ΟΝΗ͂Σ ΙΩΆΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΘΕΟΛΌΓΟΥ ΤΗ͂Σ ΚΑΤᾺ ΤῊΝ ΝΗ͂-
ΊΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΎΛΟΥ ΔΙᾺ ΧΡΥΣΟΒΟΎΛΛΩΝ ΤΟΥ͂ ἈΕΙ-
ἈΛΕΞΊΟΥ ΤΟΥ͂ ΚΟΜΝΗΝΟΥ͂.

...υλίυ Ἰακώβυ τοῦ πίκλω Ἀναςασίυ τοῦ Πατμίυ, ἐπιμελείᾳ δὲ τοῦ Ἱερολογιωτάτου
...ασιλικῆς Μονῆς τοῦ Κύκκυ τῆς κατὰ τὴν Κύπρον. Ἔτει ͵αψνέ. Ἐνετίῃσι.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ
ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ
ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ
ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ
ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ͂ ΝΗΣΩ͂ ΠΑΤΜΟΥ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ.

Πρῶτον τυπωθεῖσα, σπουδῇ μὲν καὶ δαπάνῃ τοῦ Σοφολογιωτάτου Διδασκάλου Κυρίου Ἰακώβου τοῦ Πατμίου, τοῦ Πίκλην Ἀναστασίου. Ἐν Βενετίᾳ τοῦ 1755.

Νῦν τὸ Δεύτερον μετατυπωθεῖσα ὑπὸ τῶν Αὐταδέλφων
Π. καὶ Μ. Καληγᾶ τῶν Πατμίων.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΕΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΕΙ,
ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ Γ. ΜΕΛΙΣΤΑΓΟΥΣ.
1843.

ΕἸΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗ͂Σ ΣΕΒΑΣΜΙΑΣ ΚΑῚ ΒΑΣΙΛΙΚΗ͂Σ ΜΟΝΗ͂Σ ἸΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ͂ ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΤΗ͂Σ ΚΑΤᾺ ΤῊΝ ΝΗ͂ΣΟΝ ΠΑΤΜΟΝ, ΟἸΚΟΔΟΜΗΘΕΙΣΗΣ ΠΑΡᾺ ΤΟΥ͂ ὉΣΙΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΔΙᾺ ΧΡΥΣΟΒΟΥΛΛΩΝ ΤΟΥ͂ ἈΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ἈΛΕΞΙΟΥ ΤΟΥ͂ ΚΟΜΝΗΝΟΥ͂.

Ἐχαλκοχαράχθη ἡ παροῦσα εἰκονογραφία δαπάνῃ μὲν τοῦ Ἱεροδιδασκάλου Κυρίου Ἰακώβου τοὐπίκλην Ἀναστασίου τοῦ Πατμίου, ἐπιμελείᾳ δὲ τοῦ Ἱερολογιωτάτου Κυρίου Σεραφεὶμ τοῦ Πισιδείου, τοῦ καὶ Πρωτοσυγγέλλου τῆς Σεβασμίας καὶ Βασιλικῆς Μονῆς τοῦ Κύκκου τῆς κατὰ τὴν Κύπρον. Ἔτει αψνε΄. Ἐνετίῃσι.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ὀφείλοντες πρὸς τὸν ὅσιον Πατέρα ἡμῶν Χριστόδουλον ἐξιδιασμένην εὐλάβειαν καὶ εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς περιωνύμου Βασιλικῆς καὶ ΙΕΡΑΣ ΜΟΝΗΣ τῆς νήσου Πάτμου, ἔνθα διεσώθησαν τὰ λείψανα τῆς Ἀρχαίας ἡμῶν γλώσσης, καὶ διεδόθησαν μετὰ ταῦτα εἰς τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος τῇ ἀτρύτῳ ἐπιμελείᾳ τῶν ἀοιδίμων καὶ Σοφῶν Διδασκάλων Μακαρίου, Γερασίμου, Δανιὴλ, Μισαὴλ, Κυρίλλου καὶ Παϊσίου Καραπατᾶ, ἐπεχειρίσαμεν τὴν μετατύπωσιν τῆς Ἱερᾶς Ἀκολουθίας αὐτοῦ, ἥτις κατέστη ἄγνωστος εἰς πολλὰ μέρη διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀντιτύπων.

Παρακαλεῖται ὅθεν ἅπας ὁ Ἱερὸς κλῆρος, καὶ οἱ φιλόκαλοι, καὶ εὐλαβεῖς Χριστιανοὶ νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν δαπάνην τοῦ τύπου, διὰ νὰ ἔχωσι πάντοτε καὶ τὰς δεήσεις ὑπὲρ αὐτῶν τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Χριστοδούλου εὐπροσδέκτους πρὸς τὸν ἐπουράνιον Θεὸν, καὶ ἀτελεύτητον τὴν μνήμην αὐτῶν εἰς γενεὰς γενεῶν.

Ἡ δὲ τιμὴ τῆς συνδρομῆς προσδιορίζεται εἰς Δραχ. 2.

Τῇ 10 Δεκεμβρίου 1842

Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου.

ΟΙ ΕΚΔΟΤΑΙ

Π. καὶ Μ. Ἰωάννου Καλῃγᾶ

Πάτμιοι.

ΤΟΙΣ ΕΝΤΕΥΞΟΜΕΝΟΙΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΙΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙΣ.

Εκδίδεται δεύτερον ἤδη ἡ ἱερὰ ἀκολουθία τοῦ ὁσίου καὶ θεοφόρου ἡμῶν Χριστοδούλου τοῦ θαυματουργοῦ, ἐν διαφόροις τόποις ἀσκήσαντος, καὶ ἐν Πάτμῳ τῇ νήσῳ κειμένου σώου, καὶ ἀδιαλωβήτου. Ἐν αὐτῇ δὲ ἐπισυνάπτεται ὁ βίος, ἡ ἁγία εἰκών, καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ μοναστήριον· προσετέθησαν καὶ τὰ δύω Χρυσόβουλα τὸ μὲν Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ τὸ δὲ Καρόλου τοῦ ς΄. ἡ παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου διδασκάλου κυρίου Ἰακώβου Ἀναστασίου τοῦ Πατμίου πρώτη ἔκδοσις τῆς ἀκολουθίας εἶχε συνενωμένην τὴν ῥητορικὴν τοῦ ἀοιδίμου, καὶ σοφοῦ πρώτου διδασκάλου τῆς ἐν Πάτμῳ σχολῆς κυρίου Μακαρίου τοῦ Πατμίου, τοὺς ὁλικοὺς βίους Μάρκου τοῦ Ἀθηναίου, Ἀντωνίου τοῦ νέου, καὶ ἄλλων θεοφόρων πατέρων, ἐκδοθεῖσα τῷ 1755. ἀλλ᾽ ἤδη περιορίζεται εἰς τὰς δύω ἑορτασίμους ἀκολουθίας, καὶ τὸν βίον τοῦ ὁσίου· ὁ ὁποῖος πρῶτον μὲν συνεγράφη ἑλληνιστὶ ὑπὸ τριῶν σοφῶν, καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν Ἰωάννου τοῦ μητροπολίτου ῥόδου, Ἀθανασίου πατριάρχου Ἀντιοχείας, καὶ Θεοδοσίου μοναχοῦ τοῦ βυζαντίου· ἔπειτα μετεφράσθη εἰς τὴν ἁπλουστέραν ὑπὸ τοῦ μοναχοῦ Ἀγαπίου τοῦ κρητός. Ἀλλ᾽ ἡμεῖς δὲν ἐπιχειρίσθημεν τὴν αὐτὴν μετάφρασιν διὰ τοὺς τότε ἰδιοτισμοὺς τῆς φράσεως, οἱ ὁποῖοι καταβιβάζουν τὸ ὑψηλὸν τοῦ πρωτοτύπου, ἀλλὰ γνωρίζοντες καλῶς πόσον συντείνει εἰς τὴν ἑλκύουσαν χάριν τινὸς συγγράμματος καὶ τὸ φραστικὸν, διὰ νὰ ἐπιτύχωμεν τοῦ σκοποῦ, ἐπεχειρίσθημεν κατὰ τὸ δυνατὸν τὴν διόρθωσιν, προσεγγίζουσαν εἰς τὸ ἀρχαῖον τῆς φράσεως· ὅτε συνελάβομεν τὴν ἰδέαν τῆς ἐκθέσεως, ἀνεμνήσθημεν τὰς προκυπτούσας δυσκολίας, ἀλλ᾽ ἡ θέλησίς μας ἀφορῶσα εἰς τὴν ψυχικὴν ὠφέλειαν τῶν ἀναγνωστῶν ὁμογενῶν ἐνεθάῤῥυνε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἐπιχειρήματος· αὕτη ἡ ψυχοσωτήριος ὠφέλεια οὐ μόνον ἀποκτᾶται ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μελοδικῶν τροπαρίων τῶν δύω ἑορτῶν τοῦ ὁσίου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ βίου αὐτοῦ, κατασταθέντος πρώτου οἰκήτορος τῆς Πάτμου, ἥτις διὰ τὴν ἱερὰν ἀποκάλυψιν, καὶ τὴν σεβαστὴν μονὴν, συνετέλεσεν οἰκητήριον τῶν μουσῶν, φέρουσα ἐν ἑαυτῇ τοὺς ἀειμνήστους, καὶ σοφοὺς διδασκάλους Μακάριον, Γεράσιμον, Δανιὴλ, Μισαὴλ, Κύριλλον, καὶ Παΐσιον Καπατᾶν, οἵτινες διοχέτευσαν τὰ φῶτα τῆς παιδείας πᾶσι τοῖς ἐν τῇ σχολῇ αὐτῶν φοιτῶσι. Τοιαύτην λοιπὸν βίβλον προθέμενοι νὰ ἐκδώσωμεν, συντείνουσαν εἰς τὴν ἠθικὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπικαλούμεθα πρῶτον τὸν ὅσιον πατέρα Χριστόδουλον πρεσβευτήν τε καὶ συνεργὸν, εἰς ὑμᾶς δὲ τοὺς φιλομούσους ἀναγνώστας ὑγείαν πολυχρόνιον παρὰ Θεοῦ. Ἔῤῥωσθε.

Ἐν Ἑρμουπόλει Σύρου,
τὴν 1 Σεπτεμβρίου 1843.

Οἱ Ὁμογενεῖς
Π. καὶ Μ. Ἰωάννου Καληγᾶ Πάτμιοι.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Τοῦ τιμίου, καὶ προσκυνητοῦ Χρυσοβούλλου Λόγου τῆς ΝΗΣΟΥ ΠΑΤΜΟΥ.

Καὶ πᾶσιν μὲν ὑπέχειν τὰς ἀκοὰς τοῖς εὐλόγως τὰς αἰτήσεις ποιεῖν αἱρουμένοις δίκαιον τε ὁμοῦ καὶ τῆς θείας ἐχόμενον ἐντολῆς· τοῖς δὲ κατὰ τὰ ἔργα διαφέρουσι, καὶ ὅλως διὰ βίου ἀνακειμένοις Θεῷ πολλῷ, καὶ κρεῖττον τοῦ λόγου ἐπάξιον· τῷ γὰρ συναίρεσθαι τούτοις, καὶ χεῖρα ὀρέγειν βοηθείας, ἐν οἷς ἄρα καὶ δέοιντο, Θεοῦ ἄντικρυς συνέργεια κατὰ τὸν μέγαν καὶ θεῖον ἀπόστολον, καὶ τῆς ἐναρέτου πολιτείας, καὶ διαγωγῆς συντήρησις· διά τοι τοῦτο καὶ ἡ βασιλεία μου καὶ πᾶσι μὲν τοῖς ἄλλοις δίκαιον ἥγηται συμπαθέστερον ἐπικλεῖσθαι, καὶ τὰς τοῦ ἐλέους ἐποχετεύειν πηγὰς δαψιλεῖς, μάλιστα δὲ τῶν ἁπάντων, οἷς κατὰ μόνας ὁ βίος ἐστὶ καὶ τῆς κοσμικῆς ἀποδιῃρημένος περιφορᾶς, καὶ συγχύσεως· ἔνθεν τοι καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ Χριστοδούλῳ, καὶ ἡσυχαστῇ τῷ πρὶν ἐν τῷ ὄρει τοῦ λάτρους τὰς κατὰ Θεὸν ποιουμένῳ διατριβὰς, καὶ τὸν ἀσκητικὸν διανύοντι δίαυλον, ἡσυχίας τυγχάνοντι διαπύρῳ ἐραστῇ, καὶ ἔργον τιθεμένῳ διηνεκῶς ἐν τοῖς τοῦ Θεοῦ δικαιώμασι κατὰ μόνας ἀδολεσχεῖν αἴτησιν προτειναμένῳ, μάλα θεάρεστόν τε, καὶ εὔλογον ὑπέσχε τὰς ἀκοὰς ἡ γαληνότης ἡμῶν συμπαθῶς, καὶ τὴν αἴτησιν ἐξεπλήρωσεν εὐχερῶς· ἐπεὶ γὰρ ὁ θεοφιλὴς οὗτος ἀνὴρ δι᾽ ἔρωτα ἡσυχίας, καὶ πόθον βίου ἐρημικοῦ καταγώγιόν τι εὑρεῖν τῷ οἰκείῳ τρόπῳ, καὶ βίῳ κατάλληλον, διέγνω δὲ τὴν Πάτμον νῆσον, ἄλλως μὲν οὖσαν τραχεῖαν τε, καὶ λυπρὰν, πιαρὰν δὲ, καὶ πρὸς καρπῶν πνευματικῶν ἐπιτηδειοτάτην φορὰν, εἴτις ἐν αὐτῇ καταβαλεῖν ἐθέλοι τὰ θεοφιλῆ τῶν ἀρετῶν σπέρματα, καὶ ἀρετῆς ὡς εἰπεῖν, ὑπάρχουσαν ἐργαστήριον· πρώτως γὰρ διὰ τὸ καθάπερ τινὰ κλῆρον εἰληφέναι τὰς ἐν αὐτῇ τοῦ τῆς βροντῆς υἱοῦ, ϗ τῷ Χριστῷ διαφερόντως ἠγαπημένου διατριβὰς, ἔπειτα δὲ καὶ τὸ τῆς θέσεως τοῦ τόπου ἐρημικὸν, καὶ μονώτατον, καὶ μή τινας ἔχειν τοὺς ἐκεῖ παραβάλλοντας διὰ τὸ τῆς, ἠπείρου ἀποκεῖσθαι μακρὰν, προσῆλθε τῇ βασιλείᾳ μου, ἐκλιπαρῶν μάλα περιπαθῶς συλλήπτορα· ταύτην ἐφευρεῖν πρὸς τὴν τοῦ οἰκείου ἐκπλήρωσιν ἐφετοῦ· καὶ ἐξαιτούμενος ἀφορισθῆναι μὲν ἀπ᾽ ἐντεῦθεν τῷ δημοσίῳ τὰ ἐν τῇ νήσῳ Κῷ· ὅθεν δήποτε αὐτῷ προσκτηθέντα, ὅσα καὶ οἷα εἰσὶν, ἀντιλαβεῖν δὲ τὴν εἰρημένην ἅπασαν νῆσον δῶρον ἀναφαίρετον· καὶ ἐκκοπῆναι μὲν τὰ ἐπικείμενα ταύτῃ δημόσια τέλη ὅσα, καὶ οἷα εἰσίν· ἐλευθέραν δὲ τὴν τοιαύτην νῆσον δωρηθῆναι αὐτῷ καὶ πάσης ἀπηλλαγμένην σεκρετικῆς ζητήσεως· ὡς ἂν φροντιστήριον ἐν αὐτῇ ἀνεγείροι, τοὺς οἰκείους τε μαθητὰς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγάγοι, καὶ οὕτως ἀπερισπάστως προσομιλοίη Θεῷ καὶ τὰς ὑπὲρ τοῦ κράτους ἡμῶν θερμοτέρας ποιῆτο εὐχάς.

Ὅθεν καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος εὐσεβοῦς Χρυσσοβούλου λόγου προσαφορισθῆναι μὲν τῷ δημοσίῳ κατὰ τὴν αἴτησιν τοῦ εὐλαβεστάτου Γέροντος ὅσα, καὶ οἷα ἐν τῇ νήσῳ Κῷ ὅθεν δήποτε προσεκτήθησαν· δωρεῖται δὲ αὐτῷ τὴν δηλωθεῖσαν νῆσον μετὰ πάσης αὐτῆς περιοχῆς, ϗ διακρατήσεως· οὐκαιρικῶς, οὐδὲ χρόνοις ἀριθμητοῖς, ἀλλ᾽ ἐπαναφαιρέτῳ, ϗ διηνεκῇ δεσποτείᾳ, ϗ κυριότητι· ϗ ἄχρις ἂν ὁ παρὼν διαρκείσῃ αἰών· διορισαμένη ἐκκοπῆναι μὲν, ϗ λογισθῆναι καὶ τὰ ταύτης ἅπαντα δημόσιά τε καὶ βάρη οἷα, καὶ ὅσα τυγχάνουσι τῆς προγραφῆς τοῦ λογιστικοῦ, γινομένης ἐν τοῖς σεκρετικοῖς χάρτεσι διὰ κιναβάρεως χειρὶ τοῦ ἁ. Ἀέδρου Κωνσταντινουπόλ. ϗ ἐπὶ τῶν δεήσεων τοῦ χοιροσφάκτου, τοῦ οἰκείου ἀνθρώπου τῆς βασιλείας μου· ὡς γὰρ ἐξαιρετόν τι ἀνάθημα, ϗ καλλιέρημα μέγιστον, διὰ μέσου τοῦ τὴν αἴτησιν ἀνενεγκοῦντος εὐλαβοῦς ἀρχιμανδρίτου τὴν τοιαύτην νῆσον ἡ βασιλεία μου ἀφιεροῖ τῷ Θεῷ· ϗ ἔσται ἀπὸ τῆς σήμερον ϗ ἑξῆς ἅπαντας, ϗ διηνεκεῖς χρόνους ἀπεσπασμένη τῶν βασιλικῶν δικαίων ἀπηλλαγμένη δὲ ϗ τῶν σεκρετικῶν ἀρκύων· μόνῳ δὲ ἀνατιθεμένη Θεῷ καὶ τοῖς ἐν αὐτῇ μοναχοῖς, οἳ καὶ μόνοι ἐν αὐτῇ αὐλισθήσονται, μὴ συγχωροῦντες τισὶ τῶν λαϊκῶν λόγου παροικίας ἐγκατοίκους ταύτης γίνεσθαι, ἐμπορίαν, ἴσως, ἢ ἄλλο τι ἐπιτήδευμα βίου μετερχομένους· μόνοι γὰρ ἐν κοσμικῷ σχήματι τῇ νήσῳ ἐγκατοικήσουσιν οἱ μισθαρνοῦντες τοῖς μοναχοῖς, καὶ οὗτοι ἄζυγες, μήτε γυναιξὶ συνοικοῦντες· μήτε μὴν παῖδας ἔχοντες· πᾶσαν γὰρ ὁδὸν πονηρᾶς μεθόδου ἀποκλείει τῷ Σατανᾷ, ἡ βασιλεία ἡμῶν· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς λείοις τε, καὶ βλαπτικοῖς προσώποις, γυναιξί τε, καὶ παισὶ, καὶ εὐνούχοις, ἀφ᾽ ὧν ὡς

τὰ πολλὰ κατὰ τῆς ψυχῆς ἀναῤῥιπίζονται πόλεμοι, ἄβατον εἶναι τὴν νῆσον παντάπασι διορίζεται· καθὰ δηλονότι καὶ ὁ εὐλαβέστατος οὗτος ἀνὴρ τὴν βασιλείαν μου ᾐτήσατο, πάρεξ μέντοι τῶν μισθίων, ὡς εἴρηται· ὅσων χρήζουσιν οἱ μοναχοὶ εἰς δουλείαν τῆς νήσου, καὶ τούτων ἄζυγα βίον ἐχόντων, καὶ ἐγγὺς τ' ἄλλα τῆς μοναχικῆς πολιτείας τυγχανόντων, κἂν μόνῳ τῷ σχήματι διαλλάττοιεν.

Καθέξει οὖν τὴν τοιαύτην νῆσον ὁ πολλάκις μνημονευθεὶς εὐλαβέσταστος μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῷ μοναχῶν, τῶν τε νῦν ὄντων, καὶ τῶν ἐσύστερον ἐσομένων, καὶ σὺν τούτοις ἡ παρὰ τούτου ἀνεγερθησομένη ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἱερὰ μονὴ, ἐντελῶς, ἀβαρῶς, κυρίως. καὶ αὐθεντῶς, ἀναφαιρέτως τε, καὶ αἰωνίως· καὶ καθὼς ἂν συνεργείη τούτῳ καὶ Θεὸς, κατὰ τὸ αὐτοῦ βουλητὸν ταῦτα διαθήσειεν, ἂν εἰς εὐφορωτάτην τε καὶ εὐπρόσοδον ἐκ λυπρᾶς, καὶ τραχείας, τῇ οἰκείᾳ μεταγάγοι σπουδῇ εἰς ἴδιον κέρδος τὰς ἐντεῦθεν προσόδους λογίσεται σὺν ἅμα τοῖς αὐτοῦ μοναχοῖς, μὴ παρά τινος τὸ σύνολον λογοπραγούμενος, ἢ ἀνακρινόμενος· ἀποχρῶσα μέν τοι ἔσται τούτῳ ἡ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ νήσῳ διαιωνίζουσα δωρεὰ τῆς βασιλείας μου, καὶ οὐκ ἔξω τῶν ὁρίων ταύτης καὶ ἑτέραν νῆσον ἐπικτήσεται τὸ σύνολον· πάντα γὰρ ὅσα ἐν τῇ νήσῳ Κῷ ὅθεν δήποτε τούτῳ, προσεκτίσαμεν μέχρι τοῦ νῦν, τῷ δημοσίῳ ἀπ' ἐντεῦθεν προσαφορισθήσονται, ὡς μηδέποτε τῇ αὐτοῦ μονῇ προσθήκη ἀντιλογισθήσονται· πάρεξ μέντοι τοῦ ὁλοκλήρου νησιδίου τῆς Λειψῶ, καὶ τῶν ἐν τῇ νήσῳ Λέρῳ δεσποζομένων παρ' αὐτοῦ μέχρι τοῦ νῦν· τῶν γὰρ τοιούτων δεσπόσειεν κατὰ τὴν τῆς προγεγονείας παρὰ τῆς βασιλείας μου ἐπὶ τούτοις Χρυσοβούλου γραφῆς περίληψίν τε, καὶ δύναμιν· καὶ καθὼς μέχρι τῆς δεῦρο δεσπόζων ἐτύγχανεν. ἕτερον δέτι κατ' οὐδένα τρόπον ἐν οἱαδήποτε νήσῳ οὐδαμῶς ἐπιστήσεται. αὐτῶν δὲ τούτων μόνον, καὶ τῆς ὅλης νήσου Πάτμου ὁ ἱερὸς οὗτος ἀνὴρ, καὶ οἱ ὑπ' αὐτῷ σύμπαντες δεσπόσουσι μοναχοὶ, οἵτε νῦν ὄντες, καὶ οἱ μετὰ ταῦτα ἐσόμενοι· ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ὡς εἴρηται ἀναγερθησομένη Μονὴ ἔσται κυριαρχοῦσα τούτων ἀπαρασπάστως τε, καὶ ἀνυπεξαιρέτως, ὡς πάσης σεκρετικῆς εὑρεσιλογίας· μᾶλλον δὲ γλωσσαλγίας, ὑπερτεροῦσα, καὶ ἀδιάσειστον, καὶ ἀπερίτρεπτον τὴν ἐπ' αὐτοῖς δεσποτείαν ἔχειν ὀφείλουσα εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, ἥτις καὶ αὐτοδέσποτος, καὶ αὐτεξούσιος μετὰ τῆς ὅλης νήσου διαμενεῖ εἰς ἀεὶ, καθ' ἑαυτὴν ἀγομένη, καὶ διευθυνομένη κατὰ τὸ μέλλον ἐπὶ ταύτῃ γενέσθαι τυπικὸν, καὶ τὴν διάταξιν παρὰ τοῦ δηλωθέντος εὐλαβοῦς μοναχοῦ Χριστοδούλου, καὶ κτήτορος· καὶ οὔτε αὕτη, οὔτε τὰ ὑπ' αὐτὴν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, οὔτε ἡ νῆσος αὐτὴ ὑπὸ βασιλικὰ, ἢ πατριαρχικὰ, ἢ μητροπολιτικὰ, ἢ ἐπισκοπικὰ, ἢ ἐκκλησιαστικὰ, ἢ ὑπό τινα ὅλως ἰδιωτικὰ ὑπαχθήσεται πρόσωπα· οὔτε μὴν ἐξόριστος πεμφθήσεται πώποτε ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ἐλευθεριάσουσι καθαρῶς ἄχρις αἰῶνος παντὸς, καὶ πλουτήσουσι διὰ τῆς δε τῆς εὐσεβοῦς Χρυσοβούλλου γραφῆς τὸ αὐτὸ δεσποτόν τε καὶ ἐλεύθερον. Ἐξκουσευθήσεται μέντοι ἥ τε ῥηθεῖσα ἅπασα νῆσος, ϗ αὐτὴ ἡ μονὴ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὴν πάντων, πρὸς δὲ ϗ τὸ διαληφθὲν νησίδιον μετὰ τῶν ἐν αὐτῷ πάντων, ἀπὸ τεμιτάτων, ἀρχόντων ταγματικῶν, ϗ θεματικῶν, ῥωμαϊκῶν τε παραταγῶν, ϗ ἐθνικῶν· ἔτι τε Ῥώσσων, Βαράννων, Κουλπίννων, Ἰγγλίνων, Φράγκων, Νεμίτζων, Βουλγάρων, Σαρακινῶν Ἀλανῶν, Ἀβάσγων, Ἀθανάτων, καὶ λοιπῶν ἁπάντων Ῥωμαίων τε, καὶ ἐθνικῶν, Ἀντιμητάτων, Φραγγιτάτων, Ἀπομιτάτων, Ἀπλήστων, ἢ Μεταπλήστων, Κρητῶν, Στρατηγῶν, Ἀπαιτητῶν, καὶ τῶν ὑπὲρ τῶν ἀπλήστων χορείας χρειῶν· ἐπιθέσεων μονοπροσώπων. δόσεως κανισκίων, ἢ ἀντικανισκίων, σιταρκήσεως κάστρων, ἀγορᾶς μουλαρίων, μεσομουλαρίων, βορδωνίων, μεσοβορδωνίων, ἵππων, παρίππων, κηλωνίων, ὀνοκηλωνίων, ὀνοθηλείων, φορβάδων, βοῶν ἐργατικῶν, καὶ ἀγελαίων, χοίρων, προβάτων, αἰγῶν, ἀγελάδων, βουβάλων, λαγοῶν, ἐλάφων, κυνῶν λαγωνικῶν, ἢ ποιμενικῶν, καὶ λοιπῶν τετραπόδων ζώων, χηνῶν, νηττῶν, περδίκων, ταώνων, γεράνων, κύκνων, φασιανῶν, ὀρνίθων ἀγρίων ἢ χειροήθων, περιστερῶν, καὶ λοιπῶν πτηνῶν, καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν πάντων ὠῶν· παροχῆς γεννήματος ἐξ ἀγωρασίας γεγενημένης, ἐνοχῆς ἀνωτέρων, ἢ ἑτέρων πρακτόρων, καὶ ἀρχόντων, οἰκοδόμων, προσόδων ἀερίων, καπνίων, ἀερικοπράτων, κομοδρόμων, συνονῆς καστροκτησίας, ὁδοστρῶν, γεφυρῶν, παροικιατῶν, ἐννόμων, φραγγομιτῶν, φραγγετῶν, σιδήρου δώσεως, ἢ καρφοπετάλου, καὶ μαζίου, ἐκβολῆς χρειῶν τῶν χορηγουμένων δικασταῖς ἢ πράκτορσιν, ἢ ἑτέροις ἄρχουσι, δουξὶ, καπετάνοις, στρατηγοῖς, ἀπαιτηταῖς, καὶ λοιποῖς πρεύσβευσιν ἐθνῶν διερχομένοις, ἢ καὶ στρατιᾷ τινι· δόσεως προσκυνητῶν, ἐκβολῆς χορτασμάτων, διατροφῆς προελευσιμαίων, βεστιαριτῶν, μανδατώρων τοῦ δρόμου, πρέσβεις ἀγόντων, ἢ ἐξορίσους

ἢ κατά τινα ἄλλην χρείαν διερχομένων, βασιλικῶν ἀνθρώπων ἐπί τινα ἀποστελλομένων δουλείαν τοῦ δημοσίου· ἐκ δανεισμοῦ γεννήματος, οἴνου, κρεῶν, τυροῦ, καὶ ἑτέρων παντοίων εἰδῶν, ἐξοπλήσεως πλωΐμων, τοξοτῶν, ἱπποτοξοτῶν, ματζουκάτων, κουνταράτων, καὶ ἑτέρων στρατιωτῶν· ἐξωνήσεως ζευγαρίων, σίτου, κριθῶν, βρώμου, ὀσπρίων παντοίων, ἐλαίου, κέγχρου, λιναρίου, καὶ τοῦ τούτου σπέρματος, κανάβεως, καὶ τῶν ἄλλων σπερμάτων· κηρίου, ἢ μέλιτος παροχῆς, κοπῆς, καὶ καταβιβάσεως οἵας δήποτε ξυλῆς, ἢ μετακομιδῆς ἑτέρου εἴδους κτήσεως . . . . ἀγρῶν, ζερμόνων πολεμικῶν, χαρδῶν, καὶ λοιπῶν ἄλλων· πρήσεως σανίδων, φουσάτου διατροφῆς, καὶ ἀπλήστων, ἐπὶ πόλεμον ἀπιόντος, ἢ καὶ ὑποστρέφοντος, καθίσματος, καὶ ὑποδοχῆς τῶν ἐν ὑπεροχῇ ἀρχόντων, δομεστίκων τῶν σχολῶν δουκῶν, καπετάνων, στρατιωτῶν, κριτῶν, καὶ τῶν ἀντιπροσωπούντων αὐτοῖς ἐποπτῶν, στρατευτῶν, ὀρθοτῶν, ἀναγγραφέων, ἐξισοτῶν, δικαιοφρόνων, συνόδων, τοποτηρητῶν, ταξιαρχῶν, τερμάχων, μεράρχων, χαρτουλάρχων τοῦ δρόμου, καὶ τῶν θεμάτων, κομήτων . . . δομεστίκων τῶν θεμάτων δρουγγαροκομήτων, παραφυλάκων, καὶ παντὸς ἑτέρου, δουλείαν τοῦ δημοσίου μεταχειριζομένου· καὶ λοιπῆς ἁπάσης ἐπηρείας τε, καὶ κακώσεως, νῦν τε οὔσης καὶ ἐς ὕστερον ἐπινοηθησομένης, καθὼς ἂν ὁ καιρὸς, καὶ τὰ πράγματα ἐπιζητεῖεν γίνεσθαι· διὸ παρεγγυόμεθα, καὶ πάντας ἐξασφαλιζόμεθα, ἀπό τε τῶν κατὰ καιροὺς σεκρεταρίων γενικῶν, καὶ στρατιωτικῶν λογοθέτων, τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας σακέλης καὶ τοῦ βεστιαρίου, οἰκονόμου τῶν εὐαγῶν οἴκων τῶν ἐπὶ τῶν οἰκιακῶν, καὶ τῶν ἐφόρων τῶν βασιλικων κουρατόρων ἰδικῶν, γηροτρόφων, ὀρφανοτρόφων, τῶν ἐπὶ τοῦ θείου ταμείου ἡμῶν, ... κουρατόρων τοῦ οἴκου, τῶν ἐλευθέρων, καὶ τῶν . . . . οἰκιστικῶν, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς λογαριαστῶν, χαρτουλάρων, βασιλικῶν νοτάρων, καὶ νοτάρων· τοῦ μηδένα τῶν ἁπάντων ἐν εἰοδήποτε χρόνῳ, καθ' οἷον δήτινα τρόπον ἐπ' ἀδείας ἔχειν ἀθετεῖν μερικῶς, ἢ καθ' ὁλόκληρον τὸν παρόντα Χρυσόβουλλον λόγον τῆς βασιλείας μου, γεγενημένον κατὰ τὸν Ἀπρίλλιον μῆνα τῆς ἑνδεκάτης ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει τῷ ς φ ϥ ς. Ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς, καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημήνατο κράτος.

Ἀλέξιος ἐν Χριςῷ τῷ Θεῷ πιςὸς

Βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ῥωμαίων ὁ Κομνηνός.

Ἐθεωρήθη ὁ παρὼν πρῶτος Χρυσόβουλλος λόγος τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀοιδήμου βασιλέως, καὶ κτήτορος τῆς ἐν Πάτμῳ ἱερᾶς μονῆς Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, καὶ κατὰ λέξιν ἀντεγράφει· τοῦ ὁποίου τὸ ἀντίγραφον ἐπεβεβαιώθη παρὰ τοῦ μακαριωτάτου Πάππα, καὶ Πατριάρχου τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας κυρίου Θεοφίλου. ἐν ἔτει ͵αωκβ΄. ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΟΝ

Τοῦ Χρυσοβούλλου λόγου τοῦ Βασιλέως Γερμανίας, καὶ Αὐτοκράτορος Ῥωμαίων Καρόλου ἕκτου.

Ἡμεῖς Κάρολος ἕκτος θείας συνεργούσης ἐπιεικείας ἐκλελεγμένος Ῥωμαίων Αὐτοκράτωρ, ἀείποτε Αὔγουστος, καὶ βασιλεὺς Γερμανίας, Ἰσπανῶν, ἑκατέρας Σικελίας, Οὐγγαρίας, Βοεμίας, Δαλματίας, Κροατίας, Σλαβονίας. Ἀρχιγεμὼν Ἀουστρίας, Δοὺξ Προυγουνδίας, Πραβαντίας, Μεδιολάνου, Μαντούε, Στηϊρίας, καὶ τῶν ἑξῆς, ὡς κεῖνται ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, γνωρίζομεν, καὶ γνωστὸν ποιοῦμεν πᾶσι τοῖς ἁπανταχοῦ, ὅτι ἐπειδὴ ὁ αἰδεσιμώτατος, καὶ εὐδλαβέστατος, καὶ ἡμῖν ἀγαπητὸς Νικόδημος ἀρχιεπίσκοπος Δημητζάνης, καὶ Ἀργυροκάστρου, ἐκ μέρους τοῦ ἡγουμένου, καὶ τῆς συνάξεως τοῦ Μοναςηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ εὐαγγελιστοῦ, τοῦ κειμένου ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ, τοῦ τῷ κανόνι τοῦ ἁγίου Βασιλείου ἑπομένου, ταπεινότατα ἡμῖν ἱκετεύσατο, ἵνα τὸν ἡγούμενον αὐτοῦ, τὸ ῥηθὲν Μοναστήριον, καὶ τὴν σύναξιν, ἰδικῇ ἡμετέρᾳ ἀσφαλείᾳ ἐπιεικῶς ἀσφαλίσεσθαι μὴ ἀπαξιώσωμεν ἀπ' ἐκείνων, οἵτινες τὴν πειρατικὴν, καὶ πρὸς τούτοις ναυτικὰς καταδρομὰς σημαίαις χριστινῶν κατὰ τῶν

ἀπίστων, ἐκ διαφόρων τόπων, ὀνομαστὶ δὲ, ἐκ τῆς νήσου Μιλήτου, μετερχόμενοι, καὶ ταύτῃ τῇ εὐπροσώπῳ αἰτίᾳ τὰ ὑπάρχοντα, καὶ τὰ πράγματα τὰ ἀνήκοντα πρὸς τὸν ῥηθέντα ἡγούμενον καὶ σύναξιν, καὶ Μοναστήριον, ἔντε τῇ θαλάσσῃ, καὶ πολλάκις εἰς αὐτὴν τὴν νῆσον Πάτμον διαρπάζουσι, καὶ τὰ πλοῖα αὐτῶν τὰ κομίζοντα τὰς ἐμπορίας, καὶ τὰς ἐτησίους τροφὰς, ἀπογυμνοῦσι· καὶ ἐξ αὐτῶν τά τε ἱστία, οἴακας, σιδήρεια, καὶ ἄλλα πρὸς τὸν πλοῦν ἀναγκαῖα ὄργανα βιαίως ἀφαιροῦσι, πολλάκις δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ναύτας, καὶ κυρίους τῶν νηῶν ἀπανθρώπως, καὶ σκληρῶς ἀποκτείνουσι, καὶ αὐτὸ τὸ Μοναστήριον, καὶ τὴν σύναξιν, τοὺς καταντήσαντας εἰς ἐσχάτην πενίαν, καὶ στενότητα, ἀφαιροῦσι πάντων τῶν πρὸς ζωὴν ἐπιτηδείων, ἅτινα αὐτοῖς ἐκ μόνης τῆς ναυτιλίας ἐν τῷ ἀκάρπῳ ἐκείνῳ τόπῳ προελθεῖν δύνανται· ἡμεῖς τοίνυν ὑπὸ τῆς τοσαύτης αὐτῶν συμφορᾶς κινούμενοι, καὶ μάλιστα ὑπὸ τῆς ἁγιότητος τοῦ τόπου, τῆς ἐκ τῆς ἐξορίας τοῦ ἁγίου Ἰωάννου εὐαγγελιστοῦ προξενηθείσης αὐτῇ τῇ νήσῳ. ἀχθέντες, καὶ πρὸς τούτοις τῇ ἠρεμίᾳ, τῇ ἀζημίᾳ, τῇ ἀσφαλείᾳ, καὶ ἀταραξίᾳ τοῦ αὐτοῦ Μοναστηρίου, κατὰ τοῦ τοιούτου τρόπου τῶν ἀθεμιουργῶν ἐπιθυμοῦντες βοηθεῖσαι διὰ τὴν ἐξαίρετον ἀγάπην, ᾗ τινι τὸν διαληφθέντα ἡγούμενον, καὶ τὴν μονὴν ἐνηγκαλιζόμεθα, αὐτούς τε, και τους διαδόχους αὐτῶν ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μοναστηρίου, καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν, καὶ τὰ μετόχεια, καὶ τὰ πλοῖα, καὶ τοὺς ναύτας καὶ τοὺς λιμένας, καὶ αἰγιαλοὺς, καὶ πάντα τὰ πράγματα, τὰ ἀφορῶντα πρὸς αὐτοὺς ἐκ βεβαίας ἡμετέρας γνώσεως, καὶ μετὰ ψυχῆς καλῶς βουλευθείσης, καὶ ἀποφάσει καισαρικῆς βασιλικῆς, καὶ τῇ τῶν Ἀρχιδουκῶν, καὶ ἡγεμόνων πληρότητι, εἰς βεβαίαν ἀναμφίβολον, δραστικὴν, καὶ ἰδικὴν ἡμετέραν ὑπεράσπισιν, καὶ φύλαξιν ἀνεδεξάμεθα, καὶ ἀνελάβομεν, ὃν τρόπον καὶ τὰ τῶν ὑποκειμένων ἡμῖν ἀναδεχόμεθα, καὶ ἀναλαμβάνομεν, θέλοντες, καὶ ἀληθῶς ἀποφαινόμενοι, ἵνα ὁ προρηθεὶς ἡγούμενος, καὶ ἡ σύναξις, καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ ἁγίου Ἰωάννου, τοῦ εὐαγγελισαοῦ τοῦ ἐν τῇ Πάτμῳ ὦσι τῆς καισαρικῆς βασιλικῆς, καὶ ἀρχιγεμονικῆς δεσποτείας τῆς ἡμετέρας, τῇ ἀσφαλείᾳ, καὶ ὑπερασπίσει, ἐλεύθεροι, ἀσφαλεῖς, σκεπόμενοι ἀπὸ πάσης ἀδικίας, καὶ βίας, καταθλίψεως, καὶ ζημίας, καὶ βαρύτητος· καὶ πάσαις ταῖς καθ' ἕκαστα ἀτελείαις, καὶ διαφεντεύσεσι, καὶ δωρήμασιν, οἷς ἕτεροι οἱ ὑπὸ τῆς τοιαύτης ἀσφαλείας, καὶ ὑπερασπίσεως χρῶνται, καὶ καρποῦνται, καὶ χαίρουσι· κελεύομεν τοίνυν πάσαις, καὶ ἑκάσταις τῶν βασιλειῶν, τῶν νήσων, ἐπαρχιῶν, καὶ δεσποτειῶν τῶν ἡμετέρων, καὶ τῶν κληρονομιῶν τοῖς ὑποκειμένοις οἰκισταῖς, καὶ πιστοῖς ἠγαπημένοις, καὶ τοῖς πρωεστῶσιν, οἵτινες ἐν ταῖς προρηθεῖσι βασιλείαις, νήσοις, ἐπαρχίαις, δεσποτίαις, μετὰ ἐπιτροπικῆς δυνάμεως παρ' ἡμῖν αὐτοῖς δοθείσης προΐστανται, καθὼς ἐστὶ δυνατὸν ἐκείνοις, οἵτινες ὁποιανδήποτε ἀσφάλειαν, ἢ εὐποιΐαν, ἢ θεραπείαν ὑποκείμενοι ὄντες παρ' ἡμῖν γνωρίζουσι, ὁποιασδήποτε στάσεως, βαθμοῦ, τάξεως, ἢ καταστάσεως ὑπάρχουσιν, ἵνα τὸν προειρημένον ἡγούμενον, σύναξιν, καὶ Μοναστήριον, ταύτῃ τῇ ἡμετέρᾳ ἀσφαλείᾳ τῇ τῆς ὑπερασπίσεως χάριτι, καὶ διαφεντεύσεως, ἄνευ τινὸς ἐμποδίου συγχωρεῖσθαι, καὶ ἀπολαμβάνειν ἐῶσιν· οὐμὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν δυναστειῶν, ἀδικιῶν, καταπιεσμῶν, ἀθεμιουργῶν ἀνθρώπων, κακουργιῶν, καὶ βαρυτήτων διαλάττωσι, καὶ διαφεντεύωσι, καὶ χεῖρα ὀρέγωσι· καὶ ἵνα μήτι τοιοῦτον εἰς τὸν διαληφθέντα ἡγούμενον, σύναξιν, καὶ Μοναστήριον, καὶ εἰς τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν, μετόχεια, πλοῖα, ναύτας, περιουσίας ἐν τῇ γῇ, ἢ ἐν θαλάσσῃ εἰς τὸ ἑξῆς γίνεσθαι, αὐστηρῶς κωλύωσι, καὶ ἀναχαιτίζωσι, ἵνα δὲ τὸ αὐτὸ καὶ παρ' ἄλλων γένηται σπουδαίως φροντίσωσιν, ὅπως τῇ ἡμετέρᾳ ἀληθῆ θελήσει, καὶ προστάγμασιν ἀκολουθήσωσιν· ἕτεροι δὲ ἡμῖν οὐχ ὑποκείμενοι ἀρεστὸν ἡμῖν ποιήσουσιν, ἐὰν τῷ παρόντι ὑπακούσωσιν, τὴν ἀμοιβὴν ἀντιλήψονται παρ' ἡμῶν, καὶ πάσης δοθείσης αἰτίας· ὅθεν τὰ τοιαῦτα γράμματα κυρωθέντα τῇ ὑπογραφῇ τῆς ἡμετέρας χειρὸς, καὶ τῇ σφραγίδι τῆς ἡμετέρας καισαρικῆς βασιλείας, καὶ τῇ ἀρχιγεμονικῇ ἐπιβεβαιώσει διασφαλισθέντα, ἐδώθησαν ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πολιτείᾳ Γιέννᾳ, ἡμέρα ὀγδόη μηνὸς τοῦ Μαρτίου, ἔτει τοῦ Κυρίου χιλιοστῷ ἑπτακοσιοστῷ εἰκοστῷ ἑβδόμῳ, τῶν βασιλειῶν ἡμῶν τῆς Ῥωμάνης δεκάτῳ ἕκτῳ, τῶν Ἰσπανιῶν εἰκοστῷ τετάρτῳ, Οὐγγαρικῆς δὲ, καὶ Βοεμικῆς ὁμοίως δεκάτῳ ἕκτῳ.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΕΚΤΟΣ.

ΜΗΝΙ ΜΑΡΤΙΩ ΙϚʹ.

ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Εἰς τὸ, Κύριε ἐκέκραξα· στιχηρὰ τοῦ Τριῳδίου· τὸ ἰδιόμελον δὶς, εἶτα τὰ τρία προσόμοια· καὶ τοῦ Ἁγίου. Ἦχος πλαγ. βʹ.

Ὅλην ἀποθέμενοι.

Ὅλον ἀναθέμενος τῷ Ποιητῇ καὶ Δεσπότῃ, σαυτὸν ἐκ νεότητος, θεοφόρε ἅπασαν γῆς προσπάθειαν, σοφῶς ἀπέῤῥιψας, καὶ αὐτῷ ὅσιε ἀδιστάκτως ἠκολούθησας, νηστείαις δάκρυσι, προσευχαῖς καὶ πόνοις καὶ θλίψεσι, τὴν σάρκα κατατήκων σου καὶ καθυποτάττων τῷ πνεύματι· ὅθεν ἐν ὑψίστοις, τοῖς ἄνω συγχορεύεις λειτουργοῖς, ἀκαταπαύστως δεόμενος ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Μωσῆς ὥσπερ δεύτερος ἐκ σκοτασμοῦ ἀγνωσίας, λαοὺς ὑπεξήγαγες, καὶ Θεῷ πανάγιε προσενήνοχας, τοὺς ἐν ζόφῳ ὄντας, ἁμαρτίας πάλαι, ὁδηγήσας πρὸς μετάνοιαν, καὶ καθυπέδειξας τούτοις τὴν ὁδὸν τὴν σωτήριον, δαιμόνων ἐπηρείας τε καὶ ἁμαρτιῶν ἐκλυτρούμενος, σοῦ ταῖς νουθεσίαις ὑπείκοντας, καὶ μένοντας λαβεῖν, πόνων ἐκεῖ τὴν ἀντίδοσιν, ὅσιε Χριστόδουλε.

Ἤστραψεν ὁ βίος σου, τῶν ἀρετῶν λαμπηδόσι, καὶ πιστοὺς ἐφώτισε, καὶ δαιμόνων φάλαγγας ἀπεδίωξεν· ἀληθῶς ὤφθης γὰρ, φωταυγὴς Ἥλιος, θεοῤῥήμων παμμακάριστε· καὶ νῦν ἐσκήνωσας, ἔνθα φῶς ὑπάρχει ἀνέσπερον, υἱὸς ἡμέρας χάριτι, Πνεύματος Ἁγίου γενόμενος, ὅθεν σου τὴν μνήμην, τὴν θείαν καὶ φωσφόρον καὶ σεπτὴν, ἐπιτελοῦντες Χριστόδουλε, πόθῳ σὲ γεραίρομεν.

Ὅλην βδελυξάμενος, τὴν γεηρὰν ἁμαρτίαν, οἶκον Θείου Πνεύματος, σεαυτὸν πανάγιε ἀπετέλεσας, καὶ πολλοὺς πάνσοφε, τοὺς πρὸς σὲ τρέχοντας, ὁδηγήσας πρὸς ἐπι-

ΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ... ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤ

γνωσιν, καὶ ταῖς λαμπρότησι, ταῖς θεουργικαῖς ἀστραπτόμενος, καὶ χάριτι μυούμενος, τὰ σωτηριώδη διδάγματα, πάτερ Θεοφόρε, μετέδωκας γνησίοις φοιτηταῖς, θεομακάριστε πάνσοφε, ὅσιε Χρισόδουλε.

Δόξα ἦχος πλάγ. β'.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώβητον, νοῦν ἡγεμόνα κατὰ παθῶν ὀλεθρίων, ἀσκητικῶς ἐνστησάμενος, εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν ὡς δυνατὸν ἀνελήλυθας· ἀνδρικῶς γὰρ τὴν φύσιν ἐκβιασάμενος, ἔσπευσας τὸ χεῖρον, καθυποτάξαι τῷ κρείττονι, καὶ τὴν σάρκα δουλῶσαι τῷ πνεύματι· ὅθεν μοναζόντων ἀνεδείχθης ἀκρότης· πολιστὴς τῆς ἐρήμου, εὐδρομούντων ἀλείπτης, κανὼν ἀρετῆς ἀκριβέστατος· καὶ νῦν ἐν Οὐρανοῖς, τῶν ἐσόπτρων λυθέντων Χριστόδουλε, καθαρῶς ἐποπτεύεις τὴν Ἁγίαν Τριάδα, ἐντυγχάνων ἀμέσως, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων σε.

Καὶ νῦν, τίς μὴ Μακαρίσει σε.
Εἴσοδος. Τό, Φῶς Ἱλαρόν, τὸ Προκείμ. τῆς ἡμέρας, τὰ Ἀναγνώσματα. Τοῦ Τριῳδ. Εἶτα τοῦ Ἁγίου

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δικαίων ψυχαὶ ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ἅψηται αὐτῶν βάσανος· ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνάναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἔξοδος αὐτῶν, καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ, εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ· καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἐὰν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπὶς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθήσονται· ὅτι ὁ Θεὸς ἐπείρασεν αὐτοὺς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς ἀξίους ἑαυτοῦ· ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτοὺς, καὶ ὡς ὁλοκάρπωμα θυσίας, προσεδέξατο αὐτοὺς, καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθῆρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· Κρινοῦσιν ἔθνη, καὶ κρατήσουσιν λαῶν· καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας· οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ, συνήσουσιν ἀλήθειαν, καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ· ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς Ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ Ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐτῶν, καὶ ἡ φροντὶς αὐτῶν παρὰ ὑψίστῳ· διὰ τοῦτο λήψονται τὸ βασίλειον τῆς εὐπρεπείας, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ, σκεπάσει αὐτοὺς, και τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν· λήψεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὁπλοποιήσει τὴν κτῆσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν· ἐνδύσεται θώρακα, δικαιοσύνην· καὶ περιθήσεται κόριθα, κρίσιν ἀνυπόκριτον· λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον, ὁσιότητα, ὀξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὀργὴν εἰς ῥομφαίαν· συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ Κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας· πορεύσονται δὲ εὔστοχοι βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν, ἐπὶ σκοπὸν ἁλοῦνται· καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ, πλήρεις ῥιφήσονται χάλαζαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως· ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλικμήσει αὐτοὺς, καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν Γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει Θρόνους Δυναστῶν· ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς, καὶ σύνετε· μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς· ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν, ὅτι ἐδόθη παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῖν· καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται· γῆρας γὰρ τίμιον, οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὐ δὲ ἀριθμῷ ἐτῶν μεμέτρηται· πολιὰ δὲ ἐστὶ φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γήρως, βίος ἀκηλίδωτος, εὐάρεστος Θεῷ γενόμενος ἠγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν, μετετέθη· ἡρπάγη μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ, ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Βασκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυροῖ τά καλά· καὶ ῥεμβασμὸς ἐπιθυμίας, μεταλεύει νοῦν ἄκακον. Τελειωθεὶς ἐν ὀλίγῳ ἐπλήρωσε χρόνους μακρούς· ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας· οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες καὶ μὴ νοήσαντες, μηδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν Λιτήν. Στιχηρὰ ἦχος α'.

Ὁ κλεινὸς καὶ στεῤῥὸς Χρισόδουλος, ἐν τῇ τοῦ βίου ἀθλήσει τὰ σίφη τῶν δαιμόνων καθεῖλεν· ἐν ἑαυτῷ γὰρ εἶχε τὸν Κύριον· καὶ τὸν ἀσκητικὸν δρόμον ἀξίως διανύσας, ἐν μοναςῶν νῦν σκηναῖς αἰωνίως ἀγάλλεται· καὶ θρόνῳ Θεοῦ παριςάμενος, ἀκαταπαύςως πρεσβεύει ὁ ὅσιος· τοῦ σῶσαι πάντας ἡμᾶς τοὺς τελοῦντας τὴν ἁγίαν μνήμην αὐτοῦ τὴν σωτήριον.

Ὁ αὐτός.

Τὸν ἐν πόνοις τοῖς ἀσκητικοῖς ἀπαράμιλλον, τὸν ὑπὲρ τῆς αἰωνίου ζωῆς ἀγωνισάμενον, ἅπαντες ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις ὁ σεῤῥὸς τῆς πίςεως θέμεθλος, κατὰ τοὺς ἀρχαίους πατέρας καὶ διδασκάλους· χαίροις ὁ φαιδρῶς λάμψας ἐν ἀρεταῖς, ὁ φωτίσας τὰ πέρατα κόσμου· χαίροις ἡ τῶν θαυμάτων ἀκένωτος πηγή· χαίροις τῆς Πάτμου τὸ καύχημα, καὶ τῶν νήσων ἀγαλλίαμα.

Ὁ αὐτός.

Τῶν θαυμάτων τὴν πηγὴν τὴν ἀένναον, τὸν κατὰ τῆς πονηρίας στεῤῥῶς ὁπλισάμενον, δεῦτε πιςοὶ ὑμνήσωμεν λέγοντες· χαίροις τῶν πιστῶν ἀήττητος πρόβολος, πονηρῶν πνευμάτων ἀπείργων μηχανουργίας· χαίροις ὁ Χριςὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ ἐνοικοῦντα, καὶ δόξης σε πληροῦντα· χαίροις ὁ τῶν νοσούν-

των ταχὺς θεραπευτής· χαίροις ἱσταμένων τὸ στήριγμα, καὶ καταπιπτόντων ἐπανόρθωσις.

Ἦχος β'.

Τὸ μνημόσυνόν σου εἰς τὸν αἰῶνα μένει, ὅσιε πάτερ Χριστόδουλε· καὶ τὸ πρᾷον τῆς καρδίας σου θεράπον μακάριε· εἰ γὰρ μετέστης ἐξ ἡμῶν ὁ ποιμὴν ὁ καλὸς, ἀλλ' οὐκ ἀπέστης ἀφ' ἡμῶν τῷ πνεύματι· ἐν ἀγάπῃ Θεῷ παριστάμενος, καὶ σὺν Ἀγγέλοις χορεύων ἐν Οὐρανοῖς, ἱκέτευε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν. Ὁ αὐτός.

Ἡ τῶν λειψάνων σου θήκη πανεύφημε πάτερ πηγάζει ἰάματα· καὶ ἡ ἁγία σου ψυχὴ Ἀγγέλοις συνοῦσα ἀξίως ἀγάλλεται· ἔχων οὖν πρὸς Κύριον, ὅσιε, παῤῥησίαν, καὶ μετὰ τῶν ἀσωμάτων χορεύων ἐν Οὐρανοῖς, πρέσβευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ἦχος γ'.

Ὅσιε Χριστόδουλε· τῆς σεβροτάτης ἀσκήσεως, ἐν τῇ καυστικῇ καὶ ἐπιπόνῳ διατριβῇ, ὡς ἐν ἀδύτοις ἀναπαυόμενος διετέλεσας· τοῖς ἐρημικωτέροις γὰρ ἑαυτὸν συνάψας πνευματικῶς, τὰς πυριφλέκτους φαρέτρας τῶν δαιμόνων κατεπάτησας, καὶ ὑπεράνω πάσης ἀρετῆς γεγονὼς, συναυλίζῃ ἀγγέλοις ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν Οὐρανῶν, μεθ' ὧν πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα ἦχος πλαγ. α'.

Τοῖς ἀσκητικοῖς ἀγῶσι σαυτὸν κατακοσμήσας, τῶν ἀπ' αἰῶνος ὁσίων Χριστόδουλε σύσκηνος γέγονας· καὶ τὴν αὐτῶν ζηλώσας ἀμέμπτως πολιτείαν, ἀπείληφας τὸ βραβεῖον τῆς καρτερίας σου· Λάτρος γάρ σου κομπάζει τὰ σκάμματα, καὶ Πάτμος τὰ παλαίσματα· καὶ ἡ θεία λάρναξ τοῖς ἐν αὐτῇ ἐν πίστει προσιοῦσι βρύει ἰάματα Χριστόδουλε· διὸ καὶ ἡμῖν ὄμβρησον σήμερον ψυχικὴν σωτηρίαν, καὶ κινδύνων ἀφάρπασον, καὶ πάσης περιστάσεως, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας· τὸ ἱερόν σου μνημόσυνον.

Καὶ νῦν. Μακαρίζομέν σε.

Εἰς τὸν στίχ. στιχηρὰ, ἦχος πλαγ. α'.

Χαίροις Ἀσκητικῶν.

Χαίροις τῶν μοναστῶν ἡ κρηπίς· ἀρχιποιμένων τὸ σεπτὸν ἐγκαλλώπισμα, ἡ στάθμη τῆς ἐγκρατείας, ὁ τῶν ψυχῶν ἰατρός· ἀσθενῶν ἡ ῥῶσις παναοίδημε· χηρῶν ὁ προστάτης τε· θλιβομένων παράκλησις. ἀδικουμένων βοηθὸς ἀκαταίσχυντος· ἡ σωτήριος τῶν πταιόντων παραίνεσις· ἅπασι τοῖς τιμῶσί σου τὴν κοίμησιν σήμερον· λύσιν πταισμάτων παράσχου, δεινῶν παντοίων λυτρούμενος· ἐχθρῶν τὰς ἐφόδους, ἀπελαύνων, καὶ παρέχων τὸ μέγα ἔλεος. Στίχος,

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος.

Ποίμνην τῶν τοῦ ἐχθροῦ μηχανῶν, ἀνακειμένην σοι Χριστόδουλε λύτρωσαι· ἀπράκτους τὰς ἐπινοίας ἀποδεικνύων αὐτοῦ σῇ θερμῇ πρεσβείᾳ παμμακάριστε, ἐχθρῶν ἐκδιώκων ἐπερχομένων τὰς φάλαγγας, καὶ περιέπων τὴν μονήν σου ἀπόρθητον· τῇ πρὸς Κύριον ἐπιμόνῳ δεήσει σου· σὲ γὰρ ἐπικαλούμεθα, οἱ δοῦλοί σου, ἅγιε· θραῦσον τὰς τούτων ἐνέδρας, καὶ τὰς βουλὰς διασκέδασον· Θεῷ οἰκειῶν ἡμᾶς· καὶ τέκνα ἀποδεικνύων αὐτοῦ ἀείμνηστε. Στίχος,

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Χαίροις ὁ ἀπὸ βρέφους Θεῷ ἀνατεθεὶς ὡς Σαμουὴλ ἀξιάγαστε· λαοῖς τε ὑποδεικνύων, ὡς Ἰωάννης τὸ πρὶν, τὴν ὁδὸν Κυρίου τὴν σωτήριον· δεινῆς ἐκλυτρούμενος, ἀσεβείας τοῖς λόγοις σου· καὶ πρὸς τὸ φέγγος ἐμβιβάζων τῆς γνώσεως, τοῖς πανσόφοις σου, θεοφόρε, διδάγμασιν, ἅπαντας τοὺς ἐν πίστει σοι, καὶ πόθῳ προστρέχοντας, οὓς καὶ προσῆξας τῷ πάντων Θεῷ, πανάμωμα θύματα· αὐτὸν ἱκετεύων, μὴ ἐλλείπῃς τῇ σῇ ποίμνῃ δοῦναι, τὸ ἔλεος.

Δόξα. ἦχος πλαγ. δ'.

Τῶν μοναστῶν τὰ πλήθη, τὸν καθηγητήν σε τιμῶμεν Χριστόδουλε· διὰ σοῦ γὰρ τὴν τρίβον, τὴν ὄντως εὐθεῖαν πορεύεσθαι ἔγνωμεν· μακάριος εἶ τῷ Χριστῷ δουλεύσας, καὶ ἐχθροῦ θριαμβεύσας τὴν δύναμιν· ἀγγέλων συνόμιλε, ὁσίων συμμέτοχε καὶ δικαίων, μεθ' ὧν πρέσβευε τῷ Κυρίῳ, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Δέσποινα πρόσδεξαι τὰς δεήσεις.

Ἀπολυτίκιον· ἦχος β'.

Τοῖς τῶν δακρύων σου ὄμβροις πάτερ Χριστόδουλε, τῶν νοσημάτων ἐξαίρεις τὸν καύσωνα· διόσε πιστῶς ἱκετεύομεν, ἐπερχομένων παντοίων κακῶν ἡμᾶς λύτρωσαι, πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν θεοτοκ.

Εἰς τὸν ὄρθρον καθίσματα τοῦ ὁσίου.

Ἦχος α'.

Τοῦ λίθου σφραγισθέντος.

Μοναζόντων ἀκρότης, μετανοίας διδάσκαλε· θαυματουργιῶν ἐπιδείξει καταυγάζων τὰ πέρατα· ἀνέτειλας ὡς ἥλιος τῇ γῇ, Χριστό-

δουλε παθῶν φυγαδευτά· θεραπεύεις ἐν ἀγάπῃ, σὺν ταῖς ψυχαῖς καὶ σώματα μακάριε· δόξα τῷ δεδωκότι σοι ἰσχύν, δόξα τῷ σὲ στεφανώσαντι, δόξα τῷ ἐνεργοῦντι διὰ σοῦ πᾶσιν ἰάματα.

Δόξα· ἦχος δ'. Ἐπεφάνης σήμερον.

Καθαρθεὶς τῷ πνεύματι ἐν τῇ ἀσκήσει, ἐλλαμφθεὶς τῇ χάριτι, ταῖς τῶν θαυμάτων ἀστραπαῖς, καταλαμπρύνεις τοὺς κάμνοντας, πατέρων κλέος, Χριστόδουλε ὅσιε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Τὰς ἀχράντους χεῖράς σου παρθενομήτωρ, ἐφαπλοῦσα σκέπασον, τοὺς πεποιθότας ἐπὶ σοί, καὶ τῷ Υἱῷ σου κραυγάζοντας· χαῖρε παρθένε χριστιανῶν τὸ καύχημα.

Μετὰ τὴν β'. στιχολογ. ἦχος ὁ αὐτός.

Τὸν τοῦ βίου τάραχον ἐγκαταλείψας, καὶ ἡσύχως ἅπασαν ζωὴν βιώσας ἐκ παιδός, πρὸς τὸν Θεὸν μεταβέβηκας, τοῖς τῶν ἀγγέλων χοροῖς εὐφραινόμενος.

Δόξα, ὁ αὐτός.

Τῶν πιστῶν προΐστασαι, σκέπων φρουρῶν τούτους μάκαρ· καὶ ἐκ πάσης θλίψεως, ἀπολυτρούμενος σαφῶς· τῶν μοναστῶν ὡραιότατον, κλέος καὶ δόξα, Χριστόδουλε ὅσιε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἐν τῇ σκέπῃ ἄχραντε τῇ σῇ παρθένε, προσφυγόντας, δέησιν, προσδεξαμένη παρ' ἡμῶν, μὴ διαλείπῃς πρεσβεύουσα πρὸς τὸν Υἱόν σου σωθῆναι τοὺς δούλους σου.

Μετὰ τὸν πολυέλεον.

Ἦχος πλαγ. δ'. Τὴν σοφίαν τοῦ λόγου.

Τῆς ἀσκήσεως γνόφον ὑπεισελθών, καὶ τῷ ὄρει παμμάκαρ τῶν ἀρετῶν, ἐγγίσας ἐλάμπρυνας, τὴν ψυχὴν ὥσπερ ἥλιον· καὶ τὴν ἀχλὺν τῶν κάτω, σοφῶς ὑπεξέδραμες, τὰ ὑλώδη πάντα, σφοδρῶς βδελυξάμενος· ὅθεν καὶ τῷ Θείῳ, αὐγασθεὶς τῆς Τριάδος, φωτὶ κατεφαίδρυνας, τοὺς σὲ πίστει γεραίροντας, θεοφόρε Χριστόδουλε, πρέσβευε, Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Παναγία παρθένε μήτηρ Θεοῦ· τῆς ψυχῆς μου τὰ πάθη τὰ χαλεπά, ἴασαι δέομαι, καὶ συγγνώμην παράσχου μοι, τῶν ἐμῶν πταισμάτων, ἀφρόνως ὧν ἔπραξα· τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, μολύνας ὁ ἄθλιος, οἴμοι τί ποιήσω, ἐν τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ· ἡνίκα οἱ ἄγγελοι, τὴν

ψυχήν μου κομίζουσιν, ἐκ τοῦ ἀθλίου μου σώματος· τότε Δέσποινα βοήθειά μοι γενοῦ, καὶ προστάτης θερμότατος· σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Οἱ ἀναβαθμ. τὸ ά. ἀντίφων. τοῦ δ', ἤχου· προκείμ.

Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ὁ θάνατος τοῦ ὁσίου. Στίχ.

Μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον.

Εἶτα τὸ Εὐαγγέλιον· ὁ Ν'. Δόξα.

Ταῖς τοῦ σοῦ Ὁσίου. Καὶ νῦν ταῖς τῆς Θεοτόκου.

Ἐλέησόν με ὁ Θεός. Ἰδιόμελον.

Ἦχος πλαγ. β'.

Θεία χάρις ἐκκέχυται πρὸ τῆς θήκης τῶν λειψάνων σου, ἡγιασμένε πάτερ Χριστόδουλε, διὸ καὶ εἰς ὀσμὴν μύρου τῶν θαυμάτων σου δραμούμεθα, τῶν νοσημάτων τὴν ἴασιν ἀρρυόμενοι· ἀλλὰ πάτερ ὅσιε, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Εἶτα ὁ κανὼν ᾠδὴ ά. Ἦχος ά.

Ὠδὴν ἐπινίκιον, ᾄσωμεν πάντες.

Σοφίας ὢν ἄβυσσος, Θεὲ τῶν ὅλων, ψυχῆς μου τὴν ἄγνοιαν, συμπαθῶς ἀπέλασον, πίστει θαῤῥήσαντος, ἀνευφημῆσαι ἐν ᾠδαῖς τὸν σὸν θεράποντα.

Σοφίας τῷ ἔρωτι, τρωθεὶς τῆς ὄντως, τῷ φόβῳ τῷ κρείττονι, νουνεχῶς ἐῤῥύθμισας, νοὸς κινήματα· ὅθεν καὶ ἔτυχες σοφὲ τῆς σῆς ἐφέσεως.

Τοῦ κόσμου τὰ μάταια, φυγὼν τελείως, σταυρὸν ἐπαυχένιον, ὡς ἐχέφρων ἦρας σου, καὶ ἠκολούθησας, μάκαρ τοῖς ἴχνεσι Χριστοῦ καθάπερ ἄσαρκος.

Δακρύων τοῖς ὄμβροις σου τοῖς ἀενναίοις, ἐξήρανας ῥεύματα, τῶν παθῶν μακάριε· καὶ καθωραΐσας, ψυχῆς τὸ πρόσωπον τὸ σῆς τὸ χαριέστατον.

Τῆς νήσου τὸ ἄνυδρον εἰς ἀενάους, πηγάς τε μετέστρεψας, θαυμαστῶς εἰς δένδρα τε, τοῖς καρποῖς βρύθοντα, καὶ εὐθαλέστατα αὐτῆς φυτῶν τὰ ἄκαρπα.

Θεοτοκίον.

Ἡ στάμνος ἐτύπου σε, ἡ μαναδόχος, τὸν ἄρτον βαστάζουσα, τῶν Ἀγγέλων ἄχραντε, ζωὴν βραβεύοντα, ταῖς διανοίαις τῶν πιστῶν τὴν ἀδιάῤῥευστον.

Ὠδὴ γ'. Στερεωθήτω ἡ καρδία μου.

Τὴν τῶν παθῶν διχάσας θάλασσαν, τῶν σῶν προσευχῶν πανἀοίδιμε· τῇ βακτηρίᾳ τὸν πικρόν, Φαραὼ σὺ κατεπόντισας, καὶ διέβης ἀκυμάντως εἰς ζωὴν τὴν ἀτάραχον.

Ὥσπερ ἐλαία σὺ μακάριε, ἐν αὐλαῖς ἀνήσας τοῦ κρείττονος, πεπυκασμένος τοῖς καρποῖς, τοῖς ἀφθάρτοις τῶν ἔργων σου· τῷ ἐλαίῳ νῦν λιπαίνεις τὰς ψυχὰς τῶν ὑμνούντων σε.

Ὥσπερ λειμὼν ἀνθέων ἔμπλεος, τῶν ἐξ ἀρετῶν σὺ γενόμενος, εὐωδιάζεις ταῖς ὀδμαῖς, τῶν χαρίτων τὴν σύμπασαν· ἀπελαύνων τὸ δυσῶδες, τῶν παθῶν αὐτῆς ἅγιε.

Ἐκ τῆς ἑώας πόθος δέσμιον, ὁ τῶν Ἀποστόλων κατήγαγεν· ἐν τῇ Ῥωμαίων ἐν δεσμοῖς, δεδεμένον· τοῦ Πνεύματος· οὐχ ἁλύσεσι τυράννων, ὡς ἐκείνους ὁ Νέρωνος.

Τὴν τῆς σαρκὸς παμμάκαρ κάμινον, κατὰ τῆς ψυχῆς τὴν παφλάζουσαν,

τοῖς τῶν δακρύων ὀχετοῖς παντελῶς κατεμάρανας· καταρδόμενος τοῖς δρόσοις ἀεννάου τοῦ Πνεύματος.

Θεοτοκίον.

Τὸ πῦρ Παρθένε τῆς θεότητος, ἐν τῇ σῇ νηδύϊ ἐδέδεξο, ἀκαταφλέκτως καὶ τὴν γῆν, κατεφώτισας ἅπασαν· διαλύσασα τὸν ζόφον τοῦ σατᾶν τὸν βαθύτατον.

Καθ. Ἦχος πλαγ. δ'.

Τὴν Σοφίαν τοῦ Λόγου.

Ἐγκρατείας ἱδρῶσιν ἀσκητικοῖς, κατασβέσας τὴν φλόγα τὴν τῶν παθῶν, πᾶσιν ἀνέβλυσας, τῶν θαυμάτων τὸ πέλαγος, καὶ ἐν αὐτῷ ὡς δεύτερος Μωσῆς κατεποντίσας, τὰ τῆς πλάνης ἅρματα, δαιμόνων τὰς φάλαγγας· ὅθεν συνελθόντες, κατὰ χρέος τιμῶμεν, τὴν πάνσεπτον μνήμην σου θεοφόρε Χριστόδουλε, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα, τὸ αὐτό, Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Ἡ πανάμωμος νύμφη τοῦ Ποιητοῦ, καὶ ἀπείρανδρος μήτηρ τοῦ λυτρωτοῦ, δοχεῖον ἀνομίας με, καὶ αἰσχρὸν καταγώγιον, καὶ δαιμόνων παίγνιον, ἐν γνώσει γενόμενον, σπεῦσον καὶ τῆς τούτων κακουργίας με ῥῦσαι λαμπρὸν οἰκητήριον, δι' ἀρετῆς ἀπαρτήσασα, φωτοδόχε ἀκοίμητε, δίωξον τὸ νέφος τῶν παθῶν, καὶ τῆς ἄνω μεθέξεως, ἀξίωσον, καὶ φωτὸς ἀνεσπέρου πρεσβείαις σου.

Ὠδὴ δ'. Ἐν Πνεύματι προβλέπων προφῆτα.

Μελέτην σου θανάτου ποιούμενος ἀεὶ, τὴν ζωὴν ἐδάκρυες ἡμέρας καὶ νυκτός· ὅθεν καὶ φέγγος τὸ θεῖον μάκαρ ἀστράψαν, ἐν σῇ καρδίᾳ, παρακλήσεως ἀῤῥήτου, πάσης καὶ χαρᾶς σε ἐνέπλησεν.

Ἐβάδισας ἐκ βρέφους τὴν τρίβον τὴν στενὴν, ἐν ποικίλαις θλίψεσι παντοίων πειρασμῶν· ἀνθ' ὧν πρὸς πλάτος τῶν Οὐρανίων χώρων ἀπάρας, ἀρτίως πάτερ, τὰς αὐλὰς κατεπήξω, πᾶσι σὺν δικαίοις γηθόμενος.

Ἐνέτεινας τὸν νοῦν σου καὶ χεῖρας πρὸς Θεὸν, ἀκλινῶς καὶ φάλαγγας ἀγρίων δυσμενῶν, κατετροπώσω παμμάκαρ Μωσῆς ὡς μέγας· καὶ νίκης ἄρας τοὺς στεφάνους τῇ Τριάδι, νῦν στεφανηφόρος παρίστασαι.

Ἐξέπλευσας τῆς Ῥώμης, πρὸς πόλιν τὴν Σιὼν, ὥσπερ εἴτις ἔλαφος σοφὲ διψητικὴ, τοὺς θείους τόπους ἰδεῖν τε καὶ προσκυνῆσαι, διψῶν ἐκτόπως, καὶ τυχὼν τοῦ ποθουμένου, χάριτος ἀφθόνου ἐμπέπλησαι.

Κομπάζει Νικαέων ἡ πόλις ἡ λαμπρὰ, ἐν χερσὶ κατέχουσα τὰ σπάργανα τὰ σά· Ὀλύμπου πάλιν τὸ ὄρος, καὶ τὸ τοῦ Λάτρου, Κῶς τε καὶ Λέρνος ἐνσκιρτῶντες σὺν τῇ Πάτμῳ, πᾶσιν ἐκλαλοῦσι τοὺς ἄθλους σου.

Θεοτοκίον.

Πταισμάτων τὰς σειράς μου διαῤῥῆξον Ἁγνὴ, ἡ τοῦ ᾅδου ῥήξασα

τὰ ἄῤῥηκτα δεσμὰ τῷ τοκετῷ σου, καὶ πάντας τοὺς ὑπ' ἐκείνου κατεχομένους, ἀπάλλαξον ὦ Παρθένε, ὅπως ἐλευθέρως δοξάζωσε.

Ὠδὴ ε'. Θεὸς ὢν εἰρήνης.

Χωρίσας τῆς ὕλης καθ' ἅπαξ τὸν νοῦν, καὶ νεκρώσας σαρκὸς τὰ κινήματα, εἰς τέλος τὰ ἀκάθεκτα, τὸ κάλλος τοῦ Χριστοῦ, σὺν ἅμα τοῖς Ἀγγέλοις, ὁρᾷν κατηξιώθης, τὸ ἀμήχανον ὄντως, ἀκρεφνεστάτως παμμακάριστε.

Πυρὶ τῆς ἀγάπης φλεχθεὶς τοῦ Χριστοῦ, καὶ μισήσας τὰ πάντα ὡς σκύβαλα· τοῖς ὄρεσιν ἐνῴκησας ὡς ἄλλος Ἠλιοὺ, καὶ θείαις θεωρίαις, τὸν νοῦν καταλαμπρύνων, ὅσαι ὧραι παμμάκαρ, τῶν ὀρεκτῶν τὸ ἄκρον ἔφθασας.

Οὐδέν σε τοῦ πόθου, χωρίσαι Θεοῦ, οὐ γονεῖς, οὐχ ἡ σύζυγος ἴσχυσεν, οὐ δόξα ἡ διάκενος, οὐ πλοῦτος ὁ φθαρτὸς, οὐκ ἄλλο τὸ παράπαν, ἀντηλλάξω γὰρ πάντων, Χριστὸν, οὗπερ ἠράσθης, ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων ὅσιε.

Ἡ δίκη Θεοῦ σὲ τιμῶσα ὀξὺ, μαθητῶν τὸν θρασὺν ἐβασάνισεν, ἐξαίφνης καταῤῥάξασα, πρὸς γῆν ἐλεεινῶς· ἀλλ' ἄνω σὺ τὸ ὄμμα, τῆς ψυχῆς ἀνατείνας, συμπαθῶς πρὸς τὸν κτίστην, ἐξανιστᾶς εἰσαῦθις σώφρωνα.

Τοῖς νόμοις ῥυθμίσας τὰ μέλη σαρκὸς, καὶ ῥομφαίᾳ φραχθεὶς τῇ τοῦ παντὸς, δαιμόνων ἀπεθέρισας ἀνδρείως κεφαλάς· μηδ' ὅλως ὑποκύψαι, τὸν ἀδούλωτον νοῦν σου, ἁμαρτίας τῷ νόμῳ, δυσγενεστάτως ἀνεχόμενος.

Θεοτοκίον.

Νεφέλην σε κούφην προεῖδε ποτὲ, Ἡσαΐας ὁ μέγας ἐν Πνεύματι, ἀγκάλαις ἐπιφέρουσαν, τὸν Ἥλιον ἁγνὴ, τὸν τῆς δικαιοσύνης· τὸ σκότος τῶν εἰδώλων, διαλύσοντα ἅπαν, καὶ τῶν πιστῶν ψυχὰς φωτίσαντα.

Ὠδὴ ς'. Σπλάγχνων Ἰωνᾶν.

Πάλαι τοῦ Ναυῆ, ὁ γόνος καθῄρηκε, στρατάρχας ἑπτὰ νεανικώτατα· τὰ κεφάλαια τῶν παθῶν καθελὼν καὶ σὺ τέλεον, ἀπαθείας ἠγλαΐσθης τοῖς χαρίσμασι, μάκαρ καὶ θεοειδέστατον, τῆς Τριάδος ἐγένου ἀνάκτορον.

Παῖδες Ἀβραὰμ, Χαλδαίων τὴν κάμινον, ὡραίοις ποσὶ καταπατήσαντες, κατεμάραναν τὴν ψυχὴν, ἐκπετάσαντες ἅπασαν, πρὸς τὸν ὕψιστον, τὴν φλόγα, κατεπάτησας, πάτερ καὶ σὺ τὴν δυσκάθετον, τῆς σαρκὸς ἀνενδότοις δεήσεσιν.

Πλήθη μοναστῶν, μιγάδων ἀγέλας τε, ὁ βίος ὁ σὸς ὁ ἀκριβέστατος ἐπεσπάσετο· ὡς μαγνῆτις ἡ λίθος τὸν σίδηρον· καὶ ῥυθμίσας ὡς ἀρίστως πρὸς τὴν ἄσκησιν, πάντας ζηλωτὰς ἀνέδειξας, διαπύρους τοῦ κρείττονος ἔνδοξε.

Πρώην Δανιὴλ τοὺς θῆρας, τοὺς λέοντας, ἐν λάκκῳ βληθεὶς ξένως ἡμέρωσε, τὴν διάνοιαν, πρὸς Θεὸν ἀναρτήσας ὁλόκληρον, ἐχαλίνωσας καὶ σὺ τὸν ἀνυπόστατον, θῆρα τὸν τυραννικώτατον· τιθασσεύσας θυμὸν σαῖς ἐντεύξεσιν.

Πόλιν πεφθακῶς, πασῶν τὴν βασίλισσαν, τῶν ἔργων τῶν σῶν τοῖς

ἀμαρύγμασι, κατεφώτισας, Ἱερεῖς, Βασιλεῖς, καὶ τὴν Σύγκλητον, ἀενάως μελιῤῥύτοις παραινέσεσι· μάκαρ καταρδεύων ἅπαντας, καὶ βελτίους ὡς ὡραι, ποιούμενος.

Θεοτοκίον.

Τόμον σε καινὸν, προφήτης ἐν πνεύματι, τὸν λόγον Θεοῦ τὸν ἀπερίγραπτον· προεώρακεν, ἐν αὐτῷ τοῦ Πατρὸς γραφησόμενον, τῷ δακτύλῳ ὑπὲρ φύσιν θεονύμφευτε· οὕτω καὶ γὰρ τὸν ἀόριστον, ἐν γαστρί σου σαρκὶ περιώρισας.

Κοντάκιον. Ἦχος πλαγ. δ'.

Τῇ ὑπερμάχῳ Στρατιγῷ τὰ νικητήρια.

Τῷ ἐκ τοῦ κόσμου τῆς δεινῆς ματαιότητος, ταῖς διδαχαῖς σου ταῖς σεπταῖς ποίμνην ἐλάσαντι, ἀναγράφομεν οἱ παῖδες σου ὕμνόν σοι μάκαρ· ἀλλ' ὡς ἔχων παῤῥησίαν πρὸς τὸν Κύριον, ἐκ παντοίων ἡμᾶς λύτρωσαι κολάσεων, ἵνα κράζομεν, χαίροις πάτερ Χριστόδουλε.

Ὁ Οἶκος.

Ἄγγελος ἄλλος ὤφθης ἐπὶ Γῆς θεοφόρε, βιώσας ἐγκρατῶς ὑπὲρ λόγον· καὶ τοῖς ἐπουρανίοις χοροῖς συνηρίθμησαι τανῦν τρισμακάριστε· διὸ ἀνυμνοῦντες βοῶμέν σοι θερμῶς τοιαῦτα· χαῖρε ἀστὴρ τῆς ἑῴας ἐκλάμψας· χαῖρε φωστὴρ τοὺς ἐν Πάτμῳ αὐγάσας. Χαῖρε· τῶν ἐν βάθει παθῶν ἡ ἀνάκλησις· χαῖρε τῶν ἐν ζόφῳ κακίας ἡ λύτρωσις· χαῖρε ἕλκων πρὸς μετάνοιαν ταῖς τῶν λόγων διδαχαῖς· χαῖρε ἄγων πρὸς ἀπάθειαν, ταῖς τοῦ βίου ἀγωγαῖς· χαῖρε ὅτι ὑπάρχεις ὁδηγὸς μοναζόντων· χαῖρε ὅτι τυγχάνεις ἰατρὸς ἀσθενούντων· χαῖρε σωτὴρ ἀνθρώπων θερμώτατε· χαῖρε φωστὴρ σῶν παίδων λαμπρότατε· χαῖρε δι' οὗ ὁ Θεὸς ἐδοξάσθη· χαῖρε δι' οὗ ὁ ἐχθρὸς κατησχύνθη· χαίροις πάτερ Χριστόδουλε.

Ὠδὴ ζ'. Οἱ παῖδες Εὐσεβείᾳ.

Ὡς Ἥλιος παμμάκαρ, τὰς ἐρήμους χρυσαυγὴς κατήστραψας, καὶ τὴν ἀχλὴν τὴν ζοφερὰν, τῶν δαιμόνων διεσκέδασας· πρὸς τὴν ἄνω ποδηγῶν ὁδὸν τοὺς ψάλλοντας· ὁ τῶν Πατέρων Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Παντοίως προσβαλόντα, τὰ δεινὰ τῆς πονηρίας πνεύματα, σοὶ τῷ προβόλῳ τῷ στεῤῥῷ, διελύθησαν ὡς κύματα, ἐπὶ πέτρας ἀσφαλοῦς, τὰς βάσεις εἶχες γὰρ, ἐρηρεισμένας τῷ λόγῳ τοῦ Σωτῆρος.

Ἡττήθη κατὰ κράτος, ὑπὸ σοῦ ὁ τυφωθεὶς ὑπέρογκα· καὶ ὁ Θεοῦ κατεπαρθεὶς, καὶ τὰ μείζω φρυαξάμενος, ὡς στρουθίον εὐτελὲς, εἰς χοῦν συντέτριπται, ὁπλισαμένῳ τὸ μέτριόν σοι πάτερ.

Ζητῶν τὸν μαργαρίτην, νουνεχῶς ἀπὸ σπαγγάνων εὕρηκας, τὸν πολυτίμητον Χριστὸν, καὶ εὑρὼν τὰ πάντα προὔδωκας, καὶ κτησάμενος αὐτὸν

ἐπήρκεις ἅπασι τοῖς δεομένοις πλουτεῖν ἐκ τούτου πάτερ.

Δοχεῖον θεοφόρε, γεγονὼς σὺ καθαρὸν τοῦ Πνεύματος, τὰς θεουργοὺς μαρμαρυγὰς, ὁλικῶς ἐδέχου ὅσιε· θείαις τε πνοαῖς ὡς ὄργανον κρουόμενον, καὶ ἐμμελὲς τῷ Θεῷ τὸ μέλος ᾄδων.

Θεοτοκίον.

Ἡ βάτος Μωϋσέως, ὑπεδήλου καθαρῶς τὸν τόκον σου· ὡς γὰρ ἐκείνη θαυμαστῶς, φλεγομένη ὤφθη Δέσποινα, ἀνωτέρα τῆς φλογὸς, ὡσαύτως ἄφλεκτος, διετηρήθης καὶ σὺ πυρὸς τοῦ θείου.

Ὠδὴ ή. Θαύματος ὑπερφυοῦς.

Ἅρματος τῶν ἀρετῶν τοῦ λαμπροτάτου, ἐπιβέβηκας ἄλλος καθάπερ, Ἡλιοῦ θεσπέσιε· καὶ ἡρπάγης πρὸς οὐρανοὺς, καὶ Τριάδι μετὰ δόξης νῦν παρίστασαι, ἀμέσως ταῖς ταύτης ἐλλαμπόμενος, φωταυγείαις καὶ ψάλλων, πάντες τὸν Κύριον, ἀνυμνολογεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Βάρβαρον ἐξ Ἰταλῶν ὁ δολιόφρων, καθ' ἡμῶν ἐξοπλίσατο στόλον, ἀφαρπάσαι σκήνωμα τοῦ Ἁγίου τυραννικῶς, ἀλλ' ἠλέγχθη ἐν κενοῖς δραμὼν ὁ βάσκανος· κενὰς γὰρ τὰς χεῖρας αὖθις ἔχοντες, ἐπανῆκαν, καὶ δίκην ἔδωκαν τῆς ὕβρεως, ὑπὸ τῆς θαλάσσης δεινῶς βασανισθέντες.

Ἔφοδον τυραννικὴν ἐλπιζομένην, διασκέδασον τάχιστα πάτερ, τῇ Τριάδι δέησιν ἐνστησάμενος ἐμμελῶς· θεολόγον καὶ τὸν τούτου ἀνθομαίμονα, θερμοὺς προσλαβόμενος συλλήπτορας τῆς πρεσβείας· ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον ἀνυμνολογεῖτε βοῶντες εἰς αἰῶνας.

Κλύδωνα τὸν χαλεπὸν τῆς ἐκκλησίας, καὶ τὸν ἄγριον κόπασον σάλον· εἰρηναίαν ἅπασι πολιτείαν καὶ βιοτὴν, τοῖς ὑμνοῦσί σε θεόφρον χαρισάμενος· ὡς ἂν γεγηθότες ἀναμέλπωμεν, ἀσιγήτως, ἡ κτίσις πᾶσα τὸν Κύριον, ἀνυμνολογεῖτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Δόξης τῆς θεοειδοῦς ἐκπεπτωκότας, τοὺς προπάτορας ὄφεως δόλῳ καὶ πρὸς ᾅδου πέταυρον καταχθέντας ἐλεεινῶς· τὴν ζωὴν ἀποτεκοῦσα θεονύμφευτε, σὺ τὴν οὐσιώδη ἀνεζώωσας, παραδόξως, καὶ τούτους θέσει τεθέωκας, ἐπαναδραμόντας τῇ πρῴην εὐγενείᾳ.

Ὠδὴ θ'. Τύπον τῆς Ἁγνῆς.

Ἔστης νῦν τῆς σῆς ἐφέσεως, τῶν ἐφετῶν ἁπάντων μάκαρ τὸ ἔσχατον, ἐπιφθάσας οὗπερ ἐπὶ γῆς ἐκ νεότητος, ὁ διάπυρος ἔρως σε ἔφλεγεν· οὗ νῦν καταπολαύων, ὑπὲρ ἡμῶν ἀγρύπνως πρέσβευε.

Ἴδε πειρασμῶν τὴν θάλασσαν, ἣν καθ' ἡμῶν ἐκ βασκανίας ἐξήγειρεν, ὁ ἀρχέκακος καὶ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωπόλεθρος· καὶ πραΰνας γαλήνην πρυτάνευσον, τῇ σῇ γνησίᾳ ποίμνῃ, ταῖς ἀδιστάκτοις ἱκεσίαις σου.

Μάκαρ τὸ καλὸν ἀγώνισμα, τῆς ἀρετῆς ἀνδρειοτάτως ἠγώνισαι· καὶ τὸν δρόμον σου ἀνεπιστρόφως τετέλεκας, καὶ τὴν πίστιν ἀμέμπτως τετήρηκας· διὸ καὶ τῶν στεφάνων τῶν κατ' ἀξίαν ὄντως ἔτυχες.

Δέξαι τὸ παρὸν μου ψέλλισμα, τοῦ ταπεινοῦ καὶ ἀναξίου ἱκέτου σου· ἀνασχόμενος ὡς ὁ Σωτήρ μου, τὸν ἔπαι-

νον τῶν νηπίων ποτὲ, καὶ τὴν ἄφεσιν, ἀντιβολῶ, παράσχου, τῶν ἁμαρτάδων μου πρεσβείαις σου.

Θεοτοκίον.

Ἴδε τὴν ἐμὴν ἀσθένειαν, ἴδε ψυχῆς μου τὰ δεινότατα τραύματα· ἄμοι δαίμονες ἀνηλεεῖς προσετρίψαντο ἀπηνῶς ἐπελθόντες οἱ φόνιοι, καὶ δός τὴν σωτηρίαν, ἡ τὸν Σωτῆρα ἀποτέξασα.

Ἐξαποστειλάριον.

Τῶν Μαθητῶν ὁρώντων σε.

Ἀστὴρ ἐφάνης ἄδυτος ἐν τῷ Λάτρῳ, τῶν ἀσκητῶν τὰ πλήθη καταλαμπρύνων· ποίμνην δὲ τὴν Πάτμον ἐργασάμενος, Χριστόδουλε θεόσοφε, καθοδηγῶν ἐκ διδάσκεις, ἰσάγγελον πολιτείαν.

Ἕτερον. Ὅμοιον.

Τὸν ἐν τῷ Λάτρῳ λάμψαντα ἀρχηγέτην, καὶ πάντας καταυγάσαντα θεαρέστως· Χριστόδουλον τὸν θεῖον εὐφημήσωμεν· ἀσκητικὰ γὰρ ἔπαθλα, καὶ μοναζόντων ἀγέλας, ἐπλήθυνεν ἐν τῇ Πάτμῳ.

Θεοτοκίον.

Τιμιωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων, ὑπάρχεις Θεοτόκε Χριστὸν τεκοῦσα· τοῦτον οὖν ἱκέτευε φυλάττεσθαι, τὴν οἰκτρὰν ταύτην ποίμνην σου, ἀλώβητον ἐκ παντοίας, ἐπιβουλῆς ἐναντίας.

Εἰς τοὺς αἴνους. Στιχ. ἦχος πλαγ. δ'.

Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Πάτερ θεόφρον Χριστόδουλε, δι' ἐγκρατείας πολλῆς, καὶ συντόνου δεήσεως, τῷ Χριστῷ ἑνούμενος, ἀπερίτρεπτος ἔμεινας, ταῖς μεθοδίαις τοῦ πολεμήτορος, καὶ φίλος ὤφθης τοῦ Παντοκράτορος· ὅθεν τιμῶμέν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου περιχαρῶς, πίστει ἑορτάζομεν θεομακάριστε.

Ὅμοιον.

Ὅσιε πάτερ Χριστόδουλε, ἐν ἐρημίαις ἀεὶ καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσι, πίστει διαιτώμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζήτησας, καὶ τοῦτον εὗρες, ὥσπερ ἐπόθησας, ἀνεπιστρόφῳ ψυχῇ νευρούμενος, ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἑκάστοτε, καὶ μοναστῶν, στίφη προσενήνοχας, Χριστῷ σωζόμενος.

Ὅμοιον.

Σὺ καθυπείκων τοῖς νεύμασιν, τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ· παρ' αὐτοῦ χάριν ἔλαβες, ἐνεργεῖν τεράστια, καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας, τῶν προσιόντων σοι ἐν τῇ σορῷ σου θεομακάριστε· ὅθεν τιμῶμέν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου χρεωστικῶς πίστει ἑορτάζωμεν, θεομακάριστε.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ... ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΣ

Δευτεροῦμεν. τὸ α'.

Δόξα ἦχος πλάγιος δ'.

Οὐρανοδρόμῳ ἐπιβὰς ὀχήματι θεσπέσιε, τῶν ἀρετῶν κατέλαβες τὴν ἀκρόπολιν δι' ἀσκήσεως· ἐκ τῆς ἐρήμου πολεύων, τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ τὰ ὑπερκόσμια, καὶ τῶν ἐκ πόνων ἀγώνων, ἀξίως τὰ γέρα κομισάμενος· ταῖς οὐρανίαις συναγάλλῃ, ταξιαρχίαις παμμακάριστε, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμος, καὶ τῆς βασιλείας οἰκήτωρ γενόμενος· ἀλλὰ πρέσβευε θεοφόρε Χριστόδουλε, τῷ Σωτῆρι τῶν ὅλων· εἰρηνεῦσαι τὸν Κόσμον, καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον. Εἰς τὸν ς'. στίχ.

Τὸ Ἰδιόμελον τοῦ Τριῳδ. καὶ τὸ Μαρτυρικόν.

Εἶτα δόξα τοῦ Ἁγίου.

Ἦχος πλαγ. δ'.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώβητον ὅσιε πάτερ, κατὰ τῶν παθῶν τῆς σαρκὸς ἀντέστης ἀνδρικώτατα, μὴ ὑποπτήξας τὰς τῶν δαιμόνων ἐπιφοράς· ἀλλὰ τῇ τοῦ πνεύματος αἴγλῃ τούτους κατέσφαξας· διὸ παῤῥησίαν κεκτημένος πρὸς Θεὸν, περίσωζε τὴν ποίμνην σου, ἐξ ἐχθρῶν παντοδαπῶν, πάνσοφε Χριστόδουλε.

Καὶ νῦν. Θεοτοκίον. Τὰ λοιπὰ καὶ ἀπόλυσις.

ΜΗΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΚΑ΄. ΕΟΡΤΑΖΕΤΑΙ Η ΑΝΑΚΟΜΙΔΗ ΤΟΥ ΛΕΙΨΑΝΟΥ ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ.

Ἐν τῷ μεγάλῳ ἑσπερινῷ στιχ. ἦχος δ΄.

Ὡς γενναῖον ἐν Μάρτυσι.

Ὡς ἀστέρα πολύφωτον, θεοφόρε Χριστόδουλε, οἰκουμένην ἅπασαν καταλάμποντα, σὲ ἐγνωκότες γεραίρομεν, ἐν ὕμνοις τὴν μνήμην σου, καὶ τὴν λάρνακα τὴν σὺν, εὐλαβῶς προσπτυσσόμενοι, ἐκβοῶμέν σοι· μὴ ἐλλείποις παμμάκαρ τὸν Δεσπότην, καὶ Θεὸν ἡμῶν πρεσβεύειν, τοῦ οἰκτειρῆσαι τοὺς δούλους σου.

Τῶν ὁσίων ὁμότιμος, καὶ ἀγγέλων ὁμόσκηνος, ὡς ὑπάρχων μέμνησο τῶν τιμώντων σε, καὶ ἀνυμνούντων Χριστόδουλε, τὴν κοίμησιν σήμερον, τὴν σεπτήν σου καὶ φαιδράν· ἐκ παντοίων λυτρούμενος, τούτους θλίψεων, καὶ κολάσεως πάτερ αἰωνίου, καὶ βαρβάρων ἐπηρείας, καὶ πάσης ἄλλης κακώσεως.

Τοὺς γενναίους ἀγῶνάς σου, καὶ ἀγγέλων ἐθαύμασεν, ἡ πληθὺς μακάριε καθορῶσά σου, τὸ τῆς νηστείας ἀνένδοτον, τὴν στάσιν τὴν πάννυχον, προσευχὴν διηνεκῆ, καὶ δακρύων τὸ ἄμετρον· ὅθεν αἴτησαι, παῤῥησίαν ὡς ἔχων τοῖς σοῖς τέκνοις, ἱλασμόν τε τῶν πταισμάτων, καὶ παραδείσου τὴν οἴκησιν.

Τοὺς γενναίους ἀγῶνάς σου, θεοφόρε Χριστόδουλε, καὶ τὴν ὑπερβάλλουσαν καρτερίαν σου, τῆς θαυμασίας ἀσκήσεως, Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν, κατιδών σου τὴν αὐτοῦ, βασιλείαν ηὐτρέπισεν, ὃν ἱκέτευε, ἐξ ἐχθρῶν πολεμίων λυτρωθῆναι, τὴν σὺν ποίμνην θεοφόρε παμμάκαρ πάτερ Χριστόδουλε.

Καὶ ἐγκράτειαν σύντονον, προσευχήν τ' ἀδιάλειπτον, ἀγρυπνίαν πάννυχον ἐκαρτέρησας, καὶ τοὺς πεινῶντας διέθρεψας πτωχοὺς, διὰ τοῦτό σε, ἐν τοῖς κόλποις Ἀβραὰμ, ὁ Χριστὸς κατεσκήνωσεν, ὃν ἱκέτευε, θεοφόρε τρισμάκαρ λυτρωθῆναι, ὁρατῶν καὶ ἀοράτων, τὴν θείαν ποίμνην σου ὅσιε.

Θεωρίαις καὶ πράξεσι, πρὸς Θεὸν ἀνυψούμενος, διὰ βίου πάνσοφε διετέλεσας, τῆς θεωρίας ἐπίβασιν, τὴν πρᾶξιν πηξάμενος, καὶ σοφῶς τῶν ὀρεκτῶν, ἀγαπήσας τὸ ἔσχατον, οὗ γενόμενος, τῆς ἐφέσεως ἔστης μακαρίου, ἀξιούμενος νῦν τέλους, θεόφρον πάτερ Χριστόδουλε.

Δευτεροῦμεν, τὰ δύο.

Δόξα ἦχος πλαγ. β΄.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας.

Ζήτει εἰς τὴν λιτήν· ἢ τοῦτο,

Δόξα. Ἦχος δ΄.

Ἀγάλλεται σήμερον ἡ ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ· λαμπρυνομένη τῇ χάριτι, καὶ πιστῶς πανηγυρίζει τῆς Πάτμου τὰ συστήματα, ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τοῦ τιμίου λειψάνου σου, ἡγιασμένε πάτερ Χριστόδουλε· καὶ δοξάζει Χριστὸν, τὸν διὰ σοῦ παρέχοντα ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν. Ὁ διὰ σὲ θεοπάτωρ.

Εἴσοδος, τὸ προκείμενον τῆς ἡμέρας.

Τὰ ἀναγνώσματα ζήτει ὄπισθεν εἰς τὴν ἄλλην ἑορτήν· ὁμοίως καὶ τὴν λιτήν.

Ἀπόστιχα Ἦχος β΄.

Ὅτε ἐκ τοῦ ξύλου σε νεκρόν.

Ὥσπερ τὰ ὀστᾶ τοῦ Ἰωσὴφ οἱ τοῦ Ἰσραὴλ ἐξ Αἰγύπτου συνεκομίσαντο, οὕτως οἱ μονάζοντες ἐν τῇ τῆς Πάτμου μονῇ ἐξ Εὐβοίας τὸ σκῆνός σου, Χριστόδουλε πάτερ, εἰς αὐτὴν μετέφερον, ὃ καὶ κατέθεσαν ἔγγιστά που τοῦ ναοῦ τοῦ παρθένου, καὶ βροντῆς υἱοῦ θεολόγου, εἰς δεινῶν παντοίων ἀπολύτρωσιν.

Ἦραν ἐπὶ ὤμων ἀνδρικῶς λάρνακα τὴν θείαν, παμμάκαρ, ἐν ᾗ τὸ ἅγιον σῶμά σου, Χριστόδουλε, οἱ μοναχοὶ εὐλαβῶς ἐν Εὐβοίᾳ ἐκήδευσαν, καὶ καταγαγόντες, εἰς πλοῖον κατέθεσαν ἐν ἀωρεὶ τῆς νυκτὸς, ἔχοντες τὴν σὴν ἀντίληψιν, πάτερ, συνεφεπομένην, καὶ δρῶσαν πάντα εὐμαρῆ, θεομακάριστε.

Πάτμος ἑορτάζει εὐλαβῶς τὴν τοῦ ἱεροῦ σου λειψάνου, πάτερ, ἐπάνοδον ὅσιε Χριστόδουλε, θεράπων ὄντως Χριστοῦ· σὺ δὲ ταύτην περίσωζε ἐκ παντοίων νόσων, ταῖς πρὸς τὸν οἰκτίρμονα θερμαῖς πρεσβείαις σου· ὅπως κατὰ χρέος ὑμνοῦσα τὴν σεπτήν σου μνήμην, παμμάκαρ, θείας βοηθείας ἀντιλήψηται.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

Δόξα. Ἦχος β'.

Τὴν τῶν ἀρετῶν κλίμακα, τὸν θεοφόρον πατέρα ἡμῶν Χριστόδουλον, ἐγκωμίοις ἀξίως στεφανώσωμεν, ἐκ τῶν ὁσίων πάντων τὸ ἐγκαλλώπισμα, βοῶντες πρὸς αὐτόν, χαίροις ἀγγέλοις συνόμιλε, καὶ τοῖς ὁσίοις ὁμόσκηνε· χαίροις τῶν ἀρετῶν ἡ ἀκρόρεια, τῶν πεινώντων ἡ αὐτάρκεια, καὶ τῶν νοσούντων ἡ ἴασις· χαίροις τῶν θλιβομένων παραμυθία, τῶν πιπτόντων ἡ ἀνόρθωσις, καὶ τῶν ἱσταμένων τὸ ἑδραίωμα· μὴ διαλείποις, παμμάκαρ, πρεσβεύων πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῶν ἀνυμνούντων τὴν θείαν σου μνήμην, καὶ σωτήριον.

Καὶ νῦν Θεοτοκίον.

Ἀπολυτίκιον. Τοῖς τῶν δακρύων σου, ὄμβροις. Καὶ ἀπόλυσις.

Εἰς τὸν ὄρθρον. Τὰ καθίσματα.

Ζήτει ὄπισθεν ὅλα. Ἰδιόμελον

Θεία χάρις ἐκκέχυται.

Εἶτα οἱ κανόνες τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν Εἱρμῶν εἰς ς'. Καὶ τοῦ ὁσίου ἀνὰ δ'. Κανὼν τῆς Θεοτόκου, Ὠδὴ α'. Ἦχος β'.

Ὁ εἱρμός.

Ἄτριπτον ἀσυνήθη ἀβρόχως θαλαττίαν ἀνύσας τρίβον, ὁ ἐκλεκτὸς ἔδρα Ἰσραήλ, τῷ Κυρίῳ ᾄσωμεν, ὅτι δεδόξασται.

Ἄϋλος πάλαι κλίμαξ καὶ ξένως χερσωθεῖσα ὁδὸς θαλάσσης, τὴν σὴν ἐδήλου γέννησιν ἁγνή· ἣν ὑμνοῦμεν Δέσποινα, ὅτι δεδόξασται.

Δύναμις τοῦ Ὑψίστου, ὑπόστασις τελεία Θεοῦ σοφία, σωματωθεῖσα ἄχραντε ἐκ σοῦ, τοῖς βροτοῖς ὡμίλησεν, ὅτι δεδόξασται.

Ὥδευσε διὰ πύλης ἀβάτου κεκλεισμένης τῆς σῆς νηδύος, δικαιοσύνης ἥλιος ἁγνή, καὶ τῷ Κόσμῳ ἔλαμψεν ὅτι δεδόξασται.

Ὁ κανὼν τοῦ ὁσίου Ὠδὴ α'. ἦχος β'.

Ἐν βυθῷ κατέστρωσε ποτέ.

Ὡς τῆς θείας δόξης κοινωνός, καὶ μακαριότητος, σὺ γεγονὼς καὶ τῆς ἄνω λαμπρότησι, νῦν καταυγαζόμενος, τὸ ζοφῶδες μου τοῦ νοὸς διασκέδασον· ὅπως ἐπαξίως μέλψω σου παμμάκαρ τὸ μνημόσυνον.

Ἀπὸ βρέφους ὅλον σεαυτόν, πάτερ ἀναθέμενος, ταῖς θεϊκαῖς ἐντολαῖς ἀπὸ βρέφους με, κακίαις αὐξήσαντα, πρὸς μετάνοιαν καθοδήγησον δέομαι ταῖς σαῖς ἱκεσίαις, ἄφεσιν πτεσμάτων πρυτανεύων μοι.

Τὴν ῥευστὴν τοῦ βίου καὶ φθαρτήν, δόξαν καὶ προσπάθειαν, καταλυπὼν τῷ Χριστῷ ἠκολούθησας, καὶ αὔλως ἔζησας, ὥσπερ ἄσαρκος ὑλικοῖς με κρατούμενον πάθεσιν εὐχαῖς σου, λῦσον, καὶ ἐλεύθερον ἀπέργασαι.

Θεοτοκίον.

Ἐξ αἰῶνος μόνην καθαράν, σὲ τὴν ἀειπάρθενον, ὁ καθαρὸς εὑρηκὼς παναμώμητε, σοῦ τὴν μήτραν ᾤκησε,

τὸν πρωτόπλαστον ἀνορθῶσαι βουλόμενος· καὶ σῶσαι τὸν κόσμον διὰ τῆς αὐτοῦ συγκαταβάσεως.

Ἕτερος κανὼν ᾠδὴ α'. ἦχος πλαγ. δ'.

Ὑγρὰν διοδεύσας.

Θεώσεως πάτερ ἐπιτυχών, τῆς πεποθημένης, καὶ τοῦ ξύλου κατατρυφῶν, τῆς ἀθανασίας ἀκωλύτως, ὑπὲρ ἡμῶν τὸν Σωτῆρα δυσώπησον.

Πατρίδα καὶ δόξαν καὶ τοὺς γνωστούς, καὶ πᾶσαν τοῦ βίου, μοχθηρίαν διαφυγών, Χριστῷ ἠκολούθησας θεόφρον, καὶ τῶν αὐτοῦ ἀγαθῶν ἐμφορούμενος.

Οὐδέν σε τῶν κάτω καὶ χαμερπῶν, καθεῖλκυσε πάτερ, πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὑψηλὰ, τὸν νοῦν ἀπευθύνοντα καὶ μόνον, ὁλοκαρδίως ζητοῦντα τὸν Κύριον.

Θεοτοκίον.

Ἡ πύλη τῆς θείας Ἀνατολῆς, ἄνοιξόν μοι πύλας, μετανοίας καὶ ἐκ πυλῶν, κακίας ἀνθρώπων καὶ δαιμόνων, θεογεννῆτορ πανάμωμε ῥῦσαί με.

Ὠδὴ γ'. Ὁ εἱρμός.

Τόξον συνετρίβη δυναστῶν, τῷ κράτει σου Χριστέ, καὶ δύναμιν ἀσθενεῖς σὲ περιεζώσαντο.

Ὁ χρόνου ἐπέκεινα παντός, ὡς χρόνων ποιητής, ἐκ σοῦ παρθένε ἑκών, βρέφος πεπλαστούργηται.

Νηδὺν πλατυτέραν οὐρανῶν, ὑμνήσωμεν πιστοί, δι' ἧς Ἀδὰμ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, χαίρων πεπολίτευται.

Ἀρχὴν ὑπὸ χρόνων εἰληφώς, πιστεύεται ἐκ σοῦ, ὁ χρόνων Δημιουργός, Μῆτερ ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Ἐξήνθησεν ἡ ἔρημος.

Χορεύει ἑορτάζουσα, Νικαέων ἅπασα, πόλις τιμῶσα σου σπάργανα, ὁ δὲ Ὄλυμπος ἐκθειάζει σε, ἀπαρχάς σου τῶν πόνων εἰσδρεπόμενος.

Στοργῆς γονέων ὅσιε, καὶ μνηστῆς ἠλόγησας, καὶ χαμερποῦς ἁπάσης δέ, προσπαθείας τὸν νοῦν ἀπέστησας, τοῦ Θεοῦ τῇ ἀγάπῃ πυρπολούμενος.

Ὡραῖον ὡς νεόφυτον, σὲ κομῶντα πράξεσι, ταῖς ἐναρέτοις ἔρημος, διατρέφει καὶ πρὸς τὴν ἔνθεον, ἐπανάγει Χριστόδουλε τελείωσιν.

Θεοτοκίον.

Ἰλὺϊ ἐμπαγέντα με ἁμαρτίας ἄχραντε, καὶ ἡδονῶν εἰς βάραθρον, συμπτωθέντα τῇ μεσιτείᾳ σου, ἐξανάστησον, μόνη θεονύμφευτε.

Ἄλλος. Οὐρανίας ἁψῖδος.

Ἐκ νεότητος πάντα, καταλιπὼν ὅσιε πλοῦτον μνηστευθείσης συμβίου, ἀγάπην καὶ συγγενῶν, τὸν σταυρὸν Χριστοῦ ἐπ' ὤμων ἄρας μέχρι τέλους, χαίρων τούτῳ ἠκολούθησας πάτερ Χριστόδουλε.

Σαρκικῶν φρονημάτων, καὶ ἐμπαθοῦς σχέσεως, πάσης προσπαθείας παμμάκαρ τὸν νοῦν ἀπέστησας, ἐκ μετεώρων τε, τὴν ματαιότητα πᾶσαν, καταδὼν ἐπόθησας μόνα τὰ μένοντα.

Δεδεμένος τῷ πόθῳ, τοῦ ἐραστοῦ ὅσιε, τὰς ἀνθισταμένας κινήσεις σαρκὸς τῷ πνεύματι, ἐπέσχες ἄριστα, ἐν ἐγκρατείᾳ τὸ σῶμα, καὶ ταῖς ἀγρυπνίαις τε πιέζων ὅσιε.

Θεοτοκίον.

Ἐπὶ σὲ καταφεύγω, διὰ παντὸς Δέσποινα, πλήθει λογισμῶν καθ' ἑκάστην περικυκλούμενος, οἴκτειρον σῶσόν με, ἡ τὸν σωτῆρα τεκοῦσα, τοῦ παντὸς καὶ Κύριον μόνη παναμώμε.

Καθίσματα ἦχος πλαγ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Ἐγκρατείας ἱδρῶσιν ἀσκητικοῖς, κατασβέσας τὴν φλόγα τὴν τῶν παθῶν, τοῖς πᾶσιν ἀνέβλυσας, τῶν θαυμάτων τὸ πέλαγος, καὶ ἐν αὐτῷ ὡς ἄλλος Μωσῆς κατεπόντισας, τὰ τῆς πλάνης ἅρματα, δαιμόνων τὰς φάλαγγας· ὅθεν συνελθόντες, καταχρέως τιμῶμεν, τὴν πάνσεπτον μνήμην σου, θεοφόρε Χριστόδουλε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἑορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτό. Καὶ νῦν. Θεοτοκίον.

Λογισμοῖς ὀλισθαίνων τοῖς πονηροῖς, εἰς βυθὸν κατηνέχθην ἁμαρτιῶν, καὶ στένων κραυγάζω σοι, ἐκ καρδίας πανάχραντε· ἐν ἐμοὶ θαυμάστωσον, τὸ πλούσιον ἔλεος, καὶ τῆς σῆς εὐσπλαγχνίας, τὸ ἄπειρον πέλαγος, καὶ τῶν οἰκτιρμῶν σου τὸν ἀμέτρητον πλοῦτον, καὶ δός μοι μετάνοιαν, καὶ πταισμάτων συγχώρησιν· ἵνα πόθῳ κραυγάζω σοι, πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δοθῆναι μοι, σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα ὁ δοῦλός σου.

Ὠδὴ δ'. Ὁ εἱρμός.

Ἀκήκοα Κύριε, τὴν ἔνδοξόν σου οἰκονομίαν, καὶ ἐδόξασα φιλάνθρωπε τὴν ἀκατάληπτόν σου δύναμιν.

Ἰδοὺ ὑπερύψωται τὸ θεῖον ὄρος οἴκῳ Κυρίου, ὑπεράνω τῶν δυνάμεων, ἡ θεομήτωρ ἐμφανέστατα.

Νομίμων τῆς φύσεως παρθένε ἄτερ μόνη τεκοῦσα, τὸν δεσπόζοντα τῆς κτίσεως, κατηξιώθης θείας κλήσεως.

Ἄλλος. Ὑμνῶσε ἀκοήν.

Τοὺς πόνους σου τρισμάκαρ ἔρημος, μεγαλύνει κροτεῖ καὶ Λάτρος, ταῖς ἀρεταῖς μέλπει δὲ, ἡ Κῶ, καὶ Πάτμος ἐγκαυχᾶται, καὶ σὲ ὡς κατέχουσα λαμπρύνεται· τὸν οἰκιστήν σε ταύτης καὶ δομήτορα.

Τὴν Πάτμον ἐξαιτήσας εἴληφας, ἀπελεύθερον ἐξ ἀνθρώπων, βασιλικῷ χαρίσματι· καὶ ταύτην νῦν καταφαιδρύνων χοροῖς μοναστῶν ἐστενοχώρησας· Χριστῷ λατρεύειν ὅσιε Χριστόδουλε.

Ῥεούσαις, μὴ λιπάνας ὅσιε, τὸ σαρκίον τροφαῖς, ἀλλ' ὅλον ἐφύλαξας ἄσπιλον, τρυφῶν ταῖς θείαις θεωρίαις· διὸ καὶ ἀλώβητον τηρεῖταί σου, καὶ μετὰ πότμον πάτερ ἀνακείμενον.

Θεοτοκίον.

Πολλοῖς με νεκρωθέντα πάναγνε, ἁμαρτίαις καὶ ἀσθενοῦντα, ἐπίσκεψαι δέομαι, καὶ ζώωσον θεοκυῆτορ, νεκροῖς τὴν ζωὴν ἡ προξενήσασα, τῷ τοκετῷ σου Μήτηρ ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Εἰσακήκοα Κύριε.

Ὕπνον πάτερ οὐκ ἔδωκας, τοῖς σοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδέ τοῖς βλεφάροις σου, νυσταγμὸν, ἕως κατέπαυσας ἐν θαλάμοις θείοις τοῦ Κυρίου σου.

Λογισμῶν τὴν διάκρισιν, πάτερ ἐπιστήσας καθάπερ δέσποιναν, τοὺς

αἰσχίστους ἀπεδίωκες, δι' αὐτῆς τοὺς θείους ἀσπαζόμενος.

Οἶκος ὤφθης τοῦ πνεύματος, διὰ πολιτείας ἀρίστης ὅσιε· ἐγκρατείᾳ ταπεινούμενος, καὶ ἀγάπῃ πάτερ ἀνυψούμενος.

Θεοτοκίον.

Ὑπὸ πλήθους πταισμάτων μου, πλήθη πειρασμῶν με περικύκλωσαν, σοῦ τὸ ἔλεος κυκλῶσαι με, τῆς τεκούσης λόγον τὸν φιλάνθρωπον.

Ὠδὴ έ. Ὁ εἱρμός.

Ὁ ἄνθραξ τῷ Ἡσαΐα, προοφθεὶς Ἥλιος, παρθενικῆς ἀπὸ γαστρὸς ἀνέτειλε, τοῖς ἐν σκότει πεπλανημένοις, θεογνωσίας φωτισμὸν δωρούμενος.

Χαράν σοι τῶν προπατόρων σκυθρωπὸν λύουσαν, ὁ Γαβριὴλ ὁ ἱερὸς ἀρχάγγελος, οὐρανόθεν καταφοιτήσας, εὐηγγελίζετο σεμνὴ θεόνυμφε.

Νεφέλαι τῆς εὐφροσύνης γλυκασμὸν ῥάνατε, τοῖς ἐπὶ γῆς, ὅτι παιδίον δέδοται, ὁ ὑπάρχων πρὸ τῶν αἰώνων, ἐκ τῆς Παρθένου σαρκωθεὶς Θεὸς ἡμῶν.

Τῷ βίῳ καὶ τῷ σαρκίῳ μου τὸ φῶς ἔλαμψε, καὶ τὸ στυγνὸν τῆς ἁμαρτίας ἔλυσεν, ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς Παρθένου ἄνευ σπορᾶς σωματωθεὶς ὁ Ὕψιστος.

Ἄλλος. Τῆς νυκτὸς διελθούσης.

Τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ἐκτελοῦντα με πόθῳ, πάτερ θεόῤῥημον Χριστόδουλε, μὴ χωρίσῃς σῆς μάνδρας, μηδὲ παραβλέψῃς, ὅπως μὴ λυκόβρωτος γένωμαι.

Τῶν παθῶν τὰς ἀτάκτους ὁρμὰς θεοφόρε, τῆς ψυχῆς μου στῆσον πρεσβείαις σου· καὶ γὰρ βλέπεις τὴν θλῖψιν, βλέπεις καὶ τῶν πόνων, τὴν ταλαιπωρίαν καὶ κάκωσιν.

Τῆς ψυχῆς μου τὸν ζόφον, τὸν ἐξ ἁμαρτίας λάμπρυνον λιταῖς σου μακάριε, καὶ τραυμάτων τὸ ἄλγος, καὶ τῆς ἀσθενείας, κούφισον καὶ σῶσόν με δέομαι.

Θεοτοκίον.

Παναμώμητε Μῆτερ, τοῦ εὐλογημένου, τῆς εὐλογημένης μεταστάσεως, τοῦ υἱοῦ σου δυσώπει, καταξιωθῆναι, ὡς εὐλογημένη καὶ ἄσπιλος.

Ἄλλος. Ἵνα τί με ἀπώσω.

Ἐν τῷ ὄρει τοῦ Λάτρου, πρώην ἐν στενότητι πάτερ κατῴκησας, ἐν λιμῷ καὶ δίψει, ἀγρυπνίας τε ψύχει καὶ γυμνότητι, καὶ σὺν τοῖς ὁσίοις ἐν οὐρανοῖς αὐλίζῃ χαίρων, νῦν πλατείαν Χριστόδουλε ὅσιε.

Νουνεχῶς θεοφόρε, ἔλαβες τὸν κόσμον τῇ ξένῃ βιώσει σου, καὶ ἀλήτης ὥσπερ, χώραν χώρας ἀμείβων διέτρεχες· τὰς παγίδας φεύγων τοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνου, ἕως εὗρες τὴν πόλιν τὴν μένουσαν.

Ἡ σορὸς ἔνθα κεῖται, τὸ καρτερικώτατον σῶμά σου ὅσιε, ὥσπερ κρήνη πᾶσιν, ἀναβλύζει τὰ θεῖα χαρίσματα, τοῖς προσερχομένοις· παύουσα πᾶσαν μαλακίαν, καὶ ψυχῶν καὶ σωμάτων Χριστόδουλε.

Θεοτοκίον.

Παναγία παρθένε· λόγον τὸν πανάγιον ἀποκυήσασα, τὴν ψυχήν μου πᾶσαν, σπιλωθεῖσαν, κακίᾳ, καθάρισον· καὶ εὐόδωσόν μου τὸν λογισμὸν τὰ θεῖα πράττειν, ἵνα πίστει καὶ πόθῳ δοξάζω σε.

ᾨδὴ ϛ'. Ὁ εἱρμός.

Ἤχους ῥημάτων δεήσεως, ἐκ κατωδύνου δέσποτα ψυχῆς, ἐπακούσας τῶν δεινῶν με λύτρωσαι· μόνος γὰρ εἶ τῆς ἡμῶν σωτηρίας αἴτιος.

Ὤμοσεν ὥσπερ ὁ Κύριος, ἐν ἀληθείᾳ πάλαι τῷ Δαυΐδ, ἐκ γαστρός σου προελθὼν πεπλήρωκε· τέτοκας γὰρ τὸν τῆς γῆς, Κόρη βασιλεύοντα.

Φύσις ἀνθρώπων δουλεύουσα, τῇ ἁμαρτίᾳ Δέσποινα ἁγνή, διὰ σοῦ ἐλευθερίας ἔτυχε, σὸς γὰρ Υἱὸς ὡς ἀμνός, ὑπὲρ πάντων τέθυται.

Ἐπιδοώμεθα πάντες σὲ τὴν ἀληθῆ Μητέρα τοῦ Θεοῦ, παροργίσαντας οἰκέτας λύτρωσαι, μόνη γὰρ πρὸς τὸν Υἱὸν παῤῥησίαν κέκτησαι.

Ἄλλος. Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Τῆς σαρκὸς τῇ ἀσκήσει κατέβαλες, τὰς ἐπαναστάσεις ἐμφρόνως Χριστόδουλε· ἐκ γὰρ κριθῆς καὶ ὕδατος, ἡ τροφή διὰ βίου σοι γέγονεν.

Σοῖς βλεφάροις οὐκ ἔδωκας ὅσιε, νυσταγμὸν οὐδ' ὅλως, καὶ ὕπνον τοῖς ὄμμασιν· ἕως αὐτὸ τὸ ἔσχατον, τῶν καλῶν ἐκληρώσω μακάριε.

Ἐναργῶς προφητεύων ἐδήλωσας, τοῦ ὀλιγοπίστου ἐλέγχων τὴν ἄνοιαν, ἰδοὺ γὰρ καὶ παράδεισος, ἐν ἀνίκμῳ πυκάζει τοῖς ἄνθεσι.

Θεοτοκίον.

Ἀπαλαιᾶς μὲ δολίαις ὁ δόλιος, ὑποκλέψας πάναγνε, πόῤῥω ἐμάκρυνεν, τοῦ σοῦ Υἱοῦ, ἀλλ' ἔγγισον, καὶ τῷ βήματι τούτου παράστησον.

Ἄλλος. Ἱλάσθητί μοι Σωτήρ.

Ὁδοιπορίαις μακραῖς, καὶ πόνοις τε καὶ ἀσκήσεσιν, ἐν ἀγρυπνίαις ἀεί, νηστείαις δεήσεσιν, ἐτροπώσω μέγιστα, τῶν παθῶν ἀτάκτους, τὰς ὁρμὰς πάτερ Χριστόδουλε.

Οὐκ ἔσεισε τῆς ψυχῆς, Χριστόδουλε τὴν οἰκίαν σου, προσρήξας ὁ δυσμενής, πειρασμῶν τοῖς κύμασι· τῇ πέτρᾳ γὰρ ἵδρυτο τῶν σεπτῶν καὶ θείων, τοῦ Σωτῆρος διατάξεων.

Ἰδὼν σου τὸ καθαρόν, τοῦ βίου καὶ τὴν ταπείνωσιν, ὑπομονῆς τὸ στεῤῥόν, καὶ νοὸς τὸ ἄτυφον, ὁ βλέπων τὰ κρύφια, μετὰ τέλος πάτερ, σὲ ἐδόξασε Χριστόδουλε.

Θεοτοκίον.

Ὑμνοῦμεν σε οἱ πιστοί, Θεοχαρίτωτε Δέσποινα, τὸν ὑπερύμνητον γάρ, λόγον ἀπεκύησας· ὃν δυσώπει πάναγνε, ποίμνην καὶ λαόν σου, ἐν εἰρήνῃ διασώζεσθαι.

Κοντάκιον. Ἦχος δ'.

Ἐπεφάνης σήμερον.

Τοῦ τιμίου σκήνους σου τῇ ἐπανόδῳ, ἱερὲ Χριστόδουλε, ἡ θεία ποίμνη σου πιστῶς, ἀγαλλομένη κραυγάζει σοι· ἦλθες ἐφάνης, ὁ φύλαξ καὶ ῥύστης μου.

Ὁ οἶκος.

Πεφυτευμένος ἐν αὐλαῖς παμμάκαρ τοῦ Κυρίου, ἐξήνθησας τοῖς πᾶσι, τὴν χάριν τῶν θαυμάτων, τοῖς προσπελάζουσι πιστῶς σοῦ τῇ θείᾳ θήκῃ· καὶ ἐκ ταύτης δαψιλῶς λαμβάνουσιν ἰάματα· διὸ κἀμοῦ τὴν νόσον αἰτοῦντός σε, παῦσον καὶ τὸν πόνον ἀποδίωξον εὐχαῖς σου· καὶ ποίμνην δὲ σὴν ἐξ ἐναντίων καὶ πάντων δυσχερῶν ἀπήμονα ταύτην διαφύλαττε, λιταῖς ταῖς πρὸς τὸ θεῖον· σὲ γὰρ εὐσεβῶς ὑμνοῦσα ἀνακραυγάζει· ἦλθες ἐφάνης ὁ φύλαξ καὶ ῥύστης μου.

ᾨδὴ ζ'. Ὁ εἱρμός.

Ῥήτορες ἀνεδείχθησαν παῖδες φιλοσοφώτατοι ποτέ, ἐκ θεολήπτου ψυχῆς γάρ, θεολογοῦντες χείλεσιν ἔμελπον· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἑώρα ἐν νυκτὶ Ἰακὼβ μέν, ὡς ἐν αἰνίγματι Θεὸν σεσαρκωμένον· ἐκ σοῦ δὲ ἐν φρυκτωρίᾳ ὤφθη τοῖς μέλπουσιν· ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Σύμβολα τῆς ἐν σοὶ ἀποῤῥήτου προκαταγγέλων συμπλοκῆς, τῷ Ἰακὼβ προσπαλαίει, δι' ἧς ἑκὼν ἡνώθη ἀνθρώποις ἁγνὴ ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Βέβηλος ὁ μὴ ἕνα κηρύττων, τὸν τῆς παρθένου σε Υἱόν, τῆς πανυμνήτου Τριάδος· καὶ ἀδιστάκτῳ γνώμῃ καὶ γλώσσῃ βοῶν, ὁ ὑπέρθεος τῶν Πατέρων καὶ ἡμῶν Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Ἄλλος. Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Εἰς λίμνας ἡ ἄνικμος νῦν καθορᾶται, ἡ ἔρημος αὖθις δὲ ἀειθαλὴς παράδεισος· τῇ ἀψευδεστάτῃ σου προῤῥήσει ὅσιε· ὅθεν καὶ κραυγάζομεν Χριστῷ εὐλογημένος εἶ καὶ ὑπερένδοξος.

Δανείσας τὸν σῖτον σου Θεῷ τρισμάκαρ, βαρβάρων τὴν ἔφοδον ἐκφεύγων καὶ πρὸς Εὔβοιαν, μετέβης καὶ ἔψαλλες· εὐλογητὸς ὁ Θεός, ὁ σώζων τοὺς ἐλπίζοντας εἰς σέ, καὶ διατρέφων τοὺς σὲ δοξάζοντας.

Βαρβάρων τὴν μέλλουσαν προδιαγγέλλων, ὁρμὴν ἐξαπέστειλας τοὺς μαθητὰς καὶ ἔλεγες, τῇ Πάτμῳ οἰκήσατε, ἐγγίζουσάν σου λοιπόν, ὡς βλέπων τὴν μετάθεσιν ἐκ γῆς, νῦν μεταβαίνεις πρὸς τὰ οὐράνια.

Θεοτοκίον.

Παθῶν μου τὰ κύματα Θεογεννῆτορ, τὸ σκάφος βυθίζουσι τῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὡς τέξασα, κυβερνήτην Κύριον, πρὸς ἀπαθείας με λιμένα καθόρμησον ἁγνή, καὶ σωτηρίας τρίβους ὑπόδειξον.

Ἄλλος. Παῖδες, Ἑβραίων ἐν καμίνῳ.

Πλοῦτον φθειρόμενον μισήσας, τοὺς πτωχοὺς δὲ ἀγαπήσας θεοφρόνως, καὶ διαρκέσας τούτοις μέχρι τέλους ἐβόας, εὐλογητὸς εἶ Κύριος ὁ Θεὸς ὁ τῶν πατέρων.

Μέλλων τὸ στάδιον τρισμάκαρ, ὑπεξέρχεσθαι Χριστόδουλε τοῦ βίου, ἐν τῇ ξένῃ σὺ πάτερ παρῴκησας ὡς ξένος, καὶ ξενιτεύων ἔμελπες, ὁ Θεὸς εὐλογητὸς εἶ.

Τέμενος θείου θεολόγου, ὑπεδέξατο σορόν σου τῶν λειψάνων· σὺν αὐτῷ καὶ νῦν πάτερ, ἱκέτευε Κυρίῳ, ὑπὲρ ἡμῶν Χριστόδουλε, τῶν τιμώντων σου τὴν μνήμην.

Θεοτοκίον.

Τόπος παρθένε ἀνεδείχθης, ἁγίασματος, ἐν ᾧ Χριστὸς ἐφάνη ἁγιάζων

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤ

ἡμᾶς τοὺς πίστει μελῳδοῦντας· εὐλογημένος πάναγνε, ὁ καρπὸς τῆς σῆς κοιλίας.

Ὠδὴ ή. Ὁ εἱρμός.

Ινδάλματα χρυσοῦ, καταπτύσαντες τρισόλβιοι νεανίαι· τὴν ἀπαράλλακτον καὶ ζῶσαν Θεοῦ εἰκόνα τεθεαμένοι, μέσον τοῦ πυρὸς ἀνέμελπον, ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ευθύτης ἡ τὸ πᾶν, διευθύνουσα ἠγάπησεν ἐπαξίως, σὲ τὴν πανάχραντον παρθένον καὶ θεοτόκον, ἀνερμηνεύτως πάναγνε ἐν σοὶ σκηνώσασα· ἥν ὑμνολογοῦμεν, ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ωράθη ἐπὶ γῆς διὰ σοῦ καὶ τοῖς ἀνθρώποις συνανεστράφη, ὁ ἀγαθότητι ἀσύγκριτος, καὶ δυνάμει ᾧ μελῳδοῦμεν, πάντες οἱ πιστοὶ κραυγάζοντες, ἡ οὐσιωθεῖσα ὑμνείτω τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις, καὶ ὑπερυψούτω εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Κυρίως σε ἁγνή, καταγγέλοντες δοξάζομεν θεοτόκε· σὺ γὰρ τὸν ἕνα ἀπεκύησας τῆς Τριάδος σεσαρκωμένον· ὃν σὺν τῷ Πατρὶ καὶ Πνεύματι πάντες μελῳδοῦμεν, ὑμνεῖτε τὸν Κύριον πᾶσα κτίσις καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἄλλος. Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός.

Νέον παράδεισον σοφέ, καὶ λειμῶνα νοητὸν τὴν σὴν καρδίαν ἀρετῶν ποικιλίᾳ, ἐκ διαφόρων φυτῶν, εἰργάσω νουνεχῶς Χριστόδουλε, εὑρηκὼς τὸ κλέος, καὶ ζῇς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Σύντροφον ἔχων ἀπαρχῆς, τὴν νηστείαν ἱερῶν ἡμέρας πάτερ· νηστειῶν σου τὸ πνεῦμα εἰς χεῖρας ὄντως Θεοῦ, παρέθου, καὶ τῆς τῶν πραέων νῦν, γῆς ἐπαπολαύεις καὶ ζῇς εἰς τοὺς αἰῶνας.

Πάτμος σε πάλιν καθορᾷ, ἐν αὐτῇ νεκροπρεπῶς εἰσοικισθέντα, ἐξ Εὐβοίας, καὶ κόλποις τὴν ἱεράν σου σορὸν, τοῦ σκήνους κατέχουσα κράζει σοι· σὺ ὁ πολιστής μου, καὶ φύλαξ καὶ προσάτης.

Θεοτοκίον.

Εξασθενήσασαν δεινῶς, τὴν ἀθλίαν μου ψυχὴν θεογεννῆτορ, ἐξανάστησον μόνη, ταῖς ῥωστικαῖς σου λιταῖς, καὶ ὅλον ὑγιῆ ἀπέργασαι, ἵνα σε δοξάζω τὴν κεχαριτωμένην.

Ἄλλος. Ἑπταπλασίως, κάμινον.

Πολυειδέσιν ὅσιε, τὸ σαρκίον ἐπίεσας πόνοις, τῇ μακρᾷ καὶ θαυμαστῇ ἀσκήσει σου, ἐν ὄρει, τραχεῖ τε, καὶ χαμευνείας κόπῳ πολλῷ, πείνῃ τε καὶ δίψει, καὶ γυμνότητι πάτερ, καὶ κλίσεσι γονάτων, ἐν εὐχῆς συντονίᾳ, διόσε ἡ ἐκεῖσε ἀνάπαυσις εὐφραίνει.

Ως τοῦ Κυρίου φίλον σε, διὰ βίου γενόμενον, καὶ οἰκειωθέντα ἀρεταῖς τῷ κτίσαντι, παμμάκαρ Χριστόδουλε, ὁ τοῦ Σωτῆρος φίλος πιστὸς, ὁ ἠγαπημένος καὶ πιστὸς Ἰωάννης, τῷ τούτου σε ξενίζει παναγίῳ Τεμένει, τῶν τῇδε μεταστάντα, καὶ κοινωνὸν λαμβάνει.

Πίστεως ὅπλοις ὅσιε, καὶ ἀγάπης φραξάμενος, καὶ ἐπὶ Θεὸν, πᾶσαν

ΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘ... ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤ

ἐλπίδα θέμενος, ἀνάλωτος ἔμεινας, ταῖς μηχαναῖς τοῦ δράκοντος, πᾶσαν γὰρ κινήσας κατὰ σοῦ μεθοδίαν, ᾐσχύνθη διὰ πάσης, διὰ τοῦτο στεφάνῳ, τῷ τῆς δικαιοσύνης, ὡς νικητὴς ἐστέφθης.

Θεοτοκίον.

Ἀπὸ παθῶν καὶ θλίψεων, ἀπὸ πάσης στενώσεως· Μήτηρ τοῦ Θεοῦ, τοὺς σὲ ὑμνοῦντας λύτρωσαι, ἐν σοὶ γὰρ προστρέχομεν, καὶ διὰ σοῦ ἐλπίζομεν, καὶ τῆς ἐν γεέννῃ καταδίκης ῥυσθῆναι, οἱ πίστει μελῳδοῦντες τῷ ἐκ σοῦ σαρκωθέντι, λαὸς ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὠδὴ θ'. Ὁ εἱρμός.

Ὅλως ὑπάρχεις ἔφεσις, ὅλως γλυκασμὸς, λόγε Θεοῦ, παρθένε Υἱὲ, Θεὲ θεῶν Κύριε, ἁγίων ὑπεράγιε· διό σε ἅπαντες, σὺν τῇ τεκούσῃ μεγαλύνομεν.

Νενοηκώς σου πάναγνε, τὸ φωτοειδὲς, συμβολικῶς ὁ θεῖος Γαβριὴλ, χαρὰν σοι ἐβόησεν ὁ θεῖος ἀρχιστράτηγος, διό σε ἅπαντες ὡς θεοτόκον σὲ μεγαλύνομεν.

Ῥάβδος ἰσχύος δέδοται, φύσει τῇ σαθρᾷ, λόγος Θεοῦ, ἐν μήτρᾳ σου ἁγνὴ, καὶ ταύτην ἀνέστησε, πρὸς ᾅδην ὀλισθήσασαν· διό σε ἅπαντες, ὡς εὐεργέτην μεγαλύνομεν.

Ην ἠρετίσω δέσποτα, δέξαι συμπαθῶς, πρέσβυν μητέρα σὴν ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ σοῦ τῆς χρηστότητος τὰ σύμπαντα πλησθήσονται· διό σε ἅπαντες ὡς εὐεργέτην μεγαλύνομεν.

Ἄλλος. Ἀνάρχου Γεννήτορος.

Αλώβητον μένει σου, καὶ μετὰ τέλος ὅσιε, τὸ σαρκίον τοῖς θαύμασιν ἐγκοσμούμενον, ἄπλωτος γὰρ ὤφθη ὁλκὰς ἡ ποντοφόρος, τοῦ τὸ βραχὺ μέρος ἐκτεμόντος, ὃς τοῦτο τρισόλβιε, ὑποσρέψας ἀπολύεται.

Επίβλεψον ἅγιε, ἐξ οὐρανοῦ τοῖς τέκνοις σου, καὶ χειρὸς τῶν ἀδίκως ἐπεμβαινόντων ἡμῖν, ῥῦσαι, καὶ ποίμνην σου φύλαττε, χορηγῶν ἡμῖν, τὴν ὑγείαν, καὶ βίου διόρθωσιν, καὶ πταισμάτων ἀπολύτρωσιν.

Τῆς ἰδιωτείας μου ὡς παρ' ἀξίαν ὄντα σοι, μὴ ἀπώσει τὸν ὕμνον ἀλλὰ προαίρεσιν, μόνην εἰσδεχόμενος πάτερ, τῶν ἁμαρτιῶν παράσχου τὴν λύσιν καὶ τῶν σωζομένων με, κοινωνὸν εὐχαῖς σου ποίησον.

Θεοτοκίον.

Ως μόνη ὑπάρχουσα προστάτης ἀκαταίσχυντος, τὸν ἐκ σοῦ σαρκωθέντα Θεὸν ἱκέτευε, λύσιν μοι δοθῆναι πταισμάτων καὶ τῆς δεινῆς, ταύτης ἀθυμίας, ταχεῖαν παράκλησιν, θεοτόκε ἀειπάρθενε.

Ἄλλος. Ἐξέστη ἐπὶ τοῦτο ὁ οὐρανός.

Τὸν δρόμον ἐκτελέσας ἀσκητικῶς, καὶ τὸν νόμον τηρήσας ἀνόθευτον, τὸν τοῦ Χριστοῦ, πρὸς τὴν νῆσον Πάτμον παλινοστεῖς, μετὰ τὸ τέλος ὅσιε, καὶ ἐν τῷ τεμένει κατατεθεὶς, τοῦ θείου θεολόγου· τοὺς καὶ νῦν ἐκτελοῦντας, σὴν μνήμην θείαν, πάτερ φύλαττε.

Εν κύκλῳ παρεστῶτες σου τῆς σοροῦ, πανσεβάσμιε πάτερ Χριστόδουλε, καὶ τὴν σεμνὴν, ἀγαλογιζόμενοι βιοτὴν, καὶ τὴν πολλὴν ταπείνωσιν, καὶ τὰς ἀγρυπνίας καὶ προσευχὰς, ἐγκράτειαν ἀγάπην, πληρούμεθα δακρύων, καὶ σὲ σὺν πόθῳ μακαρίζομεν.

Σὺν πᾶσι τοῖς ἁγίοις πάτερ σοφὲ, ἀποστόλοις ὁσίοις καὶ μάρτυσι, καὶ τοῖς χοροῖς, τῶν θείων Ἀγγέλων καὶ μαθητοῦ, παρθένου Θεολόγου τε, πάντοτε ἱκέτευε τὸν Χριστὸν, λυτρώσασθαι τοὺς πίστει, ἐπιδρομῆς βαρβάρων, τοὺς τῇ σῇ ποίμνῃ προσπελάσαντας.

Ραθύμως διανύων μου τὴν ζωὴν, τοῦ Υἱοῦ σου ἁγνὴ τὸ κριτήριον, τὸ φοβερὸν, δέδοικα ὁ ἄθλιος ἐννοῶν· διό με ἀκατάκριτον, τήρησον πρεσβείαις σου μητρικαῖς, ἁγία Θεοτόκε, ἐλπὶς ἀπηλπισμένων, ἁμαρτανόντων ἱλαστήριον.

ΕΞΑΠΟΣΤΕΙΛΑΡΙΟΝ.

Τῶν Μαθητῶν ὁρώντων σε.

Ἀστὴρ ἐφάνης ἄδυτος ἐν τῷ Λάτρῳ, τῶν ἀσκητῶν τὰ πλήθη καταλαμπρύνων· ποίμνην δὲ τὴν Πάτμον ἐργασάμενος, Χριστόδουλε θεοφόρε, καθοδηγῶν ἐκδιδάσκεις ἰσάγγελον πολιτείαν.

Ἕτερον.

Τὸν ἐν τῷ Λάτρῳ λάμψαντα ἀρχηγέτην, καὶ πάντας καταυγάσαντα θεαρέστως, Χριστόδουλον τὸν θεῖον εὐφημήσωμεν. Ἀσκητικὰ γὰρ ἔπαθλα ὑπέδειξε, καὶ μοναζόντων ἀγέλας, ἐπλήθυνεν ἐν τῇ Πάτμῳ. Θεοτοκίον.

Τιμιωτέρα πάντων τῶν ποιημάτων, ὑπάρχεις Θεοτόκε Χριστὸν τεκοῦσα, τοῦτον οὖ ἱκέτευε φυλάττεσθαι, τὴν οἰκτρὰν ταύτην ποίμνην σου, ἀλώβητον ἐκ παντοίας ἐπιβουλῆς ἐναντίας.

Εἰς τοὺς Αἴνους στιχ. προσόμια.

Ἦχος πλαγ. δ'.

Ὢ τοῦ παραδόξου θαύματος.

Πάτερ θεόφρον Χριστόδουλε· δι' ἐγκρατείας πολλῆς, καὶ συντόνου δεήσεως, τῷ Χριστῷ ἑνούμενος, ἀπερίτρεπτος ἔμεινας, ταῖς μεθοδείαις τοῦ πολεμήτορος, καὶ φίλος ὤφθης τοῦ Παντοκράτορος· ὅθεν τιμῶμέν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου περιχαρῶς, πίστει ἑορτάζομεν θεομακάριστε. Δίς.

Ὅσιε πάτερ Χριστόδουλε, ἐν ἐρημίαις ἀεὶ, καὶ σπηλαίοις καὶ ὄρεσι πίστει διαιτώμενος, τὸν Θεὸν ἐξεζήτησας, καὶ τοῦτον εὗρες ὥσπερ ἐπόθησας, ἀνεπιστρόφῳ ψυχῇ νευρούμενος, ταῖς ἀναβάσεσι, ταῖς καλαῖς ἑκάστοτε, καὶ μοναστῶν, στίφη προσενήνοχας Χριστῷ σωζόμενα.

Σὺ καθυπείκων τοῖς νεύμασι τοῦ παντεπόπτου Θεοῦ παρ' αὐτοῦ χάριν ἔλαβες, ἐνεργεῖν τεράστια, καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, τῆς πονηρίας τῶν προσιόντων σοι ἐν τῇ σορῷ σου θεομακάριστε· ὅθεν τι-

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡ

μῶμέν σε, καὶ τὴν θείαν μνήμην σου χρεωστικῶς, πίστει ἑορτάζομεν θεομακάριστε.

Δόξα, ἦχος πλάγ. δ'.

Οὐρανοδρόμῳ ἐπιβὰς ὀχήματι θεσπέσιε, τῶν ἀρετῶν κατέλαβες τὴν ἀκρόπολιν δι' ἀσκήσεως· ἐκ τῆς ἐρήμου πολεύων, τῆς ἄνω Ἱερουσαλὴμ τὰ ὑπερκόσμια, καὶ τῶν ἐκ πόνων ἀγώνων, ἀξίως τὰ γέρα κομισάμενος· ταῖς οὐρανίαις συναγάλλῃ, ταξιαρχίαις παμμακάριστε, τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν κληρονόμος, καὶ τῆς βασιλείας οἰκήτωρ γενόμενος· ἀλλὰ πρέσβευε θεοφόρε Χριστόδουλε, τῷ Σωτῆρι τῶν ὅλων, εἰρηνεῦσαι τὸν Κόσμον, καὶ σῶσαι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν. Δέσποινα πρόσδεξαι.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ ἀπόλυσις.

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΟΝ.

Χριστόδουλε πάτερ τῶν ἀσκητῶν, καὶ Πάτμου τὸ κλέος, φοιτητῶν τε πάντων, στερρῶς βαρβάρων τὰ θράση κατάβαλλε λιταῖς σου, προφθάσας τὴν σὴν ποίμνην μάκαρ περίσωζε.

Εἰς τὴν Λειτουργίαν Τυπικὰ, καὶ ἐκ τοῦ Κανόνος τοῦ ἁγίου Ὠδὴ γ'. καὶ ς'.

Καὶ ὁ Ἀπόστολος.

Προκείμενον ἦχος βαρύς.

Καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ.

Ἄσατε τῷ Κυρίῳ ᾆσμα καινόν.

Πρὸς Γαλάτας ἐπιστολῆς Παύλου.

Ἀδελφοὶ, ὁ καρπὸς τοῦ Πνεύματος ἐστὶν ἀγάπη, χαρὰ, εἰρήνη, μακροθυμία, χρηστότης, ἀγαθωσύνη, πίστις, πρᾳότης, ἐγκράτεια· κατὰ τῶν τοιούτων οὐκ ἔστι νόμος· οἱ δὲ τοῦ Χριστοῦ τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις· εἰ ζῶμεν πνεύματι, πνεύματι καὶ στοιχῶμεν· μὴ γινώμεθα κενόδοξοι, ἀλλήλους προκαλούμενοι, ἀλλήλοις φθονοῦντες. Ἀδελφοὶ, ἐὰν καὶ προληφθῇ ἄνθρωπος ἔν τινι παραπτώματι, ὑμεῖς οἱ πνευματικοὶ καταρτίζετε τὸν τοιοῦτον ἐν πνεύματι πρᾳότητος· σκοπῶν σεαυτὸν, μὴ καὶ σὺ πειρασθῇς· ἀλλήλων τὰ βάρη βαστάζετε, καὶ οὕτως ἀναπληρώσατε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ.

'Ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον.

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· πάντα μοι παρεδόθη ὑπὸ τοῦ Πατρός μου, καὶ οὐδεὶς ἐπιγινώσκει τὸν Υἱὸν, εἰμὴ ὁ Πατὴρ, οὐδὲ τὸν Πατέρα τις ἐπιγινώσκει, εἰμὴ ὁ Υἱὸς, καὶ ᾧ ἐὰν βούληται ὁ Υἱὸς ἀποκαλύψαι. Δεῦτε πρός με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι, κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς. Ἄρατε τὸν ζυγόν μου ἐφ' ὑμᾶς, καὶ μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρᾶος εἰμὶ, καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ, καὶ εὑρήσετε ἀνάπαυσιν ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν, ὁ γὰρ ζυγός μου χρηστὸς, καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ. Εἰς μνημόσυνον.

ΧΡΗΣΤΩΝ ΑΠΑΝΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΡΧΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΑΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΡΟΔΟΥ,

ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΑΝΤΙΟΧΕΙΑΣ, ΚΑΙ ΘΕΟΔΟΣΙΟΥ ΜΟΝΑΧΟΥ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ, ΤΩΝ ΣΥΓΓΡΑΨΑΝΤΩΝ ΤΟΝ **ΒΙΟΝ**,

τὰς ἀρετὰς, καὶ τὰ θαύματα τοῦ Ὁσίου καὶ θεοφόρου Πατρὸς Ἡμῶν

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΘΑΥΜΑΤΟΥΡΓΟΥ,

Τοῦ ἐν διαφόροις Τόποις ἀσκήσαντος, καὶ ἐν τῇ ΝΗΣΩι ΠΑΤΜΩι κειμένου, καὶ τοὺς προσιόντας καθαγιάζοντος.

Τὸν μὲν οὐρανοῦ κύκλον, τοὺς δύω μεγάλους φωστῆρας, καὶ τοὺς λοιποὺς ἀστέρας ὁ παντουργέτης δημιουργήσας, τὸν ὑλικὸν τοῦτον κόσμον διοικεῖσθαι προσέταξε, καὶ κατὰ τὴν παναρμόνιον τούτων περιφορὰν αἱ τῶν ὡρῶν φύσεις διαδέχονται τὰς τροπάς· τῆς θείας προνοίας ὡς ὑπηρέταις χρωμένης, καὶ τὸν τεθέντα ὅρον διατηρεῖν κελευούσης ἀδιαλώβητον· οὐ παύεται δὲ καθ' ἑκάστην στολίζειν τὸν ἐπίγειον οὐρανὸν, ἤτοι τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ φωστῆρσιν ἄλλοις διαφανέσιν, ἀνδράσιν δηλονότι τὸ θεῖον ἐν ἑαυτοῖς κεκτημένοις, καὶ ἐν τῷ θνητῷ σώματι βίον ἀσκοῦσιν ἰσάγγελον· καὶ καθὼς ὁ μισόκαλος παντοίοις τρόποις ἐπιτεχνάζεται, ἵνα κρημνίσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τῆς ἀπωλείας τὸ βάραθρον, οὕτω πάλιν ὁ φιλάνθρωπος πολλὰ τῆς ἀρετῆς ὑποδείγματα, καὶ κατ' αὐτοῦ ἐξοπλίζει πνευματικὴν φάλαγγα, ἤτοι στεῤῥοὺς μαχητὰς, ἱκανοὺς ἀποκτεῖναι, κατὰ τὸν Δαβὶδ, Ἄρκτον, καὶ Λέοντα· τὴν τῆς σαρκὸς, φημὶ, ἐπιθυμίαν, καὶ τοῦ θυμοῦ τὸ ἀκάθεκτον. ὡς φωστῆρες τοίνυν τῶν ἀρετῶν τὸν κύκλον περιτρέχοντες, πολλοὺς τῇ μιμήσει εἰς οὐρανὸν ἀνελθεῖν εὐτρεπίζουσι· διὸ καὶ πᾶσα ἱερὰ ἱστορία ἐκθειάζει τὰ τούτων ἀγωνίσματα· ἀλλὰ τὰ νέα καὶ πρόσφατα πολλάκις πρὸς ζῆλον ἐρεθίζει ψυχὴν τὴν φιλόθεον· καὶ καθὼς ὅταν ἰδῶμεν τινὰ ἀστέρα νεοφανῆ, θαυμάζομεν αὐτοῦ τὴν λαμπρότητα, οὕτω καὶ τοὺς ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ταῖς ἀρεταῖς λαμπρυνθέντας θαυμάζειν εἰκός· ὅσοι λοιπὸν φιλόθεοι, ὅσοι τῆς ἀρετῆς ζηλωταὶ, προσέξατε καλῶς, ἵνα μάθητε ἀνδρὸς περιβοήτου τὰ κατορθώματα· ἀλλὰ μηδεὶς κατηγορήσῃ με εἰς τοὺς νόμους τῆς ῥητορικῆς πειθόμενον, καὶ ἐπαινοῦντα ἐκ τῶν γηΐνων τὸν ὄντως οὐράνιον, Γένος καὶ Πατρίδα ἀπαριθμεῖν διακελευούσης· διότι τοῦτο ὀφθήσεται ἀγαπητὸν, ὡς πέπεισμαι, τοῖς ἀγνοοῦσι τίνων γονέων βλάστημα, καὶ ἀπὸ ποίας ἀρχὰς εἰς τοῦτο τὸ μέτρον τῆς πνευματικῆς τελειότητος ἔφθασε.

Ποῖος ἀγνοεῖ τὴνλαμπρὰν τῶν Νικαέων μητρόπολιν, ὑπερτεροῦσαν τῶν λοιπῶν διὰ τὰ πολλὰ αὐτῆς πλεονεκτήματα; οὐ μακρὰν τῆς πόλεως ταύτης ἦν Κώμη τις, ἀφ' ἧς ὡρμᾶτο ὁ θεῖος οὗτος Χριστόδουλος, γονέων εὐσεβῶν, Θεοδώρου, καὶ Ἀννης, ἱερώτατον βλάστημα· οἵτινες ὅλην αὐτῶν τὴν ἔφεσιν πρὸς τὸν θεὸν ἔχοντες, καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ πορευόμενοι, τοὺς εἰς αὐτοὺς προσιόντας λόγοις καὶ ἔργοις παρεμυθοῦντο· ἐξ αὐτῶν τοίνυν ἐγεννήθη ὁ νῦν εὐφημούμενος, ὅνπερ ἐν τῷ θείῳ βαπτίσματι ὠνόμασαν Ἰωάννην· ὁρῶντες δὲ αὐτὸν τὸν νοῦν περιδέξιον, γραμματιστῇ τινὶ παρέδωκαν· ἀφ' οὗ δὲ ἔμαθε τὰ πρῶτα μαθήματα, ἔκδοτος ἦν εἰς τὴν τῶν θείων Γραφῶν ἀνάγνωσιν, καὶ τῷ θείῳ φόβῳ στοιχειωθεὶς, κατεφρόνει τῶν γηΐνων· ἀλλ' οἱ γονεῖς αὐτοῦ,

ὡς μονογενῆ, παρεκίνουν ἐπὶ τὰ κοσμικά· ὁ δὲ σχήματι ταπεινῷ ἀπεκρίνατο αὐτοῖς «πλοῦτος ἐὰν ῥέῃ, μὴ προστίθεσθε καρδίαν» μὴ δυνάμενοι δὲ πεῖσαι αὐτὸν, ἀκλινῆ ὄντα, γυναικὶ μνηστεύουσιν ἀκουσίως· ἀλλ᾽ οὐκ ἔλαθε τὸν νέον τοῦ διαβόλου τὸ μηχάνημα· τοῦ πατρικοῦ λοιπὸν οἴκου ἐξελθὼν, θείας ἀκούει φωνῆς «ἐλθὲ εἰς τὴν γῆν, ἣν ἄν σοι δείξω» εὗρε δὲ καθ᾽ ὁδὸν σεβάσμιον γέροντα τὴν ἀρετὴν διαβόητον, ὅστις ὁδηγὸς γενόμενος, εἰς τὸ τοῦ Ὀλύμπου ὄρος ἀνάγει τὸν νέον, ἔνθα πολλά εἰσι τῶν μοναστῶν καταγώγια· εἰς ἓν δ᾽ αὐτῶν καταλύσας, εὗρεν ἄνδρα τὴν ἡλικίαν καὶ τὴν φρόνησιν γέροντα, καλῶς τὰ θεῖα πεπαιδευμένον, καὶ τούτῳ ἑαυτὸν φέρων ἀνατίθησιν· ὁ δὲ παραλαβὼν τὸν νῦν εὐφημούμενον, πρῶτον μὲν ὑποδεικνύει αὐτῷ τὸ τῆς ἀρετῆς τραχὺ καὶ δυσβάστακτον, εἶτα δὲ ἀπεκδύσας τὰ ἱμάτια αὐτοῦ, ἐπενδύει τὸ τῆς ταπεινώσεως σύμβολον, καὶ πρὸς τοὺς πνευματικοὺς ἀγῶνας χωρεῖν παρασκευάζει· ὁ δὲ πρὸς τὸν διδάσκαλον ἀφορῶν, τὸ σῶμα νηστείαις κατέθλιβεν, ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς μὴ διδοὺς, μηδὲ τοῖς κροτάφοις ἀνάπαυσιν, ἀλλὰ παννυχίοις στάσεσι τὸν θεὸν ὑμνολόγει, καὶ οὕτω τὴν σάρκα δουλαγωγῶν, ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις νῆστις διέμενεν· ἀλλὰ τί τὸ μετὰ ταῦτα; ὁ τὴν τρίχα ἀποκείρας τοῦ μάκαρος, ἀπῆλθεν εἰς τὰς αἰωνίους μονὰς, καὶ ἄφησε τὸν μαθητὴν πολλῆς ἀθυμίας ἀνάμεστον, τὴν ὀλίγην συνδιαγωγὴν ὀδυρόμενον· (διότι τρεῖς χρόνους μόνον συνῴκησε)· φοβηθεὶς δὲ, ἵνα μὴ διὰ τὴν τελευτὴν τοῦ γέροντος ἔλθωσιν εἰς τὸ ὄρος οἱ γονεῖς, καὶ πείσωσι συμπαραλαβεῖν, λέληθε μεταβὰς εἰς τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην, προσκυνῆσαι τοὺς τάφους τῶν πρωτοκορυφαίων ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου, οὓς θέλων μιμηθῆναι, τὴν σορὸν κατησπάζετο, καὶ συμμάχους καὶ ὁδηγοὺς ἀπλανεῖς ἐν ἅπασι γενέσθαι ηὔχετο. Ὤφθησαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀπόστολοι καθ᾽ ὕπνον, καὶ τὰ ἐσόμενα σκάνδαλα προμαντεύουσιν, ἅπερ ἀγογγύστως ὑπομένειν παρακελεύονται.

Καταλιπὼν δὲ τὴν Ῥώμην, εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα ἔρχεται, ἔνθα ὁ Χριστὸς σταυρωθεὶς, τοὺς ἀπεωσμένους πρὸς ἑαυτὸν ἐκάλεσεν· ὁρᾷ τὴν Βηθλεὲμ καὶ τὴν φάτνην, ἐξετάζει τοὺς λόγους τῆς φρικτῆς ταύτης συγκαβάσεως, τῶν θείων χαρίτων ἔμπλεως γίνεται, καὶ πρὸς μείζονα σκάμματα ἑτοιμάζεται· τὴν ἔρημον τοῦ Ἰορδάνου καταλαμβάνει, ἄγων τότε τῆς ἡλικίας τὸ τέλειον· (διότι ἦν ἐτῶν εἴκοσι πέντε·) καὶ εἰς ἓν τῶν ἐκεῖ μοναστηρίων ἑαυτὸν ἐπιδίδωσιν· ἀλλὰ ποῖος λόγος ἱκανὸς διηγήσασθαι τὰ τοῦ μάκαρος κατορθώματα; τὴν ὑπακοὴν, ἐν ᾗ προθύμως ὑπηρέτει τοὺς ἀδελφοὺς, τὴν ἀμίμητον; τὴν ἐγκράτειαν, οὖσαν ἀπαράμιλλον; διότι οὐκ ἔπινεν οἶνον, οὐδ᾽ ἤσθιεν ἰχθύας, οὐδ᾽ ἄλλο τι βρῶμα, τὸ ἡδῦνον τὴν γεῦσιν· ἀλλ᾽ ἡ μόνη αὐτῷ τροφὴ ἦν ἄρτος ὀλίγος ἅλατι ἠρτυμένος· ἀλλ᾽ ὁ τῆς κακίας ἐφευρετὴς μὴ ὑποφέρων τὸν ἐν ὑλικῷ σώματι τοσαύτην ἀπάθειαν ἐπιδεικνύμενον, ὁπλίζει τοὺς βαρβάρους κατὰ τῶν μοναστῶν τῆς ἐρήμου, οἵτινες ἐλεηλάτησαν τὰ μοναστήρια, καὶ ἄλλους μὲν ἀσκητὰς ἐφόνευσαν, ἄλλους δὲ ᾐχμαλώτισαν, καὶ μερικοὶ ἔφυγον τὰς χεῖρας αὐτῶν· ἐξ αὐτῶν ἦν καὶ ὁ θεῖος πατὴρ ἡμῶν Χριστόδουλος· ἐμβάντες δὲ εἰς πλοῖον ἀνῆλθον εἰς τὰ παράλια τῆς Ἀνατολῆς, καὶ ἐλλιμενίσθησαν πλησίον τῆς Μιλήτου πόλεως· οὐ μακρὰν δὲ ταύτης ὄρος κεῖται ὑψηλὸν, Λάτρος καλούμενον· ἀνελθόντες οὖν εἰς τὸ ὄρος, ἔτυχον ἱκανοῦ πλήθους μοναστῶν, ταῖς ἀρεταῖς διαλαμπόντων, καὶ ἠγαλλιάσαντο τὰς ψυχὰς, καὶ τῷ Θεῷ χαριστήριον ὕμνον ἀνέπεμψαν· ἀφ᾽ οὗ δὲ συναγελάσθησαν τοῖς ἐν τῷ ὄρει, πάλιν ὁ θεοφόρος προθύμως τοὺς τῆς ἀρετῆς ἀγῶνας ἐτέλει· ὅνπερ ἅπαντες ἐθαύμαζον, νηστείαν πολυήμερον ἀσκοῦντα, καὶ παννύχιον στάσιν, καὶ ὡς ἄσαρκον ἐφαντάζοντο· ὅτε δὲ τροφῆς μετελάμβανε, τεμμάχιον ἄρτου κριθίνου, ἢ κεγχρίνου ξηροῦ ὕδατι κατέβρεχε, καὶ τὴν σωματικὴν ἀνάγκην ἐθεράπευεν. Ὅτε δὲ ἡ γενέθλιος τοῦ Σωτῆρος ἑορτὴ, ἢ ἡ λαμπροφόρος τῆς Ἀναστάσεως ἐτελεῖτο, τότε, ὡς δόκιμος τῶς ψυχῶν ἰατρὸς, τυροῦ καὶ ᾠῶν ἐγεύετο, ἵνα ἀναιρέσῃ πᾶσαν ὑποψίαν· διότι εἰς τοὺς φρονοῦντας τὰ

τοῦ Μάνεντος βδελυκτέα ἐστὶν ἡ τῶν βρωμάτων μετάληψις· ὕστερον δὲ τῆς συνήθους ἐγκρατείας εἴχετο.

Ἀλλὰ πόλιν ἐπάνω ὄρους κειμένην ἀδύνατον κρύπτεσθαι, οὐδὲ λύχνον κεῖσθαι ὑπὸ τὸν μόδιον· ὅθεν καὶ οἱ ἐν τῷ ὄρει μονάζοντες περὶ τὸν θεοφόρον τοῦτον συναθροισθέντες, θερμῶς ἱκέτευον, ὅπως καθηγητὴς καὶ ποιμὴν αὐτοῖς γένηται· τί οὖν ὁ μέγας τῆς ἀρετῆς ἐραστὴς, ὁ γνήσιος θεράπων Χριστοῦ αὐτοῖς ἀπεκρίνατο; οὐ δυνατὸν συνεῖναι Θεῷ καὶ ἀνθρώποις· ἄχθονται μὲν οἱ μοναχοὶ διὰ τὴν ἀνάνευσιν, ἀλλ᾽ οὐκ ἀπελπίζονται· ἀνῆλθον οὖν εἰς τὴν βασιλεύουσαν οἱ δοκιμώτεροι, προσέρχονται τῷ μεγάλῳ καὶ πρώτῳ ἀρχιερεῖ, (οὗτος ἦν ὁ ἀοίδιμος Νικόλαος·) καὶ πρῶτον διασαφοῦσι τὰ τοῦ ἀνδρὸς, εἶτα παρακαλοῦσιν, ἵνα φανῇ ἀντιλήπτωρ εἰς τὸ ἐγχείρημα· ὁ δὲ συγκατένευσε, καὶ ἀνυπερθέτως μετεκάλεσεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸν μάκαρα· ὅνπερ μόλις μετὰ τὰς πολλὰς παρακινήσεις ἔπεισεν, ἵνα στέρξῃ ποιμᾶναι τοὺς μοναχοὺς, δεξιῶς αὐτῷ προτείνας, ὅτι ἡ τοῦ πλησίον ὠφέλεια προκρίνεται τῆς ἰδίας· ὅθεν ἀρχιμανδρίτην παντὸς τοῦ ὄρους αὐτὸν προχειρίσας ἀπέστειλεν· ὑπερηγάσθη γὰρ τὴν ἀρετὴν, καὶ τὴν ἐν ταῖς διαλέξεσιν αὐτοῦ ἱλαρότητα· ἐδέχθη οὖν ὁ ὅσιος τὴν προστασίαν τῶν ἐν τῷ ὄρει· οἱ δὲ μοναχοὶ προσεῖχον αὐτῷ πειθαρχοῦντες, καὶ νόμος τὸ παρ᾽ αὐτοῦ λεχθὲν ἐνομίζετο· ὡς ἄριστος τοίνυν τῶν λογικῶν προβάτων ποιμὴν ἐβελτίου τὸ ποίμνιον, τύπος καὶ ὑπογραμμὸς γινόμενος.

Ὁ δὲ τῆς κακίας ἀρχηγὸς, καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ἀνθρώπων ἀντίπαλος οὐχ ὑπέφερεν ὁρᾶν τῆς ἀρετῆς τὴν λαμπρότητα, ἀλλ᾽ ὡς καταιγίδα κατὰ τοῦ ὄρους τοὺς Ἀγαρηνοὺς ἐμπεσεῖν ἐκίνησεν· οἵτινες ἀφ᾽ οὗ τὰς ἐπιφανεῖς τῆς Ἀνατολῆς πόλεις ἐλεηλάτησαν, ἀνῆλθον καὶ εἰς τὸ ὄρος, καὶ τῶν μοναστῶν τοὺς πλείους ἐθανάτωσαν, τῶν δὲ λοιπῶν, ὅσοι σωτηρίας ἔτυχον, κατῆλθον σὺν τῷ ὁσίῳ, καὶ ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἐκπλεῦσαι ἠθέλησαν· ἀπάραντες δὲ ἐλλιμενίσθησαν εἰς ἓν παράλιον τῆς Ἀσίας, ἄντικρυ τῆς νήσου Κῶ κείμενον, καὶ διὰ τὴν θέσιν καλούμενον στρόβιλον· εἰς τὴν ἀκρώρειαν τούτου κεῖται Μονὴ περιφανὴς, καὶ πλουσία, πολλὰ κτήματα ἐν τῇ νήσῳ Κῷ καὶ Λέρνῳ ἔχουσα, καὶ ἐξ αὐτῶν παραμυθουμένη τοὺς μοναχούς· εὑρίσκει τοίνυν ὁ ὅσιος ἐν τῇ ῥηθείσῃ Μονῇ ἄνδρα τὸ εἶδος σεβάσμιον, καὶ τὴν ἡλικίαν γέροντα, καλούμενον Ἀρσένιον, ἐκ προγόνων τὴν μονὴν ταύτην κτῆμα ἀναφαίρετον ἔχοντα· ξενίζεται παρ᾽ αὐτῷ, καὶ τὴν ἐπὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἀποδημίαν γνωστοποιεῖ· ὁ δ᾽ Ἀρσένιος ἱκαναῖς παρακλήσεσι τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω πορείαν ἀνεχαίτισε, καὶ τὴν ῥηθεῖσαν Μονὴν αὐτῷ παρέδωκεν· ἐμελέτα γὰρ ὁ Ἀρσένιος πρὸ χρόνων τὸν ἥσυχον καὶ μονήρη βίον· ὁ δὲ θεῖος πατὴρ ἡμῶν, καὶ τοῦ Θεοῦ θεράπων Χριστόδουλος μείνας ἐν τῇ μονῇ ἱκανὸν χρόνον, καὶ καλῶς τὰ ἐν αὐτῇ διοικῶν, ἐπειδὴ ἔβλεπεν αὐτὴν συνεχῶς ταραττομένην ἀπὸ τὰ τῶν κοσμικῶν θορύβων κύματα, ἐσκέφθη καλῶς, καὶ μετέφερεν εἰς τὴν ἄντικρυ νῆσον Κῶ τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν μοναχούς· εὑρὼν δ᾽ ἐκεῖσε τόπον κοσμικῆς ταραχῆς ἐλεύθερον, ᾠκοδόμησε μονήδριον· ἐν ᾧ συνδιαιτώμενος τοῖς μοναχοῖς, ἐφρόντιζε περὶ τῆς βελτιώσεως αὐτῶν· ἀλλ᾽ ἐπειδὴ τὰ πράγματα οὐκ ἦν σύμφωνα τῷ θείῳ αὐτοῦ σκοπῷ, μὴ θέλων τοὺς ὑπ᾽ αὐτὸν ἐκ τῶν κοσμικῶν ταραχῶν ἐνοχλεῖσθαι, παραβλέψας καμάτους, οὓς ὑπέστη διὰ τὴν ἀνέγερσιν τοῦ μονηδρίου, ἀνεχώρησε, τόπον ἐκ τόπου διερχόμενος, καὶ ἀνερευνῶν, ὅπως ἐν ἠρέμῳ διαγωγῇ ποιμάνῃ τὸ ποίμνιον, καλῶς γνωρίζων, ὡς μιᾶς ψυχῆς οὐδ᾽ ἅπας ὁ κόσμος ἐστὶν ἰσοστάσιος· ἀνεχώρησε μὲν ἐκ τῆς νήσου Κῶ, οὐκ ἀπέβαλε δὲ τὰ τῆς μονῆς.

Δέχεται οὖν αὐτὸν ἐκ δευτέρου τὸ Βυζάντιον, γνωστὸς καθίσταται τῷ βασιλεῖ, εἰς ὁμιλίαν προσκαλεῖται, ἀνοίγει τὸ στόμα, καὶ ἕλκει πνεῦμα, κατὰ τὸ λόγιον, καὶ λόγων ἐρεύγεται ῥεῖθρα, τὰς τῶν ἀκουόντων ψυχὰς ἐπάρδοντα καὶ πιαίνοντα· ἡ γὰρ ἐνοικοῦσα τοῦ θείου πνεύματος χάρις ἐκίνει τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ λαλεῖν

θεῖα, καὶ ἀληθείας ἐχόμενα· ὅθεν τὰ καθ' ἑαυτὸν πάντα δῆλα ποιεῖ τῷ Αὐτοκράτορι· Ἀλέξιος οὗτος ἦν, ὁ ἐκ Κόμνας τὸ γένος ἕλκων, καὶ διὰ τοῦτο Κομνηνὸς προσαγορευόμενος· οὐχ ὁλκὴν δέ τινα χρυσίου, ἢ ἀγροὺς καὶ κτήσεις πολυπροσόδους αἰτεῖ· ἀλλὰ τόπον ἔρημον, καὶ κοσμικῆς ἀπηλλαγμένον συγχύσεως· οὗτος δὲ ἦν ἡ νῆσος Πάτμος, ἐν ᾗ ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς καὶ θεολόγος τὰ ἱερὰ ἐβρόντησε ῥήματα, τὸν υἱὸν καὶ λόγον συμφυῆ τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δογματίσας, τὸν ἐπ' ἐσχάτων δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντα· ὁ γοῦν βασιλεὺς τὴν ἀρετὴν θαυμάσας τοῦ μάκαρος, ἱλαρῶς αὐτῷ ἐφθέγξατο· τόπος ἐστὶν, ὦ πάτερ, Κελλία καὶ Ζαγορὰ ὀνομαζόμενος, ἐν τούτῳ πλῆθος μοναχῶν συναγελάζει, καὶ τοῦ μὴ ἔχειν κυβερνήτην ἐπιστήμονα πολλάκις περιπίπτει εἰς κλύδωνα· μιμήθητι οὖν τὸν Σαμαρείτην ἐκεῖνον καὶ γενοῦ αὐτοῖς ἰατρὸς δοκιμώτατος, ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον· ταῦτα καὶ πλείω τούτων τοῦ βασιλέως φιλοσοφήσαντος, ὁ θεῖος ὄντως Χριστόδουλος ἡσύχῳ καὶ συνεσταλμένῃ φωνῇ τοιάδε τὴν ἀπόκρισιν ἐποιήσατο· πολλὰ τῶν ἐν τοῖς Κελλίοις γενομένων, θειότατε Αὐτοκράτορ, δύνανται διορθωθῆναι τῇ σῇ δυνάμει καὶ ἐφορίᾳ· ἀλλ' ἐὰν ἡ σὴ βασίλειος μεγαλειότης, καὶ τὸ τῶν μοναχῶν σύστημα ἐθέλῃ παρ' ἐμοῦ ποιμαντικὴν κυβέρνησιν, ἀναγκαῖον ἐστὶ πρῶτον τὸν κανόνα τῆς μοναδικῆς πολιτείας γραφῆναι τε καὶ σταλῆναι· ὁ δὲ βασιλεὺς ὡς νουνεχῆ τὸν λόγον ἐδέξατο, καὶ συνταχθῆναι τὸν κανόνα διέταξε.

Λαβὼν δὲ ὁ θεῖος πατὴρ τὸ διάταγμα, οἰκείοις γράμμασι τὸν ὅρον τοῦ κατὰ Θεὸν πολιτεύματος ἐνεχάραξε· πρῶτον διδάσκει τὸν ἀθλητὴν τὴν ἀντιπαράταξιν εἰς τὸν τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ κόσμου πόλεμον, εἶτα τὸν κατὰ τῶν δαιμόνων· τὴν τελείαν ἀκτημοσύνην, τὸ ἀδιαλείπτως προσεύχεσθαι, τὸ μὴ ἐξέρχεσθαι συνεχῶς εἰς τὰς πόλεις, τὴν προσκύνησιν τῶν ἁγίων εἰκόνων, καὶ ἵνα μὴ καθ' ἕκαστον διηγούμενος πλατύνω τὸν λόγον, πάντα ἦν τοῦ ἁγίου πνεύματος ἀπηχήματα· τί δὲ μετὰ ταῦτα ἐγένετο; προσῆλθόν τινες τῶν ἐν Ζαγορᾷ μοναχῶν προσπίπτοντες καὶ δεόμενοι, ἵνα μὴ δεχθῇ τὴν προστασίαν αὐτῶν· ἓν μὲν, ὅτι οὐ χωροῦσι τοσαύτην φιλοσοφίας ἀκρίβειαν· ἕτερον δὲ ἵνα μὴ ὑποπέσωσιν εἰς βασιλικὴν κυριότητα, μέχρι τοῦδε ἐλευθεριάζοντες· κατὰ ταῦτα ὁ θεοφόρος ἐπενθυμίζει πάλιν τῷ βασιλεῖ τὴν Πάτμον, ὅτι ἐστὶ νῆσος ξηρὰ, καὶ ὅλη πετρώδης, καὶ ἄνικμος, παντελῶς καρπίμων δένδρων στερημένη, καὶ ὑδάτων ῥεόντων, καὶ ἕνεκεν τούτου ἀκατοίκητος· ἀλλὰ τὰ δυσχερῆ ταῦτα τοῖς πολλοῖς εὔκολα καὶ φορητὰ τοῖς μονάζουσι διὰ τὸν Κύριον Ἰησοῦν· ἡ γὰρ ἡσυχία, καὶ μόνωσις οὐρανοβάμονα τὸν νοῦν ἀπεργάζεται· τὰ δὲ ἐν τῇ νήσῳ Κῷ αὐτῷ προσκτηθέντα τῇ βασιλείῳ ἀρχῇ παρεχώρησεν, ἵνα τῶν κοσμικῶν φροντίδων ἀπαλλάξῃ τοὺς μοναχούς.

Οὕτω τοίνυν τῆς ἱκεσίας γενομένης, εὐθὺς ὁ κρατῶν εὐπειθὴς ἦν, καὶ χρυσόβουλλος ἐγράφη χάρτης, τὴν τῆς νήσου δεσποτείαν, ἀναφαίρετον τῷ Χριστοδούλῳ εἶναι θεσπίζων, ὅνπερ ἔλαβε χαίρων, καὶ τῷ βασιλεῖ τὴν προσήκουσαν ἀπένειμε προσκύνησιν· πλοίου δέ τινος ἐπιβὰς, καὶ εὐπλοήσας, τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἐλλιμενίσθη, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ οὐκ ὀλίγους κτίστας ἐκ τῆς Κωνσταντινουπόλεως· περιελθὼν δὲ τὴν νῆσον, καὶ τόπον ἁρμόδιον διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς μονῆς ζητῶν, εὗρε τὴν τοῦ ὄρους ἀκρώρειαν· ἔνθα τὴν οἰκοδομὴν θεμελιῶσαι ἤρξατο· ἀλλὰ ποῖος λόγος ἰσχύσει παραστῆσαι τοὺς ἱδρῶτας, καὶ πόνους τοῦ μάκαρος; εἰ καὶ τὸ γῆρας, καὶ ἡ ὑπὲρ ἄνθρωπον σκληραγωγία ὁσημέραι αὐτὸν κατέθλιβον, ἀλλ' οὖν γε προθύμως ἐπ' ὤμων ἐβάσταζε λίθους καὶ ἄσβεστον· καθ' ὅλην δὲ τὴν ἡμέραν κοπιῶν, τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ἀνέμεινεν, ὅπως τὸ σῶμα μικρῷ τεμμαχίῳ ἄρτου σὺν ὀλίγοις ἀγρίοις λαχάνοις παραμυθήσηται· οὕτω ἐν ἡμέρᾳ ἀγωνιζόμενος, ἆρα ἡσύχαζεν ἐν νυκτί; οὐμενοῦν· ἀλλὰ δι' ὅλης τῆς νυκτὸς προσευχόμενος καὶ τὰς χεῖρας εἰς οὐρανὸν ὑψῶν, μόλις περὶ τὴν αὐγὴν ἀνεπαύετο μικρόν· ἠγανάκτησαν οἱ ὑπ' αὐτῷ μοναχοὶ διὰ τὴν τοῦ τόπου δυσχέρειαν, καὶ τῆς οἰκοδομῆς τὸ πολύπονον, ἐπὶ πλέον δὲ τὸ μὴ ἔχειν τόπον τοῦ κλῖναι τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐβουλεύθησαν ἀναχωρῆσαι λεληθότως· ἀλλ' ὁ μέγας τὴν ἀρετὴν Χριστόδουλος, θείας χάριτος ὢν ἔμπλεως, προέγνω τὰς βουλὰς αὐτῶν, καὶ ταῖς σοφαῖς αὐτοῦ παραινέσεσιν ἔπεισεν, ὥστε ἐμποδισθῆναι τὴν ἀναχώρησιν· βεβαιῶν αὐτοὺς, ὅτι ἡ οἰκοδομὴ ἀπὸ τοῦδε εὐκόλως περαιωθήσεται, καὶ ἡ μόνη πολλῶν ψυχῶν ἰατρεῖον γενήσεται· ᾠκοδομήθη τοίνυν ὁ θεῖος ναὸς περιφανὴς, οἷος ὁρᾶται μέχρι σήμερον· ἔξωθεν γὰρ ἡ μονὴ ὑψηλοῖς τείχεσι περικυκλουμένη, φέρει ἐν τῷ μέσῳ τὸν θεῖον ναὸν, τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἠγαπημένου μαθητοῦ Ἰωάννου τιμώμενον, στιλπνοῖς μαρμάροις καλλωπισθέντα, καὶ τοῖς χρυσοῖς ἀμαρύγμασι τῶν ἱερῶν εἰκόνων καλλυνόμενον· τὰ δὲ τῶν μοναχῶν κελλία ἔσωθεν εὐρύθμως ᾠκοδομήθησαν· ἀλλ' ἤδη πρέπον ἐστὶν, ἵνα μὴ παραδράμωμεν τὸ θαῦμα ἀνεκδιήγητον, ὅπερ δι' αὐτοῦ ἐποίησεν ὁ Θεός.

Κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τῆς νήσου κεῖται τόπος ἐπίπεδος τῆς παραλίας ἐγγύς· ὁ τῶν ψυχῶν τοίνυν καὶ τῶν σωμάτων κηδεμὼν, ἠβουλήθη ἐκεῖσε, ἵνα φυτευθῇ κῆπος διὰ μικρὰν παραμυθίαν τῆς ἀδελφότητος· ἦλθεν εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, καὶ ἰδὼν αὐτὸν κατάλληλον, συνωμίλει τοῖς μοναχοῖς περὶ κήπου· εἷς δὲ ἐξ αὐτῶν Καππαδόκης ἰταμῶς καὶ ἀναιδῶς ἀντεῖπεν, ἕως πότε εἰς πέτρας ἀγόνους καὶ ἀκάρπους ματαίως ταλαιπωρεῖς ἡμᾶς; ὁ δὲ θεῖος πατὴρ ζήλῳ θείῳ τὴν ψυχὴν πυρσευθεὶς, τὴν καλύπτραν τῆς κεφαλῆς κάτω ῥίψας, καὶ τρεῖς γονυκλιτήσας ἐπὶ τῆς πέτρας, ἐφ' ἧς ἵστατο, μεγαλοφώνως εἶπεν, ἐξελθέτω ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας, ἵνα ὁ κῆπος ποτίζηται· ὢ τοῦ θαύματος! τῆς φωνῆς ἡ πέτρα ἐνηχηθεῖσα, διεῤῥάγει τριχῶς, καὶ ὕδωρ πότιμον ἀνέβλυσε, καὶ διαῤῥέει μέχρι τῆς σήμερον, ἁγίασμα τοῦ ὁσίου πατρὸς καλούμενον· ἀφοῦ δὲ αἰσίως ἐτελειοποιήθησαν ἅπαντα, τότε τῷ Θεῷ τὸν εὐχαριστήριον ὕμνον ἀνέπεμψαν, καὶ τῶν πνευματικῶν ἀγώνων εἴχοντο· περιερχομένης τοιγαροῦν πανταχόσε τῆς φήμης, πολλοὶ πρὸς θέαν τοῦ μάκαρος ἤρχοντο· ἐκεκόσμητο γὰρ πρὸς ταῖς λοιπαῖς τῶν ἀρετῶν τῇ ἐλεημοσύνῃ.

Πεῖνά ποτε κατέσχε τὰς πέριξ τῆς Πάτμου οἰκουμένας νήσους· οἱ δὲ ἐγχώριοι ἄλλην θεραπείαν τοῦ κακοῦ μὴ δυνηθέντες εὑρεῖν, προσῆλθον τῷ ὁσίῳ καὶ παρεκάλουν θερμῶς, ὅπως διὰ τῶν εὐπροσδέκτων αὐτοῦ δεήσεων τῆς ἐξ ὕψους ἀντιλήψεως τύχωσιν· ἐμβάντων δὲ εἰς τὸν ναὸν προσεύξασθαι, ὁ θεῖος πατὴρ τῷ οἰκονόμῳ διέταξεν ἑτοιμάσαι τὴν τράπεζαν· ὁ δὲ τὴν σπάνιν τῶν ἀναγκαίων δείξας, μὴ ἀρκοῦσαν τοσούτους πεινῶντας χορτάσαι, διὰ τὴν στέρησιν ὠδύρετο· ἀλλ' ὁ τὴν ψυχὴν πρᾶος, καὶ θεῖος ὄντως Χριστόδουλος τὸ θαῦμα τῶν πέντε ἄρτων αὐτῷ ὑπενθύμισεν, ἐν οἷς ὁ Κύριος πέντε χιλιάδας ἄνδρας ἐχόρτασεν· ὅθεν καὶ ἡμεῖς προσήκει, ἵνα ἀνοίξωμεν τὰ σπλάγχνα, ὅλην τὴν ἐλπίδα τῷ τρέφοντι τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἀφιερώσαντες· οὕτως εἰπὼν, ὢ τῶν θαυμασίων σου Χριστέ! ἡ τράπεζα ἐπληρώθη ἐδεσμάτων, οἱ πεινῶντες ἐχορτάσθησαν, καὶ ὁ οἰκονόμος ἐσωφρονίσθη· πέντε δ' ἔτη μετὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς μονῆς παρῆλθον, ἐν οἷς ὁ θεσπέσιος πολλῆς ἡσυχίας ἀπήλαυε, καὶ τὸ ποίμνιον διεύθυνεν.

Ἀλλὰ Σατᾶν ὁ μισόκαλος οὐχ ὑπέφερε καθορᾶν τὸν ὅσιον γενναίως ἀγωνιζόμενον, καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν πρὸς τὴν τῶν ἀρετῶν κατόρθωσιν διεγείροντα, τί ἐμηχανήσατο; πλῆθος Ἀγαρηνῶν ἐκ τῆς Ἀνατολῆς ἐγείρας, εἰς τὰς πέριξ νήσους φέρων ἀπεβίβασεν· οἵτινες ἀδείας εὐκαίρου τυχόντες, ἐλεηλάτουν καὶ ἐλῄστευον. Ἐκ γὰρ τῆς δύσεως θὴρ αἱμοβόρος ἐπαναστὰς, ἔφθασεν εἰς τὸ Συῤῥάχιον, καὶ τοσοῦτον τοὺς ἐκεῖ τόπους ἐκακοποίει μέχρι τῆς Θετταλίας, ὥστε τὸν βασιλέα Ἀλέξιον κινηθῆναι κατ' αὐτοῦ· οἱ δὲ μοναχοὶ τὴν εἰς τὰς νήσους ἐπίθεσιν τῶν ἀγαρηνῶν δειλιάσαντες, ἀναχωρῆσαι τῆς Πάτμου ἐσκέφθησαν, καὶ τῷ ὁσίῳ ἐκοινολόγησαν τὴν φυγήν· ὁ δὲ οὐκ ἀντεῖπε, τῷ θείῳ προστάγματι πειθόμενος ἐκ τόπου εἰς τόπον

μεταβαίνειν παρακελευομένῳ. ἔγνωσαν τοίνυν πορευθῆναι εἰς τὴν Εὔβοιαν, ὡς ἐγγίζουσαν τῇ Πάτμῳ, καὶ τὰ τοῦ πλοὸς ἑτοίμαζον.

Εν δὲ τῇ μονῇ σῖτος ἦν ἱκανὸς τεθειμένος πρὸς τοῖς ἄλλοις προζωαρκείοις, ὅνπερ οἱ μοναχοὶ ἠθέλησαν συμπαραλαβεῖν· ἀλλ' ὁ ὅσιος μετὰ πρᾳότητος εἶπεν, καλόν ἐστιν, ἀδελφοί, ἵνα μὴ τὸ πλοῖον βαρυφορτώσωμεν· καὶ τὸν μὲν σῖτον διανεῖμαι τοῖς ἐδῶ μένουσιν, ἡμεῖς δὲ τὰς ἐλπίδας τῷ τρέφοντι τὰ πετεινὰ ἀφιερώσαντες θαλασσοπλοήσωμεν· ὁρῶν δὲ τοὺς μοναχοὺς δυσχεραίνοντας, δευτέρας συμβουλῆς ἤρξατο, καλὸν ἦν, λέγων, τὸ πιστεῦσαι ὑμᾶς τοῖς προτέροις λόγοις· ἐπεὶ δὲ οὕτως ἐστὲ ὀλιγόπιστοι, δανείσατε τῷ Θεῷ τὸν σῖτον, διανείματε αὐτὸν τοῖς ἐνταῦθα, κᾀγὼ ἐγγυῶμαι, ὅτι λήψεσθε πολλαπλασίονα· ταῦτα εἰπόντος, εὐπειθεῖς πάντες ἐγένοντο· ἀνεχώρησαν οὖν τῆς μονῆς οἱ μοναχοὶ σὺν τῷ ὁσίῳ, ἐπέβησαν εἰς τὸ πλοῖον, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας αἴσιον τὸν ἄνεμον ἔχοντες τὴν Εὔβοιαν κατέλαβον· ἦν δὲ τότε διοικῶν τὰ ἐκεῖσε ὁ πολὺς τὴν δόξαν Εὐμάθιος, ὁ τοῦ ὁσίου πατρὸς κατὰ πνεῦμα υἱός· ὅστις μαθὼν τὴν εἰς τὴν Εὔβοιαν ἔλευσιν αὐτοῦ, ὑπερεχάρη, καὶ παντοίοις δωρήμασιν ἐδεξιώσατο· σὺν τούτοις δὲ ὁλκάδα μεγάλην πλήρη σίτου τοῖς μοναχοῖς ἔπεμψεν· οἱ δὲ ἐθαύμασαν διὰ τὴν τοῦ ὁσίου πρόῤῥησιν, καὶ τοῖς ποσὶν αὐτοῦ προσπεσόντες συγχωρήσεως ἔτυχον, δι' ἥν περ ἔδειξαν πρότερον ἀπιστίαν, καὶ τοῦ λοιποῦ σωφρονεῖν ἐδιδάσκοντο.

Ὁ οὖν θεοφόρος πατὴρ περιερχόμενος τοὺς τῆς Εὐβοίας τόπους, ἐζήτει τὸν ἁρμόδιον εἰς συνοίκησιν· εἷς δὲ τῶν εὐκαταστάτων ἔχων ἐκεῖ οἰκίαν εὐρύχωρον, καὶ τὴν ἀρετὴν τ' ἀνδρὸς θαυμάζων, θεληματικῶς αὐτὴν ἀφιέρωσεν, ὥστε γενέσθαι μονήδριον· ἀλλὰ ποῖος λόγος ἰσχύσει διηγεῖσθαι τοὺς ὑπὲρ ἄνθρωπον ἀγῶνας τοῦ μάκαρος; ῥᾴδιον γὰρ τὰς σταγόνας, καὶ τὴν ἄμμον ἀριθμηθῆναι, ἢ τὸ ἀπειροπληθὲς τῶν κατορθωμάτων αὐτοῦ· ἐφαίνετο γὰρ ἐν τῷ φθαρτῷ σώματι ἐνδεδυμένος τὴν ἀφθαρσίαν πρὸ τῆς κοινῆς ἀναστάσεως· οὕτω τοίνυν διάγων, καὶ τὸ ποίμνιον διευθετῶν, προεῖδε τῇ τοῦ ἁγίου πνεύματος χάριτι, ὅτι μετὰ μικρὸν τὸ νέφος τῶν Αγαρηνῶν διαλυθήσεται, καὶ παρεκίνησε τοὺς μοναχοὺς ἐπιστρέψαι εἰς τὴν Πάτμον, ἀλλ' οὐκ εἶχε πάντας καταπειθεῖς· οἱ γὰρ μικρόψυχοι ἐβουλεύθησαν χωρισθῆναι τοῦ μάκαρος· εἷς ἐξ αὐτῶν, ὡς ἀγροῖκος καὶ τὴν γνώμην σκαιός, ὑβρίσας τὸν ἅγιον, καὶ τῶν ἄλλων χωρισθεὶς ἐμισθώσατο κῆπον ἐργάζεσθαι· τί τὸ μετὰ ταῦτα; ὁ μὲν θεοφόρος πρᾴως τὰς ὕβρεις ὑπέμεινεν· ἡ δὲ θεία δίκη ἐτιμώρησε τὸν ὑβρίσαντα· δαίμων γὰρ πονηρὸς εἰσελθών, κατέπνιγεν αὐτόν· λυπεῖται οὖν ὡς πατὴρ φιλόστοργος, τὸν ὑβριστήν, καὶ λαβὼν ἐν χερσὶ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἔρχεται πρὸς αὐτόν, ἄρχεται τοῦ ἀναγνῶναι, καὶ ὁ δαίμων εὐθὺς δραπέτης ἐγένετο, καὶ τὸ πλανηθὲν πρόβατον εἰς τὴν μάνδραν εἰσήχθη.

Επεὶ δ' ἐπρογνώρισεν ὁ ἀοίδιμος τὸ τέλος τῆς ζωῆς προσεγγίζον, μετεκάλεσε τὸν δοκιμώτατον τῶν μαθητῶν (Σάββας οὗτος ἦν ὁ τῆς ἐν Πάτμῳ μονῆς προστατεύσας ἐπιμελέστατα·) καὶ τοιάδε αὐτῷ διετάξατο· «βούλομαί σε ἀναλαβεῖν τὰ βιβλία, καὶ πρὸ ἡμῶν ὑποστρέψαι εἰς τὴν Πάτμον, ἵνα προβλέψῃς βόας ἐργατικοὺς διὰ τὴν γεωργίαν, ὥστε ἔχειν ἐφόδια»· παρήγγειλε δὲ ταῦτα οἰκονομικῶς, ὅπως μὴ διαλυθῇ ἡ ἀδελφότης μετὰ τὴν κοίμησιν αὐτοῦ· ὁ μὲν οὖν Σάββας ὑπακούσας, καὶ παραλαβὼν τὰς βίβλους ἀνεχώρησεν· ὁ δὲ κλεινὸς Πατὴρ ἡμῶν, καὶ τοῦ Θεοῦ θεράπων Χριστόδουλος τὸν ἀσκητικὸν δρόμον ἀόκνως ὁδεύων, καὶ τῶν θείων ἐλλάμψεων ἀκορέστως ἐμφορούμενος, ᾐσθάνετο ἐγγιζούσης τῆς ἀπὸ τῶν προσκαίρων εἰς τὰ αἰώνια μεταβάσεως· ὡς δὲ ἡ τεσσαρακονθήμερος νηστεία ἐπέστη, ἐγκλείει ἑαυτόν, καὶ μόνος τῷ Θεῷ προσηύχετο, καὶ ἦν ἀθέατος καθ' ὅλην τὴν πρώτην ἑβδομάδα τῶν νηστειῶν.

Ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ ἑβδομάδι ἀνοίξας τὴν θύραν τοῦ δωματίου, τὰ οἰκεῖα τέκνα προσεκάλεσε, καὶ τὰ τελευταῖα αὐτοῖς εἶπε ῥήματα «ὁ μὲν καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε, καὶ πορεύομαι ἔνθα τῶν ἀρετῶν αἱ ἀμοιβαί, καὶ τῶν μὴ καλῶς βεβιωκότων αἱ ποιναὶ τοὺς ἀπιόντας ἐκδέχονται· ὑμᾶς δὲ τὰ πνευματικὰ τέκνα μου, τῷ Θεῷ παρατίθημι, τῷ πατρὶ τῶν ὀρφανῶν· αὐτὸς γάρ ἐστι παντὸς ἄλλου πατρὸς φιλοστοργότερος, ἐὰν ὑμεῖς ἦτε τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ ἀκριβεῖς φύλακες· ἔχετε τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην σταθεράν, τὴν ταπείνωσιν, καὶ τὴν πρᾳότητα· μὴ χωρισθῆτε ἀπ' ἀλλήλων· μὴ προτιμήσητε πόλεις οἰκουμένας, μηδὲ περιφανῆ μοναστήρια, ἀλλὰ μετάβητε εἰς τὴν Πάτμον, ὅπου πολὺ ἐκοπιάσαμεν, καὶ μεθ' ἑαυτῶν ἀπαγάγετε τὸ ταπεινὸν σῶμά μου· εἰ μὲν οὖν τύχω μικρᾶς παῤῥησίας παρὰ τῷ Θεῷ, διαβεβαιῶ ὑμᾶς, ὅτι τὰ τῆς μονῆς αὐξηνθήσεται, καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς ἀκουσθήσεται·» τοσαῦτα τοίνυν εἰπών, εἰς χεῖρας τοῦ ζῶντος Θεοῦ τὸ πνεῦμα παρέθετο, ἕκτην πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ Μαρτίου μηνὸς ἄγοντος· οἱ δὲ μοναχοὶ τὴν στέρησιν τοῦ πατρὸς κλαύσαντες, καὶ κατὰ τὸ ἔθος ἐν ξυλίνῃ θήκῃ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ σκῆνος ἐναποθέσαντες ἐκήδευσαν, καὶ μετ' οὐ πολὺ συνῆλθον τῷ προῤῥηθέντι ἄρχοντι, τῷ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ παραχωρήσαντι τῷ ὁσίῳ, φανερῶσαι τὴν εἰς τὴν Πάτμον μετάβασιν, καὶ τὴν ἀνακομιδὴν τοῦ ἱεροῦ λειψάνου, ὡς αὐτοῖς ἐνετείλατο· ὁ δὲ βαρέως ἐνεγκὼν τοὺς λόγους αὐτῶν εἶπεν, ἀδύνατον εἶναι τοιοῦτον θησαυρὸν παραχωρῆσαι, ὅν περ ἀνελπίστως μοι ἐχάρισεν ὁ Θεός.

Αποτυχόντες τοίνυν τοῦ ποθουμένου οἱ μοναχοὶ ἀνεχώρησαν ἄπρακτοι· ἡ γὰρ σορὸς ἦν ὑπὸ φυλάκων τηρουμένη· ἀλλ' ἀεὶ ἐμνημόνευον τῆς παραγγελίας τοῦ μάκαρος· παρελθόντος δὲ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐκείνου, κατέλαβον πάλιν τὴν Εὔβοιαν· καθ' ἣν δὲ ἡμέραν ἀπέβησαν τοῦ πλοίου, συνήρχοντο πολλοὶ εἰς τὴν παννυχίδα τῆς ἑορτῆς· ἐν ἐκείνῃ γὰρ τῇ νυκτὶ ἐτελεῖτο εἰς τὸν ναόν, ἔνθα ἐτάφη ὁ ὅσιος· προσῆλθον τοίνυν τῇ σορῷ, τῇ ἔξωθεν τοῦ νάρθηκος κειμένῃ, καὶ κυκλώσαντες μετὰ δακρύων παρεκάλουν, ὅπως αὐτοῖς ἀντιλήπτωρ ὁ ὅσιος γένηται· ἐπλήσθησαν δὲ θάῤῥους, καὶ ἐπ' ὤμων λαβόντες τὴν λάρνακα, ταχέως εἰς τὸ πλοῖον ἔφθασαν· οἱ οὖν ἐν τῷ ναῷ διανυκτερεύοντες, ὡς ἔγνωσαν τὸ πραχθέν, δάκρυσιν ἑαυτοὺς κατέβρεχον, καὶ ὀπίσω τῶν μοναχῶν ἔτρεχον· ἀλλὰ τὸ πλοῖον, ἐν ᾧ ἡ λάρναξ ἐτέθη, δίκην πτηνοῦ τὰ θαλάσσια σχίζον ὕδατα ἦλθεν εἰς τὴν Πάτμον· οἱ δὲ μοναχοὶ μετὰ θυμιαμάτων καὶ ὕμνων ἀνέβασαν τὴν ἱερὰν λάρνακα εἰς τὴν μονὴν καὶ ἐν δεξιοῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Θεολόγου ἀπέθεσαν· ἐν ᾗ κεῖται τὸ ἅγιον σῶμα τοῦ μάκαρος σῶον καὶ ἀδιαλώβητον, τοὺς προσιόντας μετὰ πίστεως ἁγιάζον. Πλοῖον πειρατικὸν ἐλλιμενίσθη ποτὲ ἔντινι λιμένι τῆς Πάτμου, οὗπερ ἐγγὺς ἐβόσκετο τὸ τῆς μονῆς ποίμνιον· οἱ οὖν πειραταὶ ἐξελθόντες πολλὰ τῶν προβάτων ἐζώγρησαν· ὁ δὲ πλοίαρχος τῇ αὐτῇ νυκτὶ ὁρᾷ καθ' ὕπνους τὸν ὅσιον πολλὰ διὰ τὴν τόλμην τῶν ὑπ' αὐτοῦ διαλεγόμενον, καὶ βεβαιοῦντα, ὅτι ἐν τῇ θαλάσσῃ μέλλει κινδυνεῦσαι, εἰμὴ ἀποτίσειεν τοῖς μοναχοῖς τὴν ἀξίαν τῶν κλαπέντων· ὁ δὲ λίαν πρωῒ ἀναστάς, ἀνῆλθεν εἰς τὴν μονήν, τοῦ προσκυνῆσαι τὸν ἅγιον καὶ ἐξιστορῆσαι τοῖς μοναχοῖς, ἃ κατὰ τὴν παρελθοῦσαν νύκτα ὑπέστη διὰ τὴν κλοπὴν τῶν προβάτων, τὴν τιμὴν αὐτῶν διπλασίαν πληρώσας.

Αλλὰ ποῖος λόγος ἰσχύσειε κατ' ἀξίαν διηγηθῆναι ὅσα ὁ Θεὸς δι' αὐτοῦ ἐθαυματούργησεν; οἱ Ἰταλοί, οἱ Γάλλοι, οἱ Σικελοί, ἐκ φήμης μαθόντες τὰ τοῦ ὁσίου θαύματα, κατὰ νοῦν ἔφερον, ἵνα τὸ ἱερὸν σκῆνος σὺν τῇ σορῷ εἰς τὴν ἑαυτῶν μεταφέρωσιν. Ὁ οὖν τῶν Σικελῶν Βασιλεὺς τῷ ἔτει 6601 ἀπὸ Ἀδὰμ ἐξήγαγε στόλον πειρατικόν, ὅπως ἐπιτεθῇ ταῖς ὑποκειμέναις τῷ αὐτοκράτορι Ἀλεξίῳ νήσοις, καὶ διὰ τῆς βίας ἐπιβάλῃ αὐταῖς φόρους· ἦν δὲ διευθυντὴς τοῦ στόλου ὁ ἐκ Μεγάρων τῆς Ἀττικῆς καταγόμενος, καὶ τὸ ἐπώνυμον ἔχων Μεγαρείτης, σὺν τῷ δουκὶ τῆς Σικελίας, ἐν οἷς διέταξε πρὸς τοῖς ἄλλοις, ἵνα ἐκ τῆς Πάτμου μετακομίσωσι τὸ ἱερὸν λείψανον. Ἐλλιμενίσθη τοίνυν ἐν αὐτῇ ὁ ῥηθεὶς στόλος τὴν ἑνδεκάτην τοῦ Ὀκτωβρίου, ἡμέραν Σαββάτου, ὥραν ἐννάτην.

ὅνπερ ἰδόντες οἱ μοναχοὶ ἐφοβήθησαν. Εὐθὺς δὲ ἀπέβησαν εἰς τὴν ξηρὰν ὁ Μεγαρείτης, ὁ δοὺξ καί τινες ὀφφικιάλοι, καὶ ἔνοπλοι στρατιῶται ἱκανοί· οἱ μὲν οὖν ἀξιωματικοὶ ἐπὶ τῶν ἡμιόνων καθήμενοι ἀνῆλθον εἰς τὴν μονὴν ἀπ' εὐθείας· οἱ δὲ στρατιῶται ἐξ ἄλλης ἀνωμάλου· οὕς περ οἱ γεροντότεροι τῶν μοναχῶν σὺν τῷ ἡγουμένῳ τῆς πύλης ἐξελθόντες ἀπήντησαν, καὶ ταπεινοφρόνως ὑπεδέχθησαν· μετὰ μικὸν δὲ τοιάδε ὁ Μεγαρείτης μεγαλοῤῥημονῶν εἶπεν, «ἐμοὶ μὲν, ὦ πατέρες, τύχη ἀγαθὴ μέχρι τῆς Σικελίας συνακολουθήσασα, τῷ βασιλεῖ ἐκ πρώτης ὄψεως ἐδεξιώσατο, ὁ δὲ ὀξυδερκὴς ὢν, ἄνευ ἄλλης δοκιμῆς τουτονὶ τὸν στόλον ἐκέλευσε διοικεῖν· ὑπέκυψα τοίνυν τῷ βασιλικῷ διατάγματι, καὶ ἐπιβὰς, ἐζήτησα δοθῆναι μοι ὁδηγόν· ἐπήνεσε τὴν γνώμην ὁ βασιλεὺς, καὶ τοῦτον τὸν ἄνδρα ὡς ἐμπειρότατον, καὶ φρονιμώτατον λαβὼν ἔδοσε·» ὁ δὲ δοὺξ ἀναλαβὼν τὸν λόγον τὰ ἴσα τῷ Μεγαρείτῃ ἀντεχαρίζετο, ψυχὴν μίαν ἐνδυσὶ σώμασι εἶναι φήσας.

Οἱ δὲ μοναχοὶ τοὺς λόγους αὐτῶν ἐκ τοῦ φόβου ἐθαύμαζον· ἀλλ' ὁ δοὺξ μετὰ μικρὸν ἐρώτησεν ἀκούων, ὁποίου ἐστὶν, ἡ μάρτυρος τοῦτο (δείξας τεμμάχιον ἁγίου λειψάνου), ὅπερ ἐδωρήσατο ὁ τότε ἡγούμενος αὐτῷ, ὅτε διαβατικῶς εἰς τὴν Πάτμον ἦλθεν· τῶν δὲ μοναχῶν ἀγνοούντων, εἷς τοὔνομα Θεοδόσιος, ὑποτακτικὸς χρηματίσας τοῦ ἡγουμένου Λεοντίου, τοῦ μετὰ ταῦτα ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ πατριαρχεύσαντος, ἐβεβαίωσεν, ὅτι ἐστὶν ἐκ τοῦ λειψάνου τοῦ ἁγίου μάρτυρος Θεαγένους· ἐχάρη ὁ δοὺξ, καὶ κινηθεὶς ἀπὸ θρησκευτικὴν εὐλάβειαν ἐτησίως ἑορτάζειν ὑπεσχέθη· ἤρξατο οὖν πάλιν ὁ Μεγαρεὺς λέγειν τοῖς μοναχοῖς, ἃ διὰ τῆς βίας ἐς ὕστερον ἔπραξεν· ἡμεῖς, ὦ πατέρες, ἐσκέφθημεν καλῶς, ἵνα προτείνωμεν ὑμῖν τὸ ἑξῆς ζήτημα· καὶ τί λέγω ἡμεῖς; αὐτὸς ὁ βασιλεὺς δι' ἡμῶν, τῶν ἐκτελούντων τὰ διατάγματα αὐτοῦ· εἰ μὲν οὖν συγκατατεθῆτε ἐκπληρῶσαι τὴν αἴτησιν, ἀνταμείψεσθε μεγάλαις δωρεαῖς παρ' αὐτοῦ· ἡ μονὴ ὑμῶν διὰ χρυσοβούλλου οὐ ζημιωθήσεται ἀπὸ τοὺς πειρατὰς, μία τῶν μεγάλων νήσων ἡ Κρήτη, ἢ ἡ Εὔβοια δωρηθήσεται ὑμῖν. Ὁ γὰρ μεγαλόδωρος ἡμῶν βασιλεὺς χαίρει τοιούτοις χαρίσμασιν· ἡμεῖς ἐσμὲν ἐγγυηταί· δεῖ δὲ ὑμᾶς μὴ ἀπαρνηθῆναι τὴν αἴτησιν· ἀλλ' οἱ μοναχοὶ εὐστόχως ἀπήντησαν τῇ τοσαύτῃ ὀγκώδει φλυαρίᾳ καὶ ψευδολογίᾳ· ἡμεῖς ἐλπίζομεν τῷ τρέφοντι τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, τῷ ἀεὶ προνοοῦντι ὑπὲρ πάντων, παρακαλοῦντες αὐτὸν διὰ τὸ εὖ ζῆν τὸν βασιλέα ὑμῶν· ἀλλὰ ποία ἐστὶν ἡ ἀνεπιβαρὴς αἴτησις αὕτη; οἱ δὲ τὸ προσωπεῖον ἐκβαλόντες, ἐληλυθέναι εἶπον, ἵνα τὸ ἅγιον λείψανον σὺν τῇ θήκῃ λάβωσι, καὶ τῷ βασιλεῖ τῶν Σικελῶν παραδώσωσι· μὴ οὖν φανῆτε παρήκοοι τῷ τοῦ βασιλέως θελήματι· δυνάμεθα γὰρ καὶ βιαίως παραλαβεῖν· οἱ δὲ μοναχοὶ ἐξέστησαν, τῶν σκληρῶν τούτων λόγων ἀκούσαντες, καὶ ἔμειναν ἄφωνοι· ἀλλὰ μικρὸν ἀνανήψαντες, ἔκραξαν σὺν δάκρυσιν ἅπαντες· ἰδοὺ τὰ ὑμέτερα ξίφη εἰς σφαγὴν εἰσὶν ἕτοιμα· μὴ οὖν ὀκνήσητε· προτιμότερον ἡμῖν τεθνάναι, ἢ τοῦ οἰκείου πατρὸς στερηθῆναι· κάλλιον ἀπαγαγεῖν ἡμᾶς, καὶ βυθίσαι ἐν τῇ θαλάσσῃ, ὅπως παραπλέωμεν τῇ νηῒ τῇ τὸν νεκρὸν φερούσῃ τοῦ μάκαρος, ἢ μένειν ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ δίχα τοῦ ὁσίου πατρός· οἱ δὲ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν γνώμην τῶν θηρίων ἀγριώτεροι ἔργον φρικῶδες ἐποίησαν· ἔνδον τοῦ θείου ναοῦ εἰσῆξάν τινας τῶν στρατιωτῶν σὺν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτῶν, ἐντειλλάμενοι, ὅπως τὴν ἐκ μαρμάρου θήκην συντρίψωσι, καὶ ἐκβάλωσι τὴν ξυλίνην, ἐν ᾗ τὸ ἱερὸν σκῆνος κατέκειτο.

Περαιωθέντος τοίνυν τοῦ ἀνοσίου ἐπιχειρήματος, ἀνηγγέλθη τοῖς ἄρχουσι καθημένοις ἐν τῷ νάρθηκι· εὐθέως δ' ἀναστάντες καὶ τὴν λάρνακα ἐπ' ὤμων ἆραι κελεύσαντες, μετὰ σπουδῆς εἰς τὸν λιμένα κατήρχοντο· οἱ δὲ μοναχοὶ ἐδάκρυον ἀπαρηγόρητα, καὶ ἔξω τῆς μονῆς ἱστάμενοι ἐθεώρουν αὐτοὺς καταβαίνοντας· ἐμβάντων τοίνυν εἰς τὰ πλοῖα τῶν βαρβάρων, οἱ μοναχοὶ ἐκ τῆς λύπης εἰς ἔριδας ἐτράπησαν· συναγαγὼν δ' ἅπαντας ὁ ἡγούμενος εἶπεν, «ἡμῖν, ὦ πατέρες, ἐκ συνεργείας τοῦ πονηροῦ συνέβη

τοῦτο τὸ δυστύχημα, ὅθεν οὐ δεῖ ἀλλήλους αἰτιᾶσθαι, καὶ λογομαχεῖν, ἀλλ' εἰσέλθωμεν εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν, παννύχιοι ἱκετεύσωμεν τὸν Κύριον, τοῦ οἰκτειρῆσαι ἡμᾶς διὰ πρεσβειῶν τοῦ θεολόγου, καὶ μετατρέψαι τὴν ἀθυμίαν εἰς εὐφροσύνην·» οἱ οὖν μοναχοὶ τοῖς λόγοις πεισθέντες τοῦ ἡγουμένου, ὅλην ἐκείνην τὴν νύκτα μετὰ δακρύων προσηύχοντο, ἀλλὰ καὶ αἱ φωναὶ τῶν βαρβάρων ἠκούοντο, τὰ ἐπινίκια κραυγαζόντων.

Μεσούσης δὲ τῆς νυκτὸς ὁ οὐρανὸς ἐσκότασεν, ἀστραπαὶ ἐφαίνοντο, καὶ βρονταὶ ἠκούοντο τρομακτικαί· ἄνεμος ἠγέρθη σφοδρὸς σὺν χαλάζῃ, καὶ τὰ πλοῖα τῶν βαρβάρων συγκρουόμενα ἐβλάβησαν οὐ μικρῶς· ἀλλὰ παραχρῆμα ἐννόησαν τὴν τρικυμίαν συμβῆναι αὐτοῖς ἐκ τῆς θείας ἀγανακτήσεως· μεταμεληθέντες οὖν ἐφ' οἷς ἔπραξαν, ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι ἐκάλεσαν τοὺς μοναχοὺς καταβῆναι, καὶ λαβεῖν τὸ ἱερὸν λείψανον· οἱ δὲ ταχέως καταβάντες, ἑώρων τοὺς ἱερεῖς τῶν βαρβάρων, φέροντας ἐπὶ τῆς λέμβου τὴν θείαν λάρνακα, ἥν περ ἐκβαλόντες εἰς τὴν γῆν, πάντες μετ' εὐλαβείας ἠσπάζοντο· ταύτην δὲ μετ' ὀλίγον τῶν μοναχῶν ἐπ' ὤμων λαβόντων, καὶ ψαλμῳδίαις τὴν ὁδὸν ἀναβαινόντων, ὁ ἄνεμος καὶ ἡ θάλασσα καθησύχαζε βαθμηδόν· ὅταν δὲ τῷ ἰδίῳ τόπῳ ἐναπέθεσαν, τότε ὁλοτελῶς ἐγαληνίασε· ἡ δὲ γαλήνη διήρκεσεν ἐν ἡμέραις ὀκτὼ ἐν αἷς ἀνήρχοντο οἱ ἐν τοῖς πλοίοις προσκυνοῦντες τὸν ὅσιον· εἷς δ' ἐξ αὐτῶν διακαῆ ἔχων εὐλαβείας ζῆλον, ἔκοψε λαθραίως τεμμάχιον τῶν ἐνταφίων, καὶ λαβὼν δρομαίως ἐπέστη τῇ νηΐ· ἀνέμου δὲ αἰσίου πνεύσαντος, ἅπας ὁ στόλος τὴν Πάτμον καταλιπὼν, τῇ νήσῳ Μυκόνῳ προσωρμίσθη· τῇ δ' ἐπιούσῃ νυκτὶ αἴφνης αἱ κάμιλοι τῶν ἀγκύρων τῆς τὸν πωλήσαντα τὸ τεμμάχιον ἐχούσης νηὸς διεσπάσθησαν· ἐξελθοῦσα τοίνυν τοῦ λιμένος αὐτοκινήτως ἐν τῷ πελάγει Ἰκαρίας καὶ Σάμου ἔστη, ὡς ἀγκυρωμένη· πρωΐας δὲ γενομένης, ἠγέρθησαν ἐκ τοῦ ὕπνου οἱ ναῦται, καὶ ἰδόντες τὸ τεράστιον, ἐθαύμασαν, καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα· ἀλλὰ τὸ συμβὰν τοῦτο, οὐκ ἦν αὐτόματον, οὐδὲ τῆς θείας προνοίας ἐκτὸς, ἀλλ' ἵνα δοξασθῇ καὶ κατὰ τοῦτο ὁ ἅγιος.

Ἓξ ἕτερα πλοῖα τῶν Σικελῶν περιπλέοντα τὰς νήσους ἐπὶ φορολογίᾳ, ἦλθον εἰς τὴν Σάμον, ἀλλ' οἱ Σάμιοι μακρὰν ἀπώσαντο· ἰδόντα δὲ τὴν ναῦν μακρόθεν ἀκίνητον, ἦλθον ἐγγὺς, καὶ ἔμαθον, ὅτι διὰ τὸ συληθὲν τεμμάχιον κινδυνεύουσι· βουλευσάμενοι οὖν οὐ μόνον αὐτὸ ἀποδοῦναι, ἀλλὰ καὶ τὴν ναῦν αὐτὴν, καὶ δήσαντες ἑνὶ τῶν σφετέρων εἰς τὴν Πάτμον εὐθυδρόμησαν, καὶ ἐλλιμενίσθησαν ἐκεῖ· ἀνῆλθον οἱ ἐν τοῖς πλοίοις εἰς τὴν μονὴν, καὶ οἱ μὲν προσεκύνουν τὸν ὅσιον, ὁ δὲ κλέπτης ὁμολογήσας τὴν ἀνομίαν, ἀπέδωκε τὸ τεμμάχιον, καὶ ἔτυχε συγχωρήσεως· ἀλλά γε καὶ τὴν ναῦν ὁ πλοίαρχος ἐχαρίσατο, καλουμένην Οὔρηλα, οἱ δὲ λοιποὶ πλοίαρχοι ἐδωρήσαντο τοῖς μοναχοῖς τέσσαρας ἵππους ἐκλεκτοὺς, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἀνεχώρησαν, καταλαβόντες δὲ τὴν Μύκονον ἐδιηγήθησαν τοῖς ἐκεῖ τὸ θαυμάσιον.

Ἐν ἔτει 5595 ἀπὸ Ἀδὰμ, οἱ Ἰσμαηλῖται ἐκυρίευσαν τὴν Ἱερουσαλὴμ, ὁ δὲ διοικητὴς Λατῖνος ὢν, κατέλαβε τὰ ἑσπέρια, ἵνα συμμαχήσῃ εἰς ἄμυναν τῶν ἐχθρῶν· οἱ κράτιστοι τοίνυν τῶν ἐκεῖσε ἐθνῶν συμμαχήσαντες, ἤγειραν πόλεμον κατὰ τῶν πορθητῶν τῆς Ἱερουσαλήμ· εἷς δ' ἐξ αὐτῶν ἦν ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας, ὃς παραγενόμενος μετὰ στόλου εἰς τὴν Παλαιστίνην, μετὰ μικρὸν ἠσθένησε, καὶ καταλιπὼν τοὺς συμμάχους, ἀνεχώρησε· περιπλέων δὲ τὰς νήσους, ἔφθασεν εἰς τὴν Πάτμον. Ἐκ φήμης γὰρ ἔμαθε τὰ διὰ τοῦ ὁσίου πατρὸς θαυματουργηθέντα κατὰ τῶν Σικελῶν· τότε δὲ ἦν μὴν Σεπτέμβριος τοῦ ἔτους ἑξακισχιλιοστοῦ ἑπτακοσιοστοῦ, ἰνδικτιῶνος δεκάτης κατὰ ῥωμαίους, καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν μονὴν, καὶ προσευξάμενος, ἐδωρήσατο τοῖς μοναχοῖς ἀργυροῦν δίσκον σὺν τριάκοντα χρυσίνοις τουρκικοῖς, ὑποσχόμενος δι' ἑρμηνέως, δοῦναι τούτων πλείονα, εἰ στέρξωσι μικρὸν μερίδιον τοῦ ἱεροῦ λειψάνου αὐτῷ δοῦναι· οἱ δὲ μοναχοὶ μηδόλως πεισθέντες, τὰ δωρηθέντα

…ΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘ… …ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣ…

ἐπέστρεψαν· κατῆλθε τοίνυν ὁ βασιλεὺς περίλυπος· ἀλλὰ τὸν τολμηρότερον στρατιώτην καλέσας, ἀναβῆναι εἰς τὴν μονὴν διέταξεν, ἵνα προσκυνήσῃ τὸν ἅγιον, καὶ λεληθότως ἀφαιρέσῃ τὴν ἐπιδερμίδα τοῦ δακτύλου αὐτοῦ, ὅπερ ἀπατήσας τοὺς μοναχοὺς κατώρθωσε, καὶ χαίρων ἔφερε τῷ βασιλεῖ· περὶ δὲ δευτέραν φυλακὴν τῆς νυκτὸς, οὔσης γαλήνης, καὶ πάντων ὑπνούντων, αἴφνης ἐπέπεσε στρόβιλος καὶ ἡ θάλασσα ἀγριωθεῖσα, ἐπαπείλει τοῖς πλοίοις κίνδυνον· ὁ γοῦν βασιλεὺς ἐννοήσας συμβῆναι τὸν κλύδωνα ἕνεκα τῆς συληθείσος ἐπιδερμίδος, διέταξε τὸν στρατιώτην ταχέως ἀνελθεῖν εἰς τὴν μονὴν, καὶ φανερῶσαι τὸ τολμηθέν· ὡς δὲ τῆς ὁδοῦ ἥψατο, ἡμεροῦτο κατ' ὀλίγον ἡ θάλασσα· φθάσας δὲ, καὶ τῷ δακτύλῳ βαλὼν τὴν ἐπιδερμίδα, τέλεον καθυσήχασε.

Ταῦτα καὶ τοιαῦτα τὰ μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ ἱεροῦ Χριστοδούλου θαύματα, ἄνεμοι σφοδροὶ, θάλασσα ἀγριαίνουσα· καὶ τὸ παράδοξον, ἐντελὴς νηνεμία κλυδώνιον ὑπερφυὲς ἐγείρουσα. Οὕτως ὁ Κύριος ἀγαπᾷ τοὺς διὰ βίου αὐτὸν ἀγαπήσαντας· ἀλλ' ὦ τῇ ἀληθείᾳ Χριστόδουλε, ὀπαδὲ τοῦ Χριστοῦ τοῖς τρόποις καὶ ἤθεσι, καὶ κληρονόμε τῶν ἀθεάτων, καὶ ἀνεκλαλήτων ἀγαθῶν, μέμνησο καὶ τῶν ἐν γῇ μεμνημένων σου, ὡς τοῦ Κυρίου θεράπων γνήσιος, καὶ ὑπὲρ αὐτῶν πρέσβευε, ὅπως τῶν τῇδε μεταστάντες, ἔλθωσι παρὰ σοὶ εἰς τὸν τόπον τῆς ἀναπαύσεως· ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος, σὺν τῷ ἀνάρχῳ πατρὶ, καὶ τῷ ὁμοουσίῳ καὶ ζωοποιῷ αὐτοῦ πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων· ἀμήν·

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ 1843 Ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ 13.

Ὁ Μεταφραστὴς
ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΛΗΓΑΣ.

ΤΕΛΟΣ.

ΓΕΝΝΑΔΕΙΟΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΝΤΟΡΗΣ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΟΥ